MINITEHNICUS

(urmare din pag. 2)

tehnicieni o constituie «Clubul Minitehnicus-Cutezătorii», de pe lîngă redacția «Cutezătorii», condus de specialiști.

Art. 7. — Concursul «Minitehnicus» se desfășoară în trei etape:

a) **Etapa pregătitoare.**

În jurul datei de 15 octombrie, revista Cutezătorii va publica regulamentul concursului «Minitehnicus», precum și brevetul de participare pentru anul în curs. Timpul de gîndire al concurenților asupra lucrărilor pe care vor să le execute este de o lună (pînă la data de 15 noiembrie), cînd se încheie etapa pregătitoare. În cazul în care redacția va fi sesizată că numărul de brevete publicate este insuficient, va proceda la republicarea lor.

b) **Etapa județeană.**

Concurenții vor trimite brevetele completate pînă la data de 15 noiembrie, Consiliului județean al Organizației pionierilor. Consiliile județene vor colecta brevetele, vor urmări și ajuta pe concurenți, apelînd la specialiști, pentru ca aceștia să-și poată desăvîrși lucrările.

Consiliile județene vor trimite redacției revistei «Cutezătorii», pînă la data de 1 decembrie, o situatie a participării pe secții.

Primirea lucrărilor la județe se va face pîna la data de 1 iunie 1970, urmînd ca între 15—30 iunie, să funcționeze «Expoziția județeană Minitehnicus», deschisă publicului larg. Pînă la data de 10 iunie 1970, consiliile județene vor trimite revistei «Cutezătorii» o situație menționînd numărul total de obiecte primite la concurs și numărul total al participanților, precum și brevetele acelora care participă la expoziția județeană. **Expoziția va fi astfel organizată încît să asigure integritatea maximă a obiectelor.**

Consiliile județene, ajutate de un juriu local, selecționează din expozițiile județene minimum 30 și maximum 40 obiecte care vor fi trimise, însoțite de schema și documentația fiecărei lucrări, Consiliului Național al Organizației Pionierilor, pentru expoziția pe țară.

Organizarea expoziției județene este obligatorie pentru participarea județului la etapa finală a concursului. Totodată, consiliile județene pot deschide expoziții «Minitehnicus» în mai multe centre din județ, care să funcționeze pe întreaga perioadă a vacanței de vară sau pot organiza expoziții itinerante.

c) **Etapa finală.**

Aprecierea de către juriul acestei etape a lucrărilor trimise la concurs se va face între 5—15 iulie. Lucrările din secția B se vor selecționa pe baza unui concurs cu public.

Expoziția pe țară «Minitehnicus» se organizează din doi în doi ani. Perioada, valabilă pentru anul 1970 este 15 iulie — 15 august. **Între 15 august—1 septembrie, consiliile județene vor proceda obligatoriu la ridicarea obiectelor care au fost prezentate la expoziția pe țară.**

ATENȚIUNE!

În afara oricărui premiu obținut, «Racheta cutezătorilor» editată de revista «Cutezătorii» oferă un ceas de mînă marca **DOXA** drept premiu pentru concurenții ce participă în mod individual la concurs și, de asemenea, cîte o trusă **MONT BLANC** fiecărui membru al unui colectiv participant pentru una din următoarele lucrări:

— **UN OBIECT INEDIT DE MARE UTILITATE SOCIALĂ, INDUSTRIALĂ SAU CASNICĂ.**

— **UN OBIECT CARE SE VA DOVEDI INVENȚIE PROPRIE ȘI CARE VA FI OMOLOGAT DE OFICIUL DE BREVETE ȘI INVENȚII.**

— **CEL MAI COMPLEX ROBOT ELECTRO SAU RADIOGHIDAT, AUTOMATIZAT, CU UTILIZĂRI PRACTICE.**

— **CEA MAI INGENIOASĂ JUCĂRIE MECANICĂ, ELECTRICĂ, ELECTRONICĂ, CU PREȚ DE COST REDUS.**

— **O MAȘINĂ ELECTRONICĂ DE CALCUL.**

— **UN COSTUM CU ÎNCĂLZIRE AUTONOMĂ DE TIPUL SCAFANDRULUI COSMIC.**

— **UN AVION RADIOGHIDAT CU MOTOR CU EXPLOZIE.**

— **UN SUBMARIN RADIOGHIDAT.**

— **LUCRAREA SURPRIZĂ A CONCURSULUI.**

În privința lucrărilor de mai sus nu există preferințe. Cea mai reușită dintre ele va primi premiul suplimentar anunțat.

Capitolul II—COMPONENȚA JURIILOR, APRECIEREA LUCRĂRILOR PRIMITE LA CONCURS.

Art. 8. — Juriul etapei județene. Președintele juriului este șeful comisiei pentru știință și tehnică din cadrul Consiliului județean al Organizației pionierilor. Din juriu se recomandă să facă parte specialiști din diverse domenii, cadre didactice etc.

Art. 9. — Juriul etapei finale. Din juriul acestei etape a concursului fac parte: specialiști în diverse domenii, cadre didactice, reprezentanți ai Consiliului Național al Organizației Pionierilor, ai Ministerului Învățămîntului, ai revistelor «Cutezătorii» și «Racheta Cutezătorilor», ai Oficiului de Brevete și Invenții, precum și ai altor ministere și instituții interesate.

În mod special, pentru secția B se va alcătui un juriu format din specialiști în modelism, condus de reprezentantul Federației de Modelism (juriul secției B va fi subordonat juriului general).

Aprecierea lucrărilor primite pentru concurs din partea foștilor minitehnicieni se va face aparte.

Capitolul III — PREMII ȘI DISTINCȚII

Art. 10. — În etapa finală a concursului se acordă următoarele premii:

a) Marele premiu individual (un singur premiu. indiferent de secție sau de categorie).

b) Marele premiu colectiv (un singur premiu, indiferent de secție sau de categorie).

c) Premii individuale și colective pentru fiecare secție a concursului:

— 1premiu I
— 1 premiu II
— 1 premiu III
— 5 premii de originalitate
— 5 premii speciale
— 5 mențiuni

(N.R. Obiectele oferite ca premii vor fi anunțate în cursul lunii noiembrie 1969. Ele vor constitui o surpriză plăcută pentru concurenți).

În cadrul premiilor colective, fiecare participant primește cîte un obiect. **Numărul membrilor unui colectiv nu va depăși 6 persoane.**

În afara celor de mai sus vor fi acordate premii pentru diverse construcții, pe teme propuse de clubul «Minitehnicus».

Primii 200 de cîștigători vor participa, în vacanța de vară, la tabăra «Minitehnicus-Cutezătorii», organizată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor și Ministerul Învățămîntului.

Art. 11. — Distincții:

a) Trofeul și Diploma de Onoare «Minitehnicus» vor fi acordate Consiliului județean al Organizației pionierilor care întrunește numărul cel mai mare de puncte obținute. Pentru ca aprecierea juriului să fie obiectivă, premiilor atribuite li se acordă următorul punctaj:

— Marele premiu individual	50 puncte
— Premiul I individual......	25 puncte
— Premiul II individual.....	20 puncte
— Premiul III individual....	15 puncte
— Premiul de originalitate individual...............	10 puncte
— Premiul special individual	8 puncte
— Mențiune individuală....	6 puncte
— Marele premiu colectiv...	100 puncte
— Premiul I colectiv........	50 puncte
— Premiul II colectiv.......	40 puncte
— Premiul III colectiv......	30 puncte
— Premiul de originalitate colectiv.................	20 puncte
— Premiul special colectiv	16 puncte
— Mențiune colectivă......	12 puncte
— Județul cu cel mai mare număr de lucrări admise la expoziția pe țară realizate de către copii de la sate.	100 puncte
— Pentru fiecare lucrare admisă la expoziția pe țară....................	1 punct

b) Primii 200 de cîștigători vor primi calitatea de membri ai Clubului «Minitehnicus», precum și carnetul de membru, insigna și ecusonul de aur. Toți ceilalți participanți la concurs vor primi ecusonul de argint.

Capitolul IV—FINANȚAREA CONCURSULUI, ASIGURAREA BAZEI MATERIALE.

Art. 12. — În cadrul județelor, concursul se va desfășura cu mijloace materiale locale. Pentru asistența tehnică de specialitate necesară executării lucrărilor, se va solicita sprijinul cadrelor didactice din școli și casele pionierilor. În ceea ce privește amenajarea expozițiilor, vor fi folosite, în cazul în care nu există alte posibilități, localurile caselor de pionieri, holurile unor școli etc.

Transportul obiectelor din județe la expoziția pe țară și retur va fi asigurat de către consiliile județene ale Organizației pionierilor.

Art. 13. — Fondurile necesare premiilor etapei finale a concursului, transportului copiilor invitați spre a-și susține lucrările, cazării acestora, organizării expoziției pe țară vor fi asigurate de către Consiliul Național al Organizației Pionierilor, revistele «Cutezătorii» și «Racheta cutezătorilor».

REVISTA CUTEZĂTORII
MINITEHNICUS

BREVET

Nr./

ELEVUL.............................DIN LOCALITATEA ....JUDEȚUL.........
ȘCOALA ....CLASA.........A PARTICIPAT LA CONCURSUL MINITEHNICUS '70, LA
SECȚIA.................CU CONSTRUCȚIA ....
....
....
I SE ACORDĂ BREVETUL DE PARTICIPANT.
DATA.................

PRESEDINTE

CRITICUL DE ARTĂ DAN GRIGORESCU

VĂ RECOMANDĂ SĂ VIZITAȚI SALA A VI-A A MUZEULUI DE ARTĂ AL REPUBLICII

Am ales, pentru recomandările de azi, **Sala a VI-a** a Muzeului: aici se pot reconstitui temeiurile artei moderne românești exprimate în creația a trei dintre cei mai de seamă artiști ai noștri: **Ion Andreescu** (1850—1882), **Ștefan Luchian** (1868—1916) și **Dimitrie Paciurea** (1873—1932). Andreescu a fost pictorul unei viziuni poetice sobre, al cărei lirism se concentrează într-un adevărat imn închinat frumuseții, unei frumuseți lipsite de pitoresc. Se recunoaște în tablourile lui o mare vocație de peisagist în lucrări precum **Stînci și mesteceni, Pădurea de fagi,** sau **Stîncile de la Aspremont,** în cele în care e evocată întinderea aspră a Bărăganului sau explozia de lumină a merilor înfloriți, se deslușește ecoul sufletesc adînc și vibrant, pe care-l stîrnesc asemenea priveliști ale unei naturi grave, solemnă în simplitatea ei.

Valoarea umanitară a artei lui Luchian atît de puternic sugerată de un autoportret intitulat **Un zugrav** se exprima deopotrivă în portretele de oameni umili, înfățișați cu multă dragoste, precum **Moș Nicolae Cobzarul,** în peisajele învăluite într-un abur luminos, în compozițiile în care apar — ca în **La împărțitul porumbului** sau în **După muncă, spre casă** — oameni sărmani, al căror destin tragic l-a impresionat pe artist. Sau în naturile moarte cu flori ale căror corole păstrau (lîngă patul îndelungatei suferințe a artistului, țintuit de paralizie) îndepărtatele lumini ale unei naturi de care Luchian nu mai avea cum să se apropie.

Dimitrie Paciurea este, fără îndoială, adevăratul întemeietor al sculpturii noastre moderne, autor al unor portrete care cuprind trăsăturile caracteristice ale unor personalități de seamă ale culturii românești și universale: **Hașdeu,** al cărui chip păstrează o înaltă noblețe spirituală; **Luchian,** cu o patetică viață interioară; **Beethoven** sau **Tolstoi** conturînd atitudini de o impresionantă măreție a modelelor. Sau celebrul **Gigant** a cărui copie se află în această sală, originalul fiind cel din Parcul Libertății. Cuprinzînd spațiul într-o amplă mișcare, Gigantul se înalță asemenea unei proslăviri a geniului uman, Paciurea a adus, în secolul în care arta noastră l-a dat umanității pe Brâncuși, o contribuție de seamă la afirmarea originalității unei viziuni a sculpturii românești.

ED. ELIAN, ȘEFUL REDACȚIEI MUZICALE AL CASEI DE DISCURI «ELECTRECORD» INFORMEAZĂ «CUTEZĂTORII»

În cursul lunilor octombrie și noiembrie, veți găsi în magazinele de specialitate foarte multe discuri noi. Vă recomand în primul rînd să vă completați seria de discuri **«în ajutorul învățării limbilor franceză, engleză, rusă»** cu discul dedicat clasei a V-a. «Electrecordul» vă va oferi încă două discuri noi, unul cu piesa «**Vlaicu Vodă** de **Alexandru Davilla** și celălalt cu **«Cîntece vesele și vodeviluri»** de **Vasile Alecsandri.** Vă vom prilejui astfel reîntîlnirea cu actori îndrăgiți: **Birlic, Ion Lucian și Silvia Dumitrescu Timică.** Echipele de dansuri vor găsi un disc cu jocurile populare din zona Someșului.

O veste bună avem și pentru iubitorii de muzică ușoară. În următoarea perioadă vor găsi în magazine un disc cu interpreți străini de muzică românească, premiați la cele două ediții ale «Cerbului de aur» de la Brașov. Îi veți regăsi pe **Jacques Hustin, Frida Boccara, Jacqueline Midinette, Maia Rozova ș.a.**

N.R. Evident, aceasta este o selectare pentru care îi mulțumim șefului redacției muzicale de la «Electrecord». Regretăm numai că în planurile cunoscutei case de discuri nu se mai află înregistrări din creația unor mari poeți, așa cum au fost cele din Eminescu, Coșbuc, Goga. O programare pe 1970 a unor poezii de George Topîrceanu e mult prea puțin.

CLUB

NOU PE ECRANE • NOU PE ECRANE

În curînd, va rula pe ecrane un film care va oferi multe satisfacții tinerilor spectatori. Titlul peliculei: «Prieten fără grai», **o coproducție româno-canadiană. Eroii filmului: un băiat de vîrsta cutezătorilor, o fetiță de șase luni, o rățușcă, niște bandiți și trei cîini canadieni** — Hobo, Toro și London **despre care am putea spune că sînt trei actori de prima mînă. Nu vă povestim tot subiectul, ca să puteți gusta filmul cu plăcere, dar vom relata totuși cîteva secvente. De pildă, momentul în care fetița urmează sa fie salvată din ghearele bandiților. Hobo se strecoară în cameră. Fetița trebuie dusă într-un coș cu două toarte. Extrem de dificil pentru un cîine. Hobo o privește îngrijorat și cade pe gînduri. Caută o soluție și o găsește. Împreună cu London va căra coșul. Aventurile celor trei sînt de aici înainte cu adevărat extraordinare.**

Sau: London, lovit de bandiți, își pierde cunoștința. Aceștia, crezîndu-l mort, îl părăsesc. După puțin timp, London își revine, deschide încet ochii, apoi, cu un efort, încearcă, o dată și încă o dată, să-și ridice capul, dar cade fără putere. O scenă cu zeci de nuanțe fine, o scenă magistrală, demnă de un mare artist.

În legătură cu acest film, l-am rugat pe Gheorghe Turcu, regizorul din partea țării noastre, să ne spună cîteva cuvinte.

— Sînt bucuros că am făcut un film despre care am siguranța că va atrage un public extrem de numeros, de toate vîrstele, dar mai ales pe tineri. Despre Toro, Hobo și London vă pot spune că sînt extraordinari. M-am împrietenit cu ei, ceea ce n-a fost deloc simplu. Sînt foarte rezervați în purtări, ce-i drept, extrem de politicoși — dar nu ascultă decît de profesorul și prietenul lor, Charles Eisenmann. Toate calitățile talentaților patrupezi le veți vedea în film. Un amănunt: Toro înțelege 4 200 de cuvinte, iar London, tatăl său, 5 000 de cuvinte. Și o mărturisire pentru «Cutezătorii». N-am vrut să fac un film numai despre cîini, ci un film cu o acțiune, un adevărat film artistic. Vă rog să-mi scrieți dacă am reușit.

B.C.

DIN CĂRȚILE LUNII OCTOMBRIE, VĂ RECOMANDĂM

Colecția Lyceum

Ion Creangă — Amintiri, povestiri, povești
Nicolae Iorga — Studii literare, vol. I și II.
Victor Kernbach — Din enigma miturilor astrale.

Colecția Aventura

Nicolae Tăutu — Enigmatica Solveig.
Vsevelod Nestaiko — Necunoscutul din apartamentul XIII.
Jules Verne — Șarpele de mare (roman)
Paul Constant — Iancu Jianu (roman)
Octav Pancu-Iași — Cartea cu ochi albaștri (roman, ed. a II-a)
Vasile Netea — O zi din istoria Transilvaniei

PE SCURT

- *La Tokio a apărut în traducere japoneză romanul «Desculț» de Zaharia Stancu. Este cea de a douăzecea tălmăcire peste hotare a cunoscutului roman.*
- *«Întîlnire pentru totdeauna» — un nou film despre Lenin pe care îl pregătește tînărul regizor sovietic Alexandr Kosaciev.*
- *«Sfîntul», Roger Moore, va începe turnarea unui nou serial pentru televiziunea americană.*
- *Cunoscutul cor de cameră «Madrigal», care a cunoscut succese răsunătoare în țară și peste hotare, a plecat pentru un ciclu de concerte în 26 de orașe din S.U.A.*
- *Un Atlas al Antarcticii a fost tipărit de curînd de către Academia de științe a U.R.S.S. Acest volum cuprinde peste 300 de hărți, tabele și grafice.*

POFTIȚI LA TEATRU!

Viața omului se numără cu anii, viața teatrului cu stagiunile. Ce ne va aduce în anul acesta noua stagiune teatrală?

«Casa» lui Caragiale, «Naționalul» din București s-a deschis evident cu «O scrisoare pierdută» în care joacă un buchet dintre cei mai mari actori ai țării, și cu drama «Năpasta». În rolul lui Ion apare un cunoscut actor și poet totodată, Emil Botta. Tot la «Teatrul Național», sau pe «prima scenă» cum i se spune, a avut loc premiera piesei «Alizuna» de Tina Ionescu — un basm popular, colorat, plin de poezie. De asemenea, povestea bătrînului «Lear» de Shakespeare va răsuna în curînd tot aici. Un alt spectacol cu o piesă de Caragiale — «D-ale carnavalului» — aplaudat în multe țări — trebuie să-l vedeți și voi la teatrul «Bulandra». Desigur, cunoașteți cu toții romanul lui Sadoveanu — «Baltagul». Din acest roman, regizorul Radu Penciulescu a făcut un frumos spectacol la «Teatrul Mic». Legenda «Meșterul Manole» scrisă pentru teatru, de poetul Lucian Blaga, se joacă la Giulești. Prietenii noștri din Arad pot vedea «Vlaicu Vodă» de Alexandru Davilla, iar cei din Bacău, viața bardului de la Mircești, într-o piesă intitulată «Alecsandri» scrisă de Mircea Ștefănescu. Cei din Botoșani pot viziona basmul lui Victor Eftimiu «Înșir-te mărgărite», iar cei din Iași, «Cînticelele» lui Alecsandri. La Pitești se joacă «Bălcescu» de Camil Petrescu, iar la Ploiești basmul în versuri «Trandafirii roșii» de Zaharia Bîrsan. Dar ce va juca teatrul «Ion Creangă» din Capitală? O piesă fantezie, în versuri, «Roata morii» de Gh. Scripcă și o adaptare pentru teatru, a cunoscutului roman de Stevenson «Insula piraților». Deci anul acesta cutezătorii n-au fost uitați.

ALECU POPOVICI

N.R. *Pe cînd, totuși, mult promisele matinee pentru elevi, lecturi dramatizate, montaje de poezii, întovărășite de conferințe pe teme? Pe cînd spectacole în care eroii să fie purtătorii cravatelor roșii sau tineri aflați încă pe băncile școlilor?*

De cîteva zile, poate de două sau trei, toamna se apropie hoțește de sat, venind din porumburi. Dacă treci de casa lui Marin Hurduban, acolo unde se despică din ulița mare drumul Coleliei, poți să te apropii de ea și chiar s-o mîngîi cu privirea. Drept este că nu toți au darul s-o vadă. Unii și-o închipuie numai. Printre aceștia se poate socoti și Nicolae Milandru dintr-a patra.«Caști gura la stele și te gîndești ca oamenii mari!» i-a zis taică-său acum vreo cîteva zile după ce au bătut nucul din fundul grădinii. «O să te prindă toamna din urmă!...» Zbura pe deasupra salcîmilor un vînt beteag, tremurîndu-le frunzele cu șuier domol, ca de mîngîiere. Nicolae și-a coborît ochii din înalt. Pe dinaintea casei își purta povara de știuleți aurii convoi de căruțe. În urma lor se mai prelinse o vreme zgomot de fierărie nouă. Băiatul le urmări cu privirea. Toate erau date cu vopsea albastră, iar pe scîndurile din spate o mînă dibace desenase un coș plin cu flori, pe marginea căruia doi cocoși-pintenați plesneau de îngîmfare. «Or fi ei frumoși, n-am ce zice, dar unde o fi văzut nea Marin Hurduban pasăre de curte cu pene verzi, numai el știe!» Căruțele își ascunseseră spinările în dosul altor curți, și gîndurile lui tăcură, păstrîndu-și numai zîmbetul din priviri. «Te pomenești că ăsta e în stare să deseneze și toamna!» îi veni în minte. Se așezase pe grinda de stejar de la marginea prispei. Avea în mînă o nuielușă de alun cu care încerca să scormonească culcușul unui păianjen scăpat prin cine știe ce minune de ploile începutului de septembrie. Pe nesimțite, seara venea din cîmp. Dincolo de salcîmi, Luna se ridica din marginea pustie a zării, ca din apă. Se însera din nou, tot așa cum se înserase ieri și alaltăieri, așa cum se înserase în fiecare zi, de cînd s-a născut el, tatăl lui, bunicul care s-a stins acum doi ani, de cînd s-a născut satul. Nicolae nu-și părăsește locul. Prin țesătura ulucilor poate vedea pînă în drum. Forfota satului se stinge. Se aud numai zgomotele neînțelese ale ogrăzilor. Se vede că păianjenul își are culcușul toamna în fundul pămîntului. Nu vrea să se prindă de vîrful nuielușei de alun. Dincolo de gardul care desparte grădina de porumburi, încep să-și ascută strunele greierii lui septembrie. La început cîntă alandala. Îi vine să rîdă. Parcă ar fi la ei în clasă cînd învață un cîntec nou. Ilie cîntă pe nas. Pavel o ia înainte, grăbindu-se să sfîrșească. Dacă-l întrebi de ce, îți spune că el nu poate să răsufle ca lumea decît atunci cînd tace, și de-aia se grăbește. Fiecare cu năravul lui. La început, Nicolae dă fiecărui greiere numele unui coleg de-al lui. Dacă l-ai bănui... Chiar și pe fete le amestecă în corul care chemîndu-și soliștii mai în față, se străduiește să dea primele acorduri din simfonia nopții care a cuprins pămîntul întreg. Noroc că ei nu au nici caiete de muzică și nici note, gîndește băiatul. Fiecărui greier i-ar trebui un licurici care să-i lumineze partitura!... «Închide ochii și rezemîndu-și capul de stîlpul prispei, încearcă să-și închipuie cum ar arăta un cor de greieri îmbrăcați în haine negre și cu fundă la gît, ținînd fiecare pe umărul stîng cîte un licurici cu felinarul în mînă. Privindu-l, Luna se dă de-a răstogolul peste întinderi, abia stăpînindu-și rîsul.

— Tu dormi, Nicolae, maică? Dormi rîzînd? Corul dispare, dispar și licuricii, nu rămîne decît Luna care ocolește salcîmii să nu-și zgîrîie fața. Hai să mănînci și să te culci, mamă.

— Dumneata ai văzut vreodată cum arată toamna? Urmează un răgaz al vorbelor. Tată-său, Vasile Milandru, tropăie pe scîndurile cerdacului, scuturîndu-și de pe bocanci un noroi închipuit. Seamănă cu noi, cu oamenii? E așa ca dumneata, ori ca tușa Marioara lui Gorovei? Și să fie adevărat că ea este sora mai mare a primăverii?

— Ce tot zici, Nicolae? Tu visezi cu ochii deschiși, maică?

Copilul rîde. Rîde trecîndu-și palmele peste față, ca să-i arate că nu-i adormit. Din casă ajungea pînă la ei lumina becului atîrnat de tavan. Cercevelele ferestrei o despărțeau în două, ca un perete cu ochi. Păcat că se isprăvise vara. Căldura nopților de august îl îmbiase să doarmă afară. Taică-său așternea de cu seara cîteva brațe de lucernă proaspăt cosită pe prispa magaziei, iar deasupra întindea o cuvertură de lînă moale. Cît ținea vacanța, dormeau amîndoi. În unele seri adormea îndată ce-și lăsa capul pe pernă. În dreptul satului lor Ialomița face un cot mare apropiindu-se de curți, de parcă ar vrea să se uite la oamenii de dincolo de uluci. Aici se adună ei vara. Uneori nici la masa de prînz nu mai vin. Oboseala le închide ochii o dată cu căderea nopții și Nicolae adoarme ascultînd răsuflarea tainică a pămîntului. Cînd vine toamna, se mută în casă. Pe prispa magaziei se instalează găinile. Vasile Milandru bate niște curmezișuri de tei ca să le apere de crivățul care se pornește să sufle pe la începutul lui noiembrie. Nopțile devin lungi și plicticoase, mai cu seamă cînd plouă. Acum Nicolae stă cu mîinile sub cap și privește afară. N-a văzut niciodată toamna. Oare dacă s-ar urca în vîrful nucului ar vedea-o? Acum, în septembrie, nopțile sînt frumoase! Și greierii se aud pînă se luminează de ziuă. Nicolae sare jos din pat, deschide ușa, dă o fugă pînă în pragul casei, se uită în lungul drumului apoi, pe furiș, strecurîndu-se ca o pisică, se îndreaptă spre nucul din grădină. Simte sub tălpi roua nopții. A uitat să-și ia ceva în picioare; măcar bocancii lui taică-său. I-ar fi lăsat la rădăcina nucului. Ridică mîinile ca să se prindă de o creangă mai joasă. Trece apoi de pe o creangă pe alta, ca un pui de veveriță. Nucile pe care le atinge scot un clinchet subțire, asemănător cu al clopoțeilor prinși la începutul lui martie la gîtul mieilor albi. «Mai sus, Nicolae, nu-ți fie teamă!» își dă el curaj și mai face un pas, apoi încă unul. Acum se află chiar în vîrful nucului. Niciodată n-a îndrăznit să se urce atît de sus. Dacă s-ar ridica în picioare, ar ieși mai mult de jumătate din frunzele lui «Ridică-te, nu-ți fie teamă!» își zice iar... Și se înalță întinzîndu-și brațele, ca într-un zbor ciudat. Se uită drept înainte. Pentru cîteva clipe, lumina nopții se stinse. Băiatul se clătină. O lumină roșie se aprindea înaintea lui spre răsărit, drept la capătul pămîntului. O Lună mare și blîndă se înălța, blîndă și arămie, născută din apele Ialomiței. Din pădurea de la Malul-Roșu o privighetoare dădu tonul, apoi alta și încă una. Și toate trei cu triluri scrise de un compozitor rămas încă necunoscut, au început să închine osanale zeiței nopții care se ridica printre stelele cerului plină de importanță, ocolindu-le pe fiecare în parte de teamă să nu le lovească; sau poate că toate felinarele cu fitilul mai mare sau mai mic se fereau singure, dîndu-se cu respect la o parte din calea reginei... Rar, cîte unul se împotrivea și se prăbușea ca un lucifer învins spre pămînt. Cu cît se înălța mai sus, Luna își scălda razele de argint în unda tremurătoare și supusă a apei. Peste întinderi plutea o ceață ușoară. «Mă vezi, Nicolae?» îl întrebă o voce caldă pornită de undeva dinspre apă. Copilul își puse palmele streașină deasupra ochilor. O fată îmbrăcată într-o rochie străvezie de un verde palid se apropia de casa lor. Venea ușoară ca o umbră în lumina argintie a Lunii. Undeva, departe, la capătul pămîntului poate, se auzea înăbușit cîntatul unui cocoș care părea că vine din altă lume. Era ceasul de noapte pe care-l avea cu sine Ion Gangă, pîndarul, ca să-i țină tovărășie în cîmp. Cînta miezul nopții. «Nea Ion nu te vede?» îndrăzni Nicolae s-o întrebe. «Numai tu mă vezi. Tu, și Luna, și greierii lui septembrie pe care am venit să-i ascult. Tu îi auzi?» Îi auzea și el. Toamna venise pînă lîngă gardul care despărțea ograda de cîmp, rezemîndu-și coatele de uluci, ca oamenii. N-o lătrau cîinii. Era frumoasă și răsuflarea ei avea aroma viilor și a gutuilor date în pîrg. «Dă-te jos, Nicolae, și vino lîngă mine să vorbim. Băiatul o ascultă. Se apropie de ea cu sfială și fata îi întinse mîna. O clipă rămase în cumpănă. Trebuia oare să-i sărute mîna așa cum i-o sărutase profesoarei de română cînd venise într-o seară la ei acasă? Dacă n-ar fi fost sigur că în fața lui se afla toamna și Luna, Luna care se oprise deasupra nucului din grădină, ar fi înclinat să creadă că dincolo de gard era chiar profesoara de română, așa de bine semănau una cu cealaltă. «Cînd nu ești toamnă, cum te cheamă?» o întrebă Nicolae Milandru. «Florentina, răspunse fata rîzînd. Dar de ce mă întrebi?» «Semeni la nume cu...» Se opri. Veniseră greierii. Erau îmbrăcați în negru, iar pe umărul stîng aveau cîte un licurici cu felinar în mînă. Au început să cînte și vîntul a tăcut. Tresăreau la răstimpuri frunzele salcîmilor, oftînd prin somn ca niște lăstuni neînvățați cu zborul. Și greierii lui septembrie cîntau, cîntau...

— Ce faci tu acolo, Nicolae, maică? De ce nu dormi? Mîine trebuie să te scoli devreme să pleci la școală. Intră odată în casă că s-a făcut frig și se pregătește de ploaie.... A venit toamna...

Băiatul zîmbi trist. Greierii lui septembrie tăcuseră. Se vede că o dată cu Luna, plecaseră și ei să se culce...

GREIERI DE SEPTEMBRIE

Povestire de **CONSTANTIN GEORGESCU**

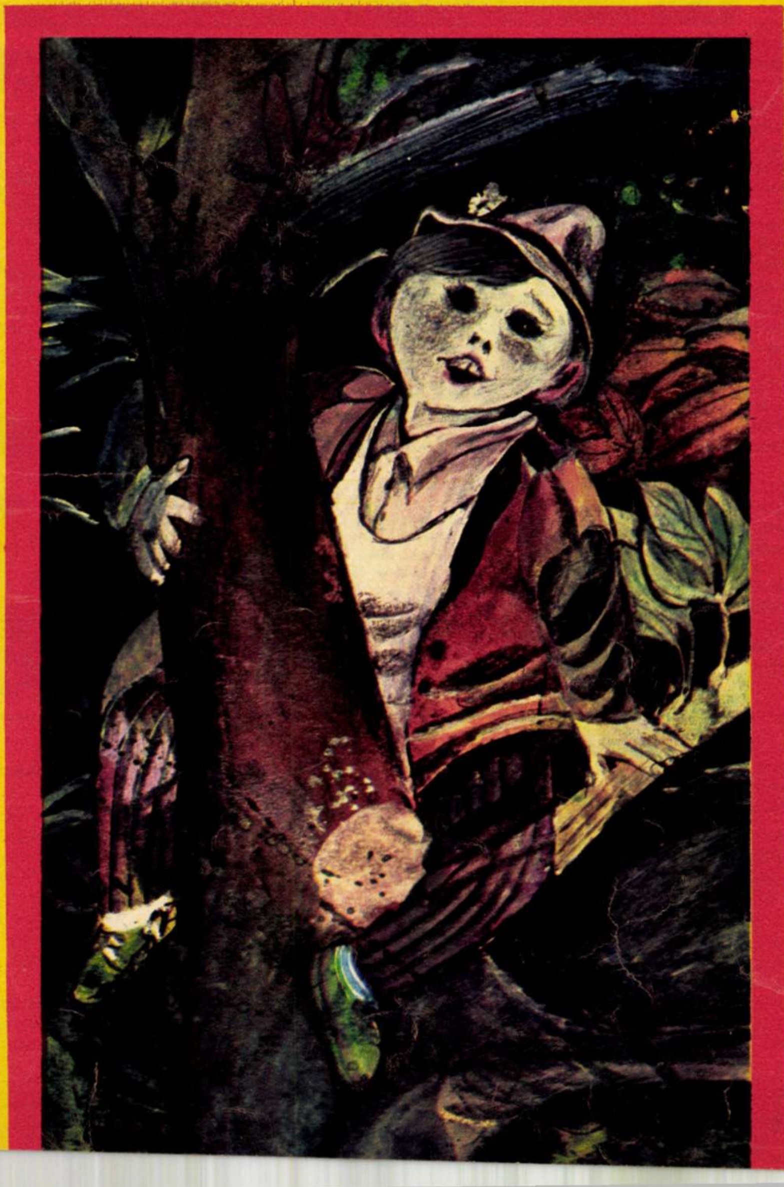

Desen:
POMPILIU DUMITRESCU

Versuri de
GHEORGHE TOMOZEI

SCAFANDRU ALEXANDRU

Scafandru
Alexandru
bea ceaiul din ceainic,
cîntă «Vaporul Titanic»
și, tainic,
se-ngroapă
în apă.
Acolo găsește inele
pentru cele mai dulci degețele,
de domnițe
cu noițe
care nu mai sînt
ori sînt
sub pămînt.
El găsește cerceluși
pentru cele mai dulci urechiuși
de domnițe
voievodițe,
bani cu zimții
încercați cu dinții,
paloșe cu oțelul mîncat
de prea mult tăiat
și potcoave de cal
pe care scrie Ducipal.
El zice că fluviul
e ca vulcanul Vezuviu.

Acuma caută o carboavă
sub apă, adică sub lavă,
cu chipul împăratului Alexandru
pe cînd era băiețandru.

Ce bine e de scafandru!

MIGRAȚIE

Între delta Nilului
și casa copilului,
barza țese un ștergar
dar cu ochiurile mari,
rîndunelele-suveici
țes și ele cațaveici,
cocostîrcul
umple cu dimie tîrgul
și covor persienesc
pelicanii-nchipuiesc.
Se aud de sus, agale,
line zbateri de vătale
norii, cerul ca sineala
bătătura-s și urzeala,
frunzele zburînd și ele
sînt ulcele cu vopsele.
Dropia
zboară peste Sofia,
rațele ca zăpada
zboară peste Elada,
egreta
peste insula Creta,
cintezoiul, zbîrlitu'
zboară peste Cipru
iar codobatura se pune pe tron
la Vavilon.

ALICE

Cînd vom fi mari, cînd nu vei mai fi vis,
ai vrea să fii nevasta mea, Alice?

Vom avea struguri dulci, prune goldane
vom fi mai marii peste lighioane,

mai marii peste munții-albind sub cețuri,
peste dulapul mamei, cu dulcețuri...

Țară-a minunilor, cu licuricii
ivindu-se-n oglinzile bunicii,

țară-a minunilor va fi ograda
cu anotimpurile, cu livada

înzăpezită-n floare de cais
dacă-ai veni, dacă ai fi, Alice...

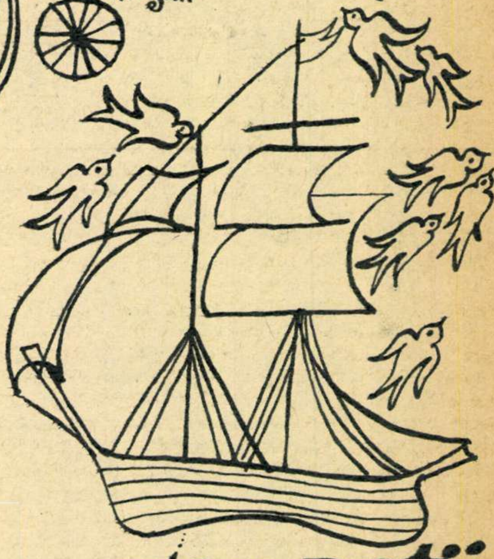

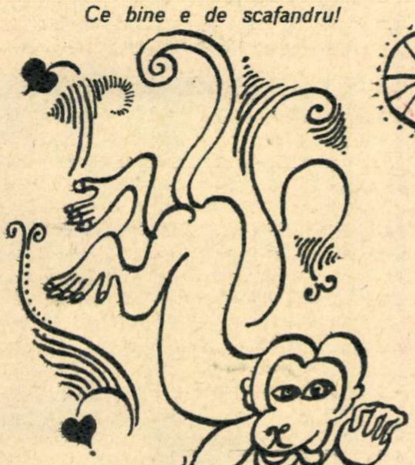

TARZAN

Domnule Tarzane,
vină pe liane
vreau să văd cum umblă
umbra ta prin junglă,
vină degrab'
din baobab
în baobab.

Adă cu tine cele mai mici
maimuțici,
zebre mititele
cu coastele desenate pe piele
și girafe
cu pleoape ca de garoafe.

Tu zbori din cedru în cedru
din azi în ieri, din ieri în mîine,
din arborele de cafea
în arborele de pîine.

Vino, domnule Tarzane,
că avem și noi lighioane,
haide, adastă!
Vreai să te-ncerci cu veverița proastă?

PINOCCHIO

Păpușa, adică,
o știu de mic,
n-are bunică
și n-are bunic.

Din lemnișoare,
cît să faci un penar
din sfori și mosoare
date cu var,

Gepetto, bătrînul
cu tîmple-argintii
și barba ca fînul,
o meșteri.

Pinocchio-păpușa
cu ochi enormi
deschide ușa
cînd stai s-adormi.

(Dacă-o arunci,
să zicem în pod,
atunci
șoarecii-o rod.)

Păpușa îndură
jocuri nătînge,
de-ar avea gură
tot nu s-ar plînge.

Cu caraghios desemn
deprins să se sfarme,
în orice lemn
Pinocchio doarme.

Dacă-i frig în odaie,
cauți soba de lut,
o azvîrli-n văpaie
și ea arde plăcut...

Poți s-o alungi din tot locul,
ori s-o orbești cu sarea.
Pinocchio e jocul
de-a îndurarea...

GENERAȚII DE PĂSĂRI

Cele mai mici
dintre rîndunici
au și ele bunici,
străbunici.
Privește-i:
stră-străbunul acestei
păsări din lumea poveștii,
subțire ca toartele ceștii,
zburînd peste teii lui mai
a stat o clipă, știai?
pe umărul lui Eminescu Mihai.
Știu vrăbii
care-au stat pe mînere de săbii
și pe corăbii.

Ilustrații: MAGDA BÎRSAN

INDIA

EXCURSIE PE GLOB

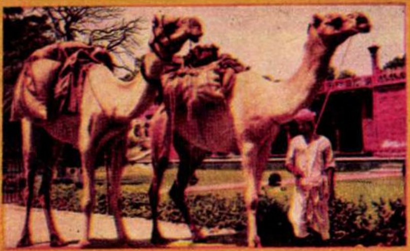
1

Frămîntată de musonul și ploile torențiale tropicale, India are configurația unui dinte ce pătrunde adînc în miezul valurilor albastre ale Oceanului Indian. E greu de spus care parte din cei 3 162 000 km² e mai atrăgătoare și exotică pentru că, în egală măsură, lanțul Himalayei cu zăpezile sale nesfîrșite și ogașe adînci, jungla îmbietoare, cu mirosul ei de santal, imensul podiș central cu marginile abrupte sprijinit pe cîmpiile litoralului pierzîndu-se în ocean, stepa ori cîmpia Gangelui — inima republicii și civilizației indiene — reprezintă spiritul acestor pămînturi. Prin diversitatea ei, India e nu numai o țară,ci și o lume în care istoria lasă urme de cultură încă din mileniul trei înaintea erei noastre. Valurile succesive de stăpînitori huni, turci, portughezi, olandezi, francezi, englezi nu reușesc să schimbe cu nimic chipul ținuturilor care par să-și afle originea în străvechile scrieri ale umanității — «Mahabharata» și «Panciatantva». Uniunea Indiană creată în 1947 și devenită în 1950 republica India e formată din 16 state și 6 teritorii fiecare renumit printr-un anume fel de bogății: păduri de lemn de esență prețioasă (tek, bambus, santal) minereu de fier și mangan (podișul Deccan), cărbune (mai cu seamă în bazinul rîului Damodar, mică (primul loc în lume, în Bihar), nisip de monazit și thoriu (statele Kerala, Mysore), petrol (Assam), bauxită, magneziu, titan (75% din producția mondială).

Această țară de o mare diversitate poartă pe solul ei 530 de milioane de locuitori, despărțiți, dincolo de frontierele unionale, de caste și subcaste, de limbi și dialecte din care 14 sînt recunoscute oficial, iar alte 1652 subdialecte circulă conform tradiției. Această țară înfășurată de apele Oceanului Indian și bîntuită, într-un ciclu imuabil, de mari secete și mari inundații, cu sute de mii de sate care înconjoară vaste orașe, unde mulțimea de vaci socotite sfinte perturbează cu solemnitate circulația automobilelor ultramoderne, acest sol exotic se numește INDIA. Ea reprezintă forța unei umanități milenare care a exclus, prin luptă, colonialismul după ce acesta i-a extras enorme bogății, fără să fie însă capabil să-i anuleze filoanele unei mari vitalități, tradițiile sale sacre și ambiția de a propune lumii valorile unei culturi inalterabile.

I. TEMPLELE: OAZELE SACRE ALE... VIEȚII OBIȘNUITE.

În Templul de Aur din Benares nu a pătruns nici un străin. Localnicii

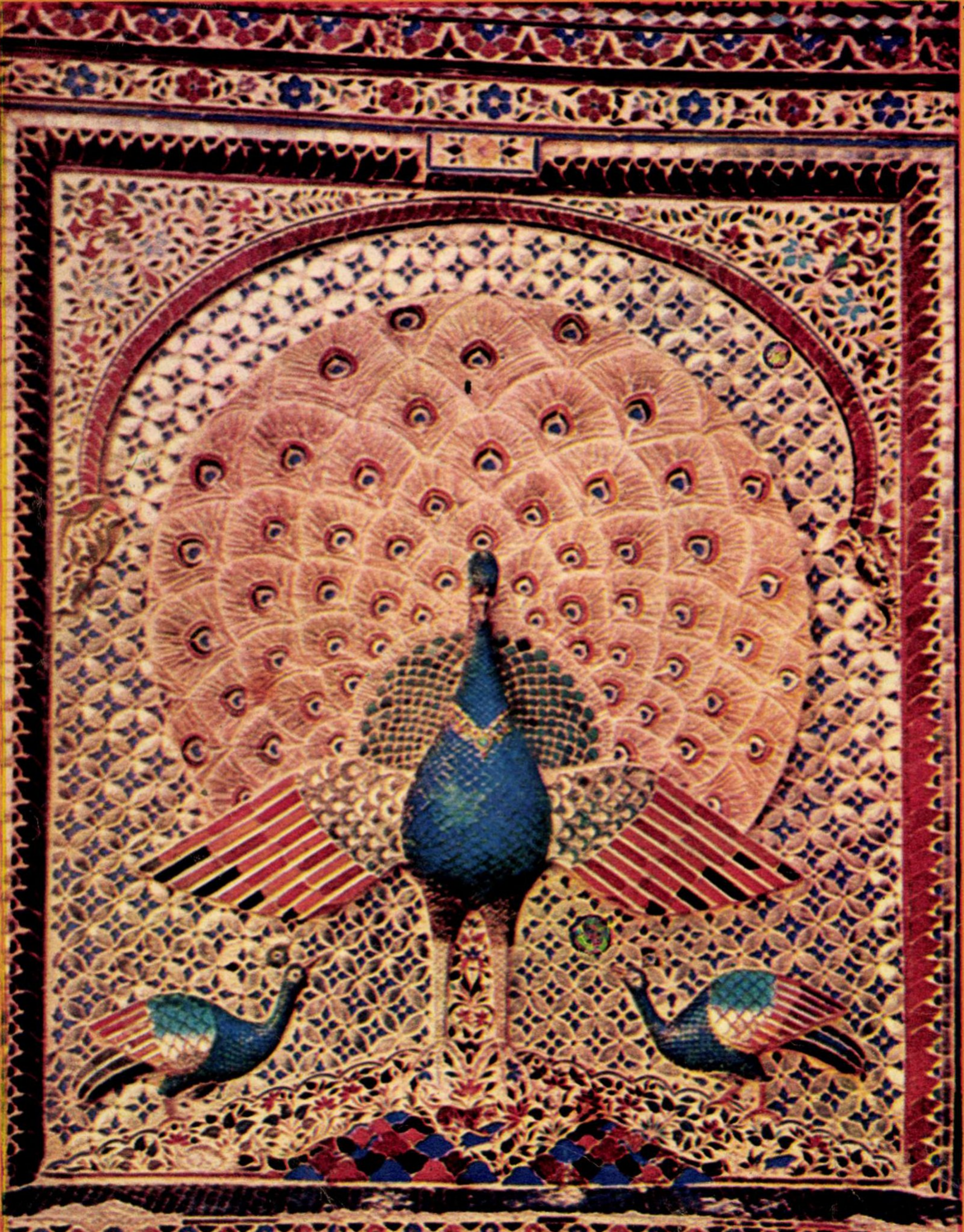
2

3

consideră, cu o tenacitate care nu admite replică, templele lor, vaste spații delimitate de lumea exterioară prin ziduri savant încrustate, drept refugiul lor sacru, intangibil. Cititorul nu trebuie să înțeleagă că aceste somptuoase reședințe sînt niște spații ale unei rigidități extreme, severe. Dimpotrivă. Pe perimetrul mozaicat al marelui templu brahman din New Delhi, care este miezul unui vast ansamblu de terase, peluze și grădini, brahmanii desculți (încălțămintea se depune, în mormane disciplinate, la intrare) după ce s-au rugat zeului Narayan și zeiței Lakshmi, se întind pe iarbă, se ospătează și discută, salutînd ca și la Benares ca și în orice alt templu, vacile sfinte a căror circulație printre oameni și coloane se desfășoară molcom și cu mîndrie.

Aceste lăcașuri de străveche cultură care contopesc diferențele pe care ne-am obișnuit să le considerăm, între natură și spirit, înglobînd în arhitectură scene din viața animală și vegetală, închinate divinităților tradiționale sînt, în fapt, oaze venerabile de viață obișnuită.

II. OAMENII: FII BINEVENIT LÎNGĂ NOI, SOARE!

De treizeci de secole, dimineața devreme, fiii devotați ai Gangelui se adună pe maluri pentru a privi izbucnirea soarelui. Minutelor de reculegere, cînd lumina zorilor se anunță vag, le urmează ofensiva țimbalelor, tobelor, tamburinelor și clopotelor care se cuplează într-o trepidație din ce în ce mai accelerată, pînă la apariția, în vîrful orizontului, a razelor multașteptate. Atunci, mii de localnici cu flori în mîini, exprimîndu-și o bucurie la limita extazului, se cufuntă în apele fluviului. Se înoată, se cîntă, se ridică, printre incendiile de stropi, imnuri de slavă bătrînului fluviu și soarelui care, împreună, dau viață acestor pămînturi. Scena este cu atît mai paradoxală cu cît la cîteva sute de metri de locul desfășurării ritualului plugurile de lemn stau lîngă tractoare, iar casele de lut sînt asediate de canalele drepte, viguroase ale sistemului de irigație, planificat modern.

În India, ecourile istoriei se combină cu prezentul strict într-un tot amalgamat. Acesta nu este dreptul exclusiv al satelor, dar și al orașelor unde indianul obișnuit utilizează telefonul, tramvaiul și ascensorul.

4

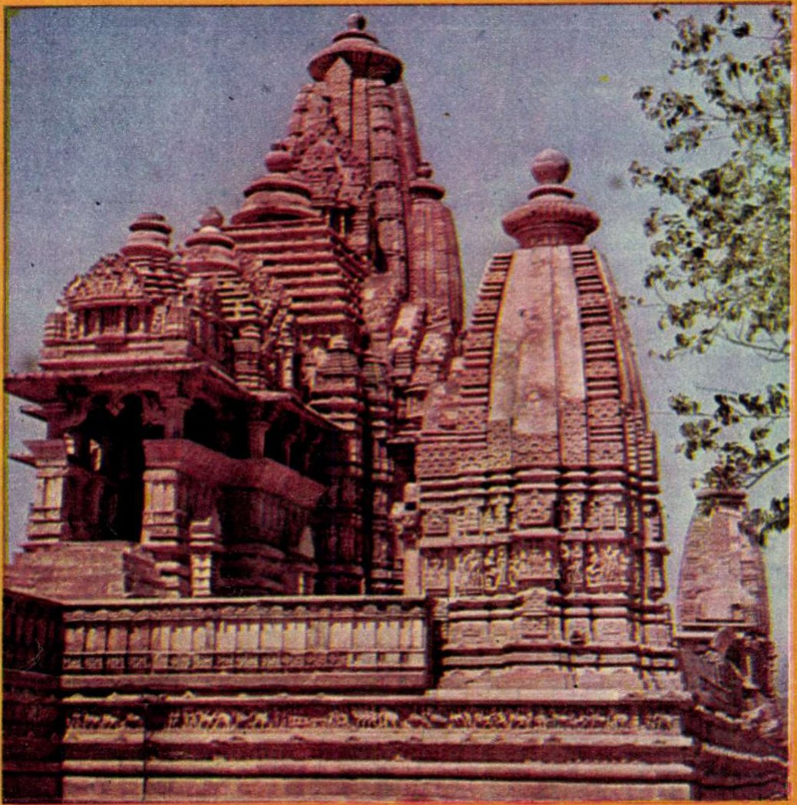

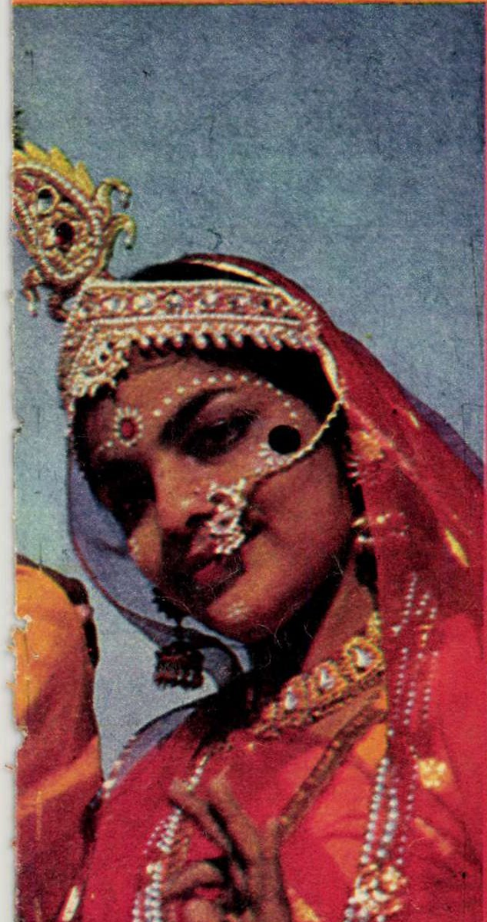

III. GRÎUL, OREZUL ȘI UZINELE

A fost extrem de important, pentru ființa spirituală a indienilor, ca templele lor să rămînă intacte. A fost și mai important, începînd din 1947, ca ei să aibă ce mînca. Anul 1947 reprezintă o dată istorică la care poporul indian a început acel amplu efort de reconstrucție democratică, care în concepția lui Jawaharlal Nehru trebuia să confere sutelor de milioane de locuitori o viață civilizată. Indienii au reușit totuși, în numai trei planuri cincinale, începute în 1951, să-și mărească de 5 ori producția de oțel, de 6 ori pe cea de energie electrică, de 20 de ori producția de aluminiu, să renunțe la alimentele subdezvoltării, tapioca și jowar, pentru a trece la recoltele masive de grîu și orez. Natural, saltul de la plugul de lemn la crearea institutelor de cercetare atomică și la producerea plutoniului nu a fost scutit de greutăți. Fisura între o pătură de oameni avuți și milioanele de săraci este încă evidentă. Memoria unei istorii mai îndepărtate o ai de exemplu la Delhi, în orașul vechi mongolo-indian alături de care New-Delhi, capitala țării, cu de 10 ori mai puțini locuitori decît vechiul oraș, este o anexă administrativă modernă, cu artere de circulație drepte, dar și acelea populate de elefanți și de mulțimea multicoloră mulțime a indienilor trăitori mai mult în aer liber, care tac sau șoptesc, conferind orașului o bizară contradicție.

IV. ȘCOLILE: CEA MAI MARE REALIZARE A ULTIMILOR ANI

Nu exagerez cînd afirm că pentru India, țară a cărei civilizații subtilă și grandioasă începe cu multe secole înainte de era noastră, școlile cu învățătorii lor modești, cu băncile înguste și pătratul tablei negre, au însemnat, începînd din anul 1947, cel mai spectaculos pas spre lumină.

O agricultură modernă într-o țară de agricultori și o industrie dezvoltată acolo unde subsolul deține mari resurse de materii prime nu se puteau realiza decît cu mînă de lucru calificată, cu oameni care să înțeleagă sensul bogățiilor, al culturilor intensive, cu oameni care să manipuleze mașini și unelte perfecționate. De la acest adevăr s-a plecat în primul plan cincinal cînd s-au acordat pentru dezvoltarea învățămîntului 1,7 miliarde de rupii și apoi, în cincinalele următoare 2,8, 6,3, 12,6 miliarde de rupii, adică de 10 ori mai mult în ultima perioadă. Cum 90 la sută din populația indiană era analfabetă la scuturarea jugului colonialist, accentul esențial s-a pus pe extinderea rețelei de școli elementare la sate și pe dezvoltarea unui învățămînt tehnic și superior exigent, care să pregătească cadre pentru economie. Și aici au avut loc perfecționările necesare, în condițiile în care raportul între învățămîntul umanist și cel tehnic era de 3:1.

Firește o viață nouă nu se obține, la nivelul sutelor de milioane de oameni, de azi, pe mîine. Dar concentrarea unor succese în cîțiva ani, în comparație cu sutele din urmă de privațiuni este exemplul cel mai edificator că acest popor s-a ridicat din beznă și, trecînd prin școli, a început să-și betoneze autostrăzile progresului, care nu distrug nici templele, nici coloasele fresce, nu îngroapă nici textele sacre ale culturii vechi, ci le luminează și le fixează într-un panteon mai durabil și mai complet.

RADU BUDEANU

5

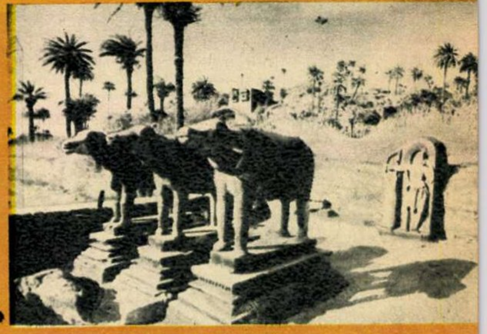

6

7

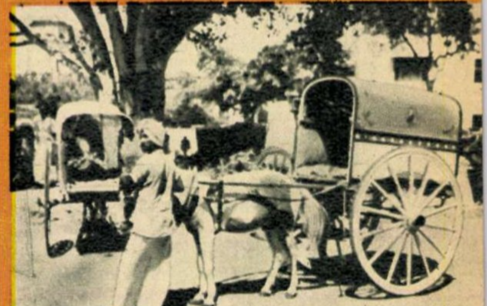

8

9

1) «Corabia deșertului» este prezentă și aici. 2) Veche artă indiană. 3) Pitorescul costumelor și grația dansatorilor indieni sînt cunoscute în toată lumea. 4) Unul din străvechile monumente ale Indiei — templul din Khajuraho. 5) Vedere din Benares. 6) Celebrul monument din Mount Albu este izvorul multor legende indiene. 7) Loc de joacă pentru copiii din Delhi. 8) Unul din obișnuitele mijloace de circulație — trăsura. 9) Bombay.

ELEVUL cu PĂPĂDIA

S-ar putea ca mîinile noastre să datoreze mult în desăvîrşirea lor acestor plopi...

Pe aleea cu plopi, plopi pe care i-am sădit aproape la începuturile şcolii, acum zece, unsprezece ani, cu elevii şi pedagogii, în timpul liber, au ieşit pînă acum multe promoţii de muncitori de înaltă calificare, tehnicieni şi maiştri pentru toate ramurile mineritului. Oameni care dau viaţă cifrelor de plan pe care le raportează Maramureşul la congresele partidului. Şi alte şi alte generaţii de elevi păşesc cu emoţie pe aceeaşi alee cu plopi, spre şcoala ascunsă parcă simbolic sub poalele muntelui.

Aparatul de fotografiat a surprins mîini de ucenici, luînd primele contacte cu rigla de metal şi cu şublerul, aplecaţi asupra unui profil, asupra unei piese. Tabla e plină cu secţiuni, cu scheme, cu relee. Sculele cu care se lucrează în atelierele de iniţiere, mai toate sînt moştenite de la proaspeţii absolvenţi. Ei le-au făcut ca «lucrări de control» sau teză sau extemporal practic. Strungurile sînt acum singure. Cei care le mînuiesc, elevii din anul II sînt la această oră undeva sub pămînt, în minele de la Săsar sau Herja, alţii în flotaţie unde finisează, definitivează deprinderile şi măiestria viitoarei lor meserii.

Aparatul de fotografiat l-a surprins pe Mihuţ Ioan din anul II E Electricieni de mină, acest băiat cu păpădia, şeful clasei, alături de Ciolpan Ioan acordeonistul clasei, «elevul cu media cea mai mare» după spusele maistrului.

«În primul rînd, voinţa...» cu «v» mare. (Observ că elevii aceştia sînt mai practici şi foarte siguri pe tot ce spun). «Eu aşa cred, că prin voinţă faci orice». Meseria o practic cu multă plăcere şi totuşi voiam să mă fac profesor de matematică, eram evidenţiat şi simţeam faţă de matematică o atracţie ca de magnet. Şi totuşi îmi place cel mai mult să întocmesc programe artistice. M-am decis pentru «electricieni de mină». «Îmi plac cărţile de aventuri». «Peste tot întîlnesc eroi la care voinţa le-a hotărît de cele mai multe ori soarta». «Cît priveşte şcoala? În îmbinarea teoriei cu practica şi cu studiile suplimentare la tehnologia meseriei văd singura soluţie de a ajunge la măiestrie.

Mihuţ Ioan, cu ochii la păpădia pe care o striveşte încet între degete îmi spune: «Mă emoţionează rezultatul final de înaltă calificare. Pentru mine, nota zece nu este o abstracţie goală. Înseamnă tot, înseamnă superior faţă de obişnuit, înseamnă complet. Nu-i exclus din zece nici frumosul. Vedeţi păpădia asta? Suflu în ea şi nu mai e frumoasă, îi lipseşte ceva, îi lipsesc cîteva firicele de puf. E ca şi cum piesa pe care o fac la strung n-ar avea lustru sau cum o sculă nu s-ar aşeza corect în palmă pentru că la proiectarea ei nu s-a ţinut seama de un amănunt: forma unei mîini. Încerc să înţeleg nota zece ca un tot în care se leagă o mulţime de funcţii».

Am abătut discuţia uitîndu-ne în jur. Nu departe de noi, un grup de elevi în maiouri şi chiloţi făceau gimnastică şi-mi amintesc de exerciţiile de înviorare pe care le făceam dimineaţa în spatele şcolii cu aproape o mie de elevi. Elevii aceia au crescut ca muntele şi se bat voiniceşte cu stînca. Am evocat apoi interlocutorilor mei şcoala cum arăta ea cu toate acareturile în urmă cu zece ani: numai hîrtoape împrejmuite pe o suprafaţă că puteai să te pierzi. Cu gardul din plăci de beton şcoala părea atît de golaşă! Vă place cum arată acum? Am făcut atunci hectare întregi de straturi cu flori după un plan stabilit dinainte. Şi ne imaginam viitorul nostru Trianon. Aci va fi terenul de sport, aici vor veni plopii, dincoace arbuştii.

Sînt convins că mediul în care ne găsim acţionează asupra noastră oriunde ne-am duce şi ne face să permanentizăm frumosul peste tot. De altfel, şi acasă, cerdacurile cu flori...

— Da, da, te simţi mult mai bine într-o ambianţă plină de verdeaţă, ne spune Duruş Vasile din anul II, elev cu zece la practică.

La concursul pe meserii al Ministerului minelor s-a prezentat onorabil. Concursul cerea încordare, o execuţie rapidă şi impecabilă. «Trebuia să realizăm un «contact flexibil». Mi-au venit în minte toate caietele de meserie pe care le păstrez cu sfinţenie. Am acolo o mulţime de observaţii pe care le recitesc din cînd în cînd cu toate că multe din ele le-am depăşit de mult şi mi se par simple jucării. În concurs am lucrat aproape mecanic ca şi cum ai lucra în somn. Mă gîndeam şi la tata şi la multe altele».

— Mîinile noastre poate datorează mult în desăvîrşirea lor acestor plopi în jurul cărora săpăm primăvara.

— Sau păpădiei.

— Sau acordeonului.

— Nu ştiu, sînt atîtea lucruri de care trebuie să ţinem seama: atelierul, maiştrii, orele de cursuri, înviorarea de dimineaţă, straturile cu flori...

Ioan DONCA

UN DEBUT SENZAŢIONAL

Secolul trecut debutează în transporturi în mod senzaţional prin apariţia «carului cu foc». Fără cai şi fără boi, expirînd doar aburi şi fum, el aleargă pe «drumuri de fier» special construite, cu viteze ameţitoare pentru vremea aceea. Aţi înţeles, desigur, că este vorba despre **tren.** În 1829, în Anglia, primul tren din lume străbate prima cale ferată, pe distanţa «Liverpool-Manchester». Trei ani mai tîrziu intră în istorie şi primul tren din Franţa, pe ruta «Paris-St. Germain». Europa este rapid cuprinsă de febra acestei excepţionale invenţii tehnice care avea să revoluţioneze transporturile.

ECOURI ŞI PROIECTE AUTOHTONE

Evenimentele acestea, care răscolesc pur şi simplu lumea, înregistrează ecouri şi-n ţara noastră. În acea vreme, cînd celor mai mulţi oameni le era foarte greu să admită numai ideea că roata s-ar putea rostogoli de-a lungul drumurilor fără să fie folosită tradiţionala forţă a animalelor, primele veşti despre apariţia trenurilor stîrnesc, cum e şi firesc, atitudini contrare, în care mirarea şi uimirea

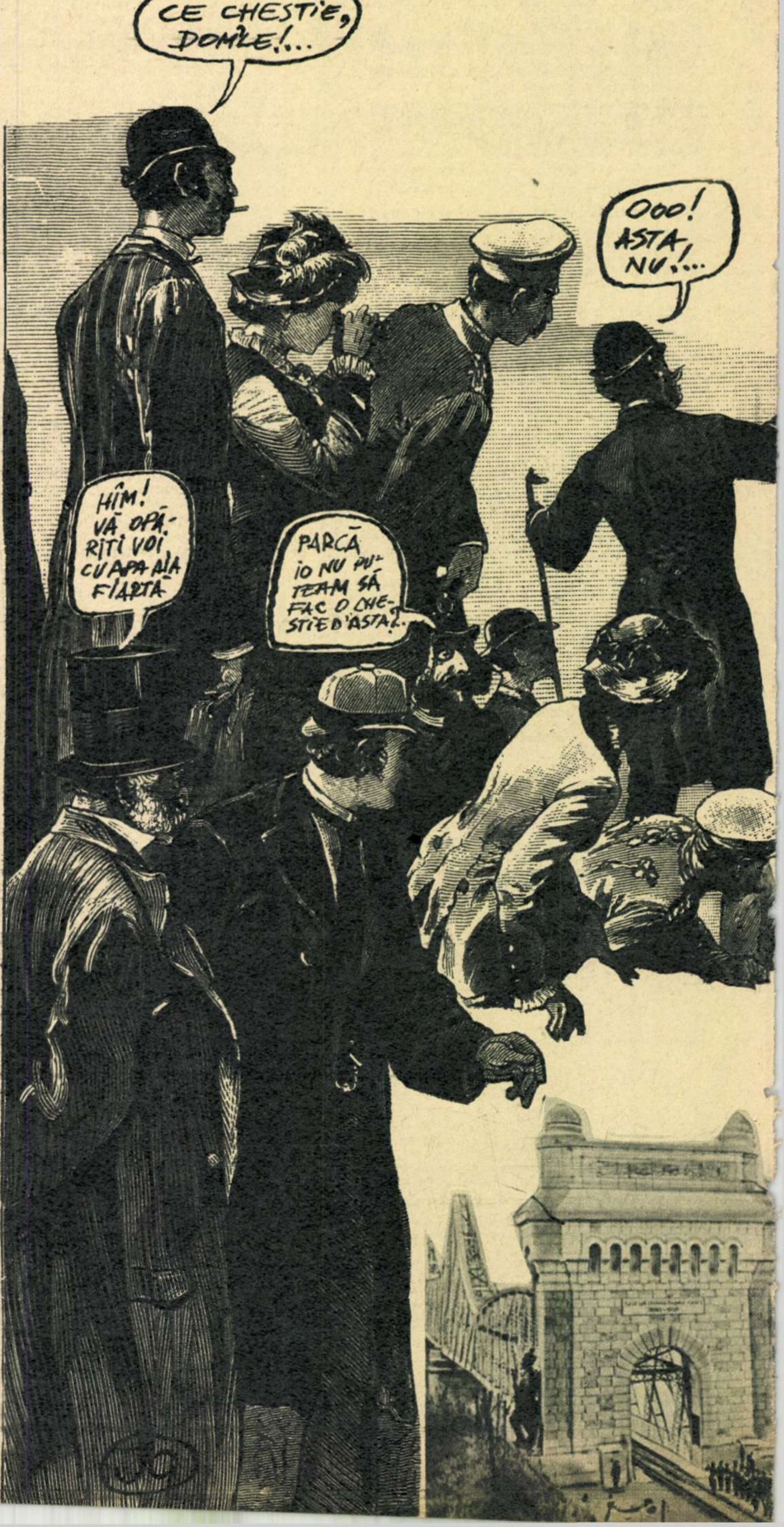
CE CHESTIE, DOMLE!...
OOO! ASTA, NU!...
HÎM! VĂ OPĂRIŢI VOI CU APA AIA FIARTĂ
PARCĂ IO NU PUTEAM SĂ FAC O CHESTIE D'ASTA?...

CARUL cu FOC

CENTENARUL CĂII FERATE „BUCUREȘTI - GIURGIU“

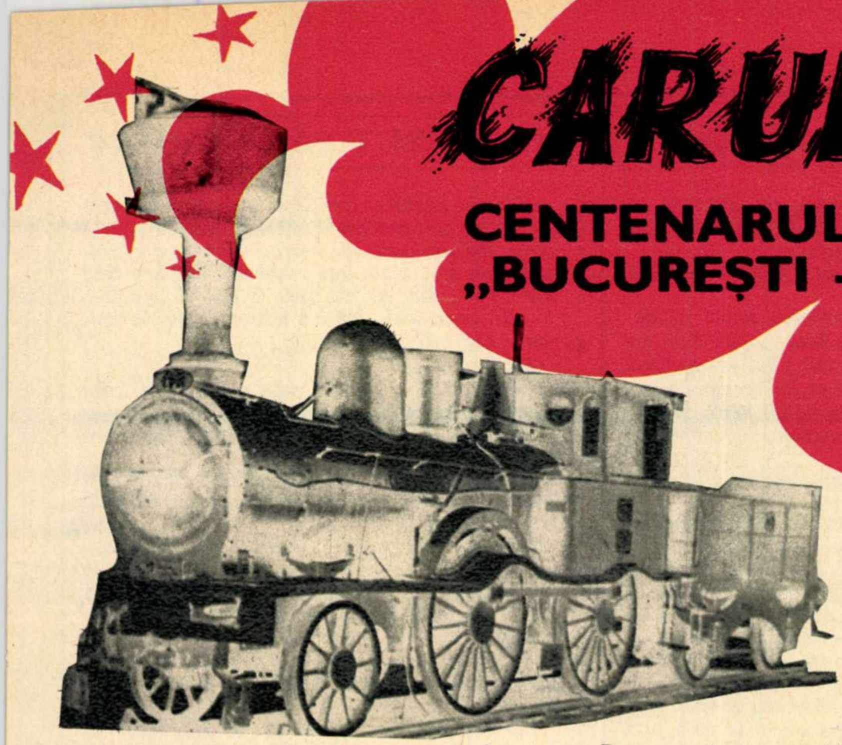

se îmbină cu neîncrederea iar entuziasmul cu teama. Dar, spre cinstea noastră, și de data aceasta se găsesc numeroase minți luminate, oameni deosebit de receptivi la tot ceea ce înseamnă progres. Nicolae Golescu (fiul cunoscutului cărturar Dinicu Golescu), aflat în străinătate și în apropierea «carelor cu foc» atunci cînd ele își fac apariția pe scena civilizației umane, se întoarce acasă profund impresionat și cu unele sugestii pentru țara noastră. Inspirîndu-se din relatările sale, revista **«Muzeul Național»** din 3 iunie 1836 își pune astfel la curent cititorii: **«Trăsurile care umblă cu aburi transportă pe oameni și mărfurile lor pe multe drumuri, în Englitera, Spania și Germania, cu o iuțeală care întunecă mintea de mirare, și ar socoti cineva că acesta este un farmec; și adevărat, cine nu s-ar mira cînd vede o căruță care nu e trasă de cai, sau de alte dobitoace, ci numai de puterea unor aburi de apă ce fierbe într-un cazan, face într-un ceas o călătorie care abia de s-ar putea săvîrși în trei zile pe picioare?»** Cum Nicolae Golescu era adjutant al domnitorului Alexandru Ghica, este explicabilă intenția acestuia din urmă de-a construi un drum de fier. Dintr-o mulțime de motive (tehnice, economice și de altă natură) proiectul acesta n-a fost realizat, cum n-au fost realizate nici altele, destul de numeroase, care i-au urmat. (Dintre acestea, mai important e proiectul de-a se construi un «drum de fier» pe ruta «Vîrciorova—Craiova—București», susținut,printre alții, și de Alexandru Ioan Cuza, încă din primul său an de domnie — 1859).

LA FILARET S-A FOST ADUNAT TOT NORODUL...

În acest context, una dintre primele realizări din țara noastră: inaugurarea căii ferate «București—Giurgiu». Evenimentul are loc la 19 octombrie 1869, adică exact acum 100 de ani.

Încă din zorii acelei zile de toamnă, în gara Filaret, așa cum au consemnat gazetarii în presa vremii «...**s-a fost adunat tot norodul din București ca să vadă cum merge trenul și ca să admire pe aceia dintre oamenii care cutează a se urca în el**». Fuseseră invitați să facă această primă călătorie miniștri, membri ai corpului diplomatic, reprezentanți mai de vază ai autorităților și cîțiva negustori. Două garnituri, fiecare compusă dintr-o locomotivă și trei vagoane, erau gata de drum. Fiecare dintre ele putea să transporte pînă la 72 de persoane. Dar primul tren care a pornit în cursă n-a avut în vagoane decît... 40 de călători. Explicația acestui fapt a dat-o a doua zi ziarul **«Românul»**, ironizîndu-i pe unii dintre invitații care au lipsit de la inaugurare de teama călătoriei cu **«năzdrăvănia aceea de căruță cu aburi, nemaivăzută în țară». «Calea ferată de la București la Giurgiu** — relatează acest ziar — **s-a inaugurat ieri cu bine și cu noroc. Un singur lucru a cam întunecat această binefăcătoare serbare: n-au luat parte la ea mai mulți cetățeni de vază. S-au «îmbolnăvit» mai toți membrii Curții de conturi, s-a «îmbolnăvit» însuși domnul ministru din Intru (de interne, n.n.)...»**

Primul tren, botezat «Mihai Bravul», a plecat din gara Filaret la orele 10,45 și a sosit la Giurgiu la 12,30, făcînd pe parcurs o singură «escală», în stația Comana (pentru a-și alimenta locomotiva cu apă). El a atins pe alocuri 45 kilometri pe oră, viteză nemaipomenită pînă atunci la noi. Al doilea, denumit «Dunărea», a plecat după trei ore, cu toate locurile completate, iar seara amîndouă s-au întors în București cu călătorii... întregi și nevătămați.

TRĂSURILE DE POȘTĂ LA... MUZEU

Condițiile de călătorie cu aceste garnituri nu erau dintre cele mai bune: stațiile nu fuseseră încă legate între ele prin telegraf și din cauza aceasta toate trenurile se întîlneau obligatoriu în stația Comana; în celelalte stații ele intrau numai însoțite de «pilot», adică de acarul pe care-l «culegeau» cu cîteva sute de metri mai încolo și care stătea pe grătarul locomotivei, conducînd trenul la peron; nici un tren nu circula noaptea, ci numai ziua, între orele 7 și 18; vagoanele erau luminate cu ulei de rapiță și pe timp de iarnă nu erau încălzite (brrr! — zicem noi, friguroșii!). Cu toate acestea, reușita inaugurării acestei linii a dat curaj oamenilor care chiar de-a doua zi au renunțat la serviciile trăsurilor de poștă, preferînd noul mijloc de locomoție. Și cum solicitanții erau din ce în ce mai numeroși, curînd a fost sporit numărul de garnituri de la două la șase, trei pentru pasageri și trei pentru mărfuri. Astfel, trenul și-a cîștigat repede aprecierea unanimă a tuturor locuitorilor, pînă și a giurgenilor care în 1866, cu un an înainte de-a începe lucrările la această linie de cale ferată, se arătaseră pesimiști și îngrijorați și înaintaseră chiar o jalbă către Adunarea deputaților, cerînd «...**să nu cumva să se construiască drumul de fier, pentru că trenul, în mersul lui nesocotit și nebunesc, ar ucide vitele gospodarilor...**»

CAPODOPERA DE LA CERNAVODĂ

În perioada dintre 1869 și sfîrșitul secolului trecut, transportul feroviar se dezvoltă la noi destul de repede. Una după alta sînt construite și date în exploatare alte numeroase linii de cale ferată: «Roman—Burdujeni» (1869), «Pașcani—Iași» (1870), «București—Buzău—Brăila—Tecuci—Roman» și «Chitila—Pitești» (1872), «Iași—Ungheni» (1874), «Pitești—Vîrciorova» (1875), «Ploiești—Predeal» (1879).

Anul 1881 marchează un nou eveniment important în acest domeniu: are loc inaugurarea căii ferate «Buzău—Mărășești» construită numai de către specialiști români. Apoi, acesteia i se adaugă altele: «Vaslui—Iași» (pe traseul căreia se sapă primul tunel feroviar din țara noastră, cel de la Bîrnova, lung de 236 m), «Dorohoi—Iași» (cu tunelul Epureni, lung de 942 m), «Roșiori—Zimnicea», «Rîmnicu-Vîlcea—Rîul Vadului», «Tîrgoviște—Pucioasa», «Pitești—Curtea de Argeș»,«Galați—Bîrlad», «Adjud—Palanca». Cu ocazia lucrărilor la aceste linii de cale ferată s-au afirmat numeroși ingineri români, printre care și **Anghel Saligny,** autorul celebrului pod de la Cernavodă (750 m lungime, 30 m înălțime de la nivelul apei, 17 000 tone oțel), inaugurat la 15 septembrie 1895. Podul acesta, impresionantă operă tehnică, era atunci cel mai mare din Europa și al patrulea din lume. Ziarele străine, vorbind cu admirație despre el și autorul său, l-au denumit, pe bună dreptate, **«o capodoperă a tehnicii universale și un exemplu al capacităților creatoare românești».**

AZI, DUPĂ UN SECOL

În timpul care s-a scurs de la inaugurarea căii ferate București—Giurgiu, tehnica noastră feroviară a făcut eforturi remarcabile și a reușit să țină pasul cu progresele realizate pe plan mondial în acest domeniu. Dar, mai ales după eliberare, transporturile feroviare din țara noastră au cunoscut o asemenea dezvoltare, încît acum ne aflăm la egalitate în acest domeniu cu numeroase țări dezvoltate. Azi fabricăm tot ceea ce este necesar transportului feroviar, de la șine pînă la modernele locomotive Diesel-electrice și electrice. Rețeaua de căi ferate a fost mult extinsă, dar mai ales modernizată din multe puncte de vedere.

ION MUNTEANU

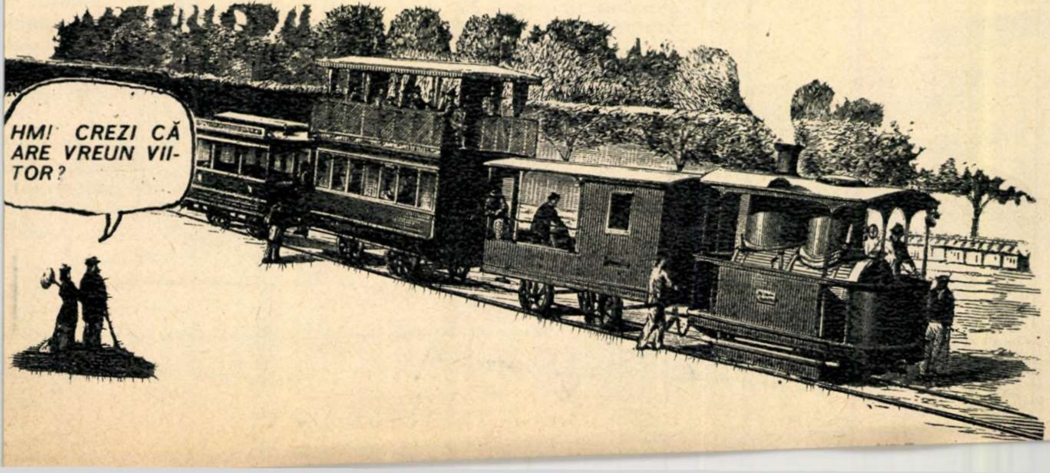
HM! CREZI CĂ ARE VREUN VIITOR?

HARALAMB ZINCĂ

DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ

⑩

Roman foileton

O INVITAȚIE NOCTURNĂ

Să fi izbutit oare Tudoran să evadeze și încă în aceeași zi? Ajunsesem din nou, în mod firesc, la povestirea «Botezul focului». Să nu uităm că, în lucrarea sa, fostul parașutist ne povestea cum, în după-amiaza zilei de 24 august, către asfințitul soarelui, a fost salvat de la moarte de un «aviator rătăcitor». Îmi plăcea să cred că salvatorul lui Dragoș Balaban era una și aceeași persoană cu Puiu Tudoran. Deducția mi se părea pe cît de entuziasmantă, pe atît de fantastică. Însă nu-mi era îngăduit să plutesc pe aripile unor asemenea deducții. Un singur om ar fi putut să-mi răspundă la toate întrebările pe care mi le puneam, fratele comandantului de escadrilă Ilie sau Dumitru Cîșu, cum îl numise Florin Racoviceanu. Ei bine, acest Cîșu trebuia scos din pămînt, din iarbă verde, de oriunde, dar trebuia scos.

Mulțumit de tot ceea ce întreprinsesem în ziua aceea, mi-am spus că ar fi timpul să mă pregătesc de culcare. Nu era prea tîrziu, dar oboseala mă cam dovedise. Îmi amintesc că tocmai căscam cu o mare plăcere, cînd țîrîitul telefonului m-a făcut nu știu de ce — să tresar înfiorat de parcă o mînă nevăzută mi-ar fi picurat stropi de gheață pe șira spinării. «Ce ar fi să-l las să sune? mi-am zis în prima clipă. Nu răspund și pace!» Telefonul însă își pusese în gînd să-mi izgonească liniștea din cameră și a izbutit. Am ridicat receptorul, cuprins de o sumbră presimțire.

— În sfîrșit! rosti o voce bărbătească de la celălalt capăt al firului.

— Cu cine doriți? întrebai stăpînindu-mi cu greu un val de furie.

— Chiar cu dumneavoastră, mi se răspunse. Vocea calmă a omului mi se păru cunoscută.

— Sînteți sigur că n-ați greșit? ripostai eu.

— Nu, domnule Zincă.

— În cazul acesta, ce doriți?

— Să vă conving să abandonați cazul aviatorului Puiu Tudoran.

Sumbra mea presimțire se adeverea, prindea

contur. Ceva din adîncul inimii mă îndemna să curm convorbirea, dar necunoscutul, ca și cînd mi-ar fi citit gîndurile, continuă:

— Să nu închideți telefonul... Trebuie neapărat să vă văd.

Pentru un moment propunerea venită pe nepusă masă mă descumpăni. Așadar, individul care mă amenințase — căci bănuiam că el era — ținea acum să mă vadă. Fără să vreau, îmi amintii de vorbele sale: «Dacă ții la viața dumitale!»

— Cînd? îl întrebai acceptîndu-i în principiu propunerea.

— Chiar acum! zise necunoscutul pe un ton categoric.

— De acord. Vă aștept, deși trebuie să recunoașteți că nu e o oră prea potrivită pentru vizite.

— Îmi pare rău, domnule Zincă, dar nu pot să vin la dumneavoastră!

— Doar n-ați vrea să ies din casă la ora asta?!

— De ce nu?! E o noapte frumoasă de toamnă, cu cer înstelat. Tocmai potrivită unor întîlniri nocturne.

Nu prea era cuviincios interlocutorul meu. Dar, ciudat, obrăznicia sa nu mă scoase din sărite, așa cum s-ar fi cuvenit, ci-mi stîrnise în suflet un vîrtej de sentimente contradictorii. Pe de o parte, mă încerca dorința de a-i trînti cîteva vorbe să mă țină minte, iar pe de altă parte, mă îmboldea și dorința de a-i accepta invitația.

— Fie, mă învoii după un timp. Unde vreți să ne întîlnim?

— Mai întîi să ne potrivim ceasurile.

— Douăsprezece fără douăzeci.

— Perfect. Ne vom vedea peste douăzeci de minute, adică la miezul nopții, propuse el bucuros.

— Unde?

— În parcul «23 August».

— Undeee? sării eu ca ars.

Celălalt se prefăcu a nu-mi lua în seamă izbucnirea și continuă la fel de calm, de parcă întîia oară nu l-aș fi auzit destul de bine.

— În parcul «23 August», în dreptul «turnului parașutiștilor».

La auzul cuvintelor «turnul parașutiștilor» nu mă mai putui stăpîni și-mi ieșii de-a binelea din fire. Făcui astfel o greșeală de neiertat.

Crezînd că necunoscutul de la telefon era una și aceeași persoană cu fostul parașutist Dragoș Balaban, spusei:

— Bine, tovarășe Balaban, îmi pierd timpul citindu-vă încercările literare, le apreciez, iar dumneavoastră vă țineți de farse.

Îmi imaginasem că, în sfîrșit, smulsesem masca de pe chipul lui Dragoș Balaban, dar mă dezumflai imediat auzind răspunsul celuilalt:

— Mă văd obligat să vă atrag atenția că săvîrșiți o gravă confuzie. Nu mă cheamă Balaban.

Dintr-o dată, liniștea nopții mi se păru grea și apăsatoare ca o lespede invizibilă. Sîngele mi se

urcă la cap. Faptul că celălalt se ținea mult mai tare decît mine, îmi strecura în suflet o doză de amărăciune. Nu prea mare, dar destulă pentru a mă simți ca un ins slab căzut într-o capcană din care cine știe cum aveam să mai ies.

— Ei, ce spuneți, mă luă necunoscutul la rost, veniți sau nu?

— Cine sînteți?

Întrebarea nu răsunase prea convingător, ceea ce mă întristă și mai mult. Devenisem brusc vulnerabil și asta numai pentru că nu-mi stăpînisem nervii.

— O să aflați la locul întîlnirii. Dacă mai continuăm discuția mi-e teamă că ne apucă dimineața la telefon.

Necunoscutul chicoti batjocoritor sau poate așa mi s-o fi părut...

— Veniți? Sau vă este frică?

— De ce mi-ar fi? rosti eu moale. E pur și simplu departe.

— Ce contează, insistă individul de la telefon. Sînteți posesorul unui «Fiat-1300» albastru, cu numărul 5 B-4397...

Îmi devenise clar: dorea să mă intimideze și, în acest scop, apela la toate mijloacele. Iar acum, privind în urmă, trebuie să recunosc că își atinsese scopul. Într-adevăr, nimic nu mă intimidase mai mult decît chestia cu marca, numărul și culoarea mașinii. Era un indiciu în plus că necunoscutul mă luase în reper, că mă cunoștea sau mă urmărise.

— De ce acum? voii eu să aflu.

— Acum ori niciodată.

— Atunci, poate într-alt loc.

— Înțeleg! Vă este frică... Domnule, în ceea ce mă privește, v-am avertizat... Consider că mi-am făcut datoria...

Pe deasupra mai era și viclean. Fiecare vorbă de-a sa țintea cu precizie exact acolo unde mă ghicea mai vulnerabil.

— Bine, voi veni. Însă ca să ajung la «turnul parașutiștilor» am nevoie de cel puțin un sfert de oră — douăzeci de minute...

— Desigur, îmi dădu necunoscutul dreptate. Vă aștept la douăsprezece și un sfert.

A dat să închidă telefonul, dar l-am oprit.

— Stați! Indicați-mi un semn de recunoaștere.

— E destul că vă cunosc eu. Ar fi mai potrivit să veniți nu prin bulevardul Muncii, ci prin Maior Coravu. E mai aproape de «turn». Știți pe unde? Atunci, la revedere...

Cîteva minute mai tîrziu, la volanul mașinii străbăteam cu o viteză moderată străzile aproape pustii ale Capitalei. Cînd și cînd mă uitam în urmă să văd dacă nu sînt urmărit. Nu, nu constatam nimic. Totuși, continuam să fiu nervos: mă dojeneam pentru purtarea mea copilărească. Nu puteam să pricep cum de acceptasem să mă întîlnesc la miezul nopții, cu un necunoscut și încă unul care-mi adresase cuvinte amenințătoare.

(Va urma)

SALONUL AUTO-MOBILISTIC Cutezătorii

Prezintă PROFESORUL PARBRIZ

Dar mîine? Carosierii sînt la fel de fecunzi ca și croitorii de lux. Frumoasele de azi ale șoselei vor părea mîine niște băbuțe demodate... Dar ele, mașinile viitorului, cum vor arăta? La această întrebare vor răspunde, desigur, mulți dintre voi, în cadrul probei nr. 10 a concursului nostru!

La mașini, moda se schimbă întocmai ca la domnișoare. Acum, de pildă, se poartă caroserii asimetrice garnisite cu faruri escamotabile. Acest OpeL G T (cu un motor de 1 897 cm^3, care dezvoltă o viteză de 185 km pe oră) pare că spune: **«Admirați-mă și... dați-vă la o parte: șoseaua e numai a mea!»**

CORESPONDENȚA SALONULUI

Azi, prieteni, apare penultimul cupon. Asta înseamnă că data încheierii concursului — 30 OCTOMBRIE 1969 — este foarte aproape. Aș dori să folosim «corespondența salonului» de astăzi pentru cîteva precizări. Fiți foarte atenți.

● Marele premiu al Salonului nostru constă într-un CART la care se adaugă un ECHIPAMENT de pilot și dreptul de a participa la un raliu republican. Pentru probele 1, 8 și 10 se vor acorda premii speciale.

● Prima întrebar a apărut în nr. 29, ia ultima va apărea î nr. 43.

● Participanții sîr obligați să răspund **pe cuponul decu pat din revistă.** L nevoie, dacă spațiu de scris vi se par prea mic, puteți ataș cuponului o bucat de hîrtie.

● Între o întrebar

CUPON Nr 14

Întrebare: Care este cel mai recent tip de autoturism românesc și ce viteză maximă poate atinge?

Răspuns:.......................................

....

....

CU MICROFONUL PRINTRE COPII

Poșta rubricii

de **MIHAI STOIAN**

Deoarece la redacție au venit nenumărate scrisori care încearcă să dea un răspuns la întrebarea **«Sînt mai "grozavi" băieții decît fetele?»**, publicăm o parte din ele.

Un băiat — **Alexandru Oarză — Suceava** — e de părere că «fetele sînt mai sensibile, mai îndemînatice decît băieții, au mult gust și simț practic. Unele învață mai mult și mai bine decît băieții. Sînt mai întreprinzătoare. Unele sînt egoiste și foarte vorbărețe. Băieții sînt mai puternici, mai inteligenți. Nu toți sînt curajoși. Cred că toți băieții sînt foarte orgolioși. Băieții sînt foarte puțin superiori fetelor. Uneori această superioritate nici nu se observă».

Așadar, recapitulînd: «băieții — zice un băiat — sînt «mai inteligenți» și foarte puțin superiori fetelor», dar, atenție! superiori atît de puțin încît «uneori această superioritate nici nu se observă». Atunci cum se constată?

Dar să vedem ce părere are o fată: «Cred că băieții sînt mai curajoși și mai puternici decît fetele, dar au și unele defecte. Vrînd să pară mai «grozavi», ei se poartă urît cu noi, vorbesc urît față de fete, uneori le și bat și eu mai cred că băieții uită prea ușor totul dintr-o dată» **(Ileana Anton, clasa a VII-a, București)**.

Iată, deci că o fată le recunoaște băieților merite suplimentare (mai curajoși, mai puternici) și sesizează un posibil defect, un fel de primejdioasă superficialitate — în comportare — amănuntul că ei «uită prea ușor totul dintr-o dată».

Felician Bucin, str. Horea 38, Cluj afirmă categoric: «Eu nu le găsesc fetelor nici un defect; cu toate că îs mai slabe ca băieții, ajută și ele în diferite lucrări cu puterile lor». Iar **Nicoleta Rogobete, clasa a VIII-a,** încearcă să dea un răspuns mai complet: «Recunosc, sînt fel de fel de oameni, căci natura nu croiește după tipar, și fiecăruia îi corespunde o anumită trăsătură: există băieți mai curajoși ori fete mai gospodine, există fete mai sensibile ori băieți mai inteligenți, și totuși, nici una din trăsături, fie ea calitate ori defect, nu poate fi mai mult atribuită fetelor sau băieților, nici una nu poate fi monopolizată de o singură categorie, oricare ar fi aceasta».

---

in concurs și mași-
a fotografiată alătu-
nu e nici o legă-
ură. Mașinile sînt
entru albumul nos-
u, iar întrebările
entru.... cart!

● La probele 1, 8
10, fiecare dintre
i poate participa,
că dorește, cu mai
ulte răspunsuri
dică definiții; ghi-
tori sau epigrame;
sene. Atenție: ele
ebuie să fie origi-
ale, deci create de
i! Cine le va copia
n cărți sau reviste
fi exclus din con-
rs).

— Desenele pot avea orice dimensiune și pot fi colorate în orice tehnică (acuarele, tușuri color, ulei tempera etc.).

● Îmi veți trimite TOATE cele 15 probe rezolvate într-un SINGUR PLIC, pînă la 30 octombrie 1969 (data poștei) pe adresa: Revista «Cutezătorii», Piața Scînteii nr. 1, București, pentru profesorul Parbriz.

Succes, prieteni! Țin pumnii pentru fiecare din voi!

P.S. Ieri am început să fac rodajul cartului. Merge bine!

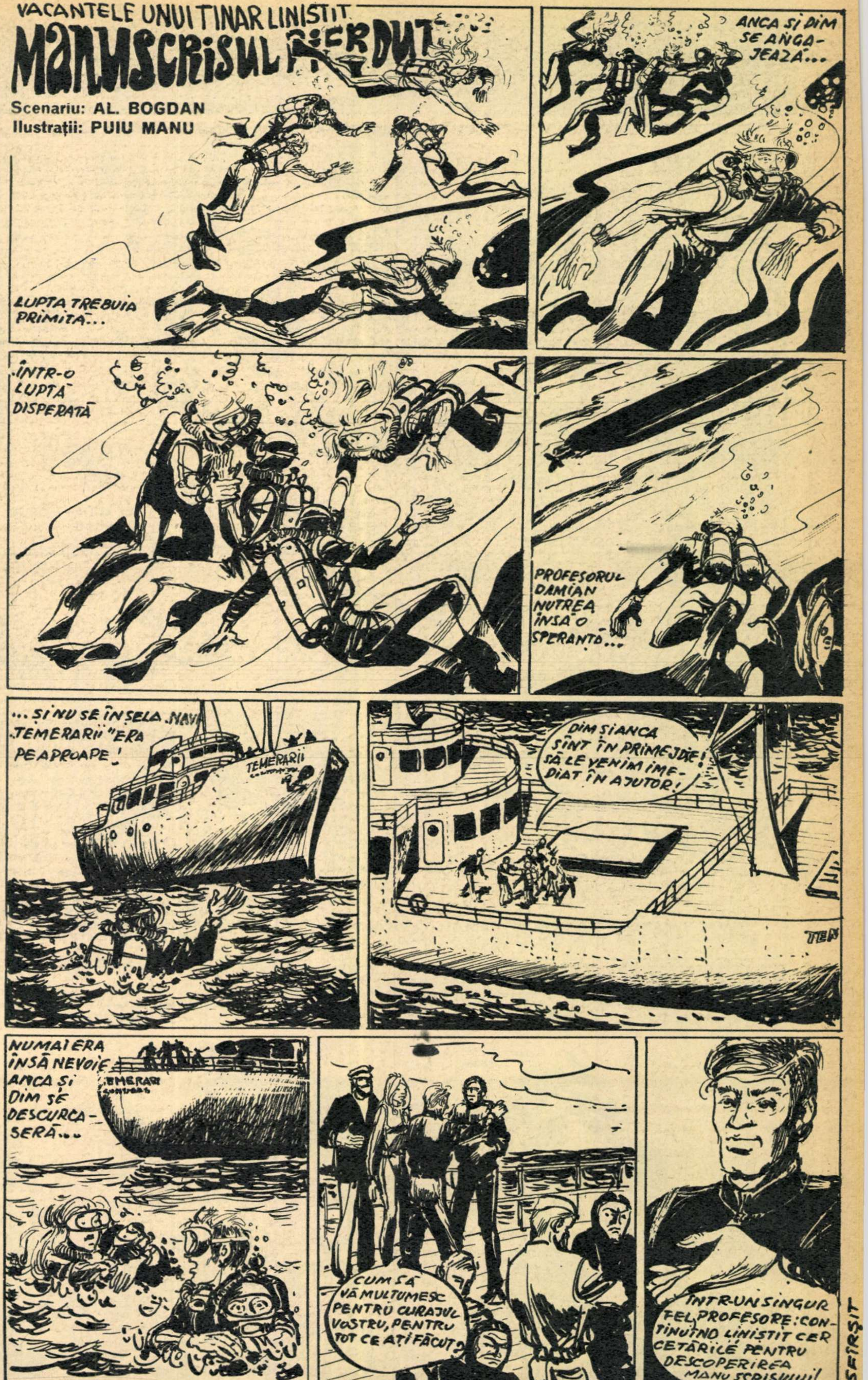
VACANȚELE UNUI TÎNĂR LINIȘTIT
MANUSCRISUL PIERDUT
LUPTA TREBUIA PRIMITĂ...
ANCA ȘI DIM SE ANGAJEAZĂ...
ÎNTR-O LUPTĂ DISPERATĂ
PROFESORUL DAMIAN NUTREA ÎNSĂ O SPERANȚĂ...
...ȘI NU SE ÎNȘELA. NAVA "TEMERARII" ERA PE APROAPE!
TEMERARII
DIM ȘI ANCA SÎNT ÎN PRIMEJDIE! SĂ LE VENIM IMEDIAT ÎN AJUTOR!
TEM
NUMAI ERA ÎNSĂ NEVOIE. ANCA ȘI DIM SE DESCURCASERĂ...
TEMERARII
CUM SĂ VĂ MULȚUMESC PENTRU CURAJUL VOSTRU, PENTRU TOT CE AȚI FĂCUT?
ÎNTR-UN SINGUR FEL, PROFESORE: CONTINUÎND LINIȘTIT CERCETĂRILE PENTRU DESCOPERIREA MANUSCRISULUI!
SFÎRȘIT

Scenariu: **AL. BOGDAN**
Ilustrații: **PUIU MANU**

11

„Marele drum al INCAŞILOR"

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: **AJUNS LA CUZCO, ALMAGRO MOARE DE SĂGEATA LUI TAMPU. ACESTA ÎŞI ELIBEREAZĂ TATĂL ŞI FUG ÎMPREUNĂ.**

Scenariu: DARIE NOVĂCEANU . **Desene: MIHAI SÂNZIANU**

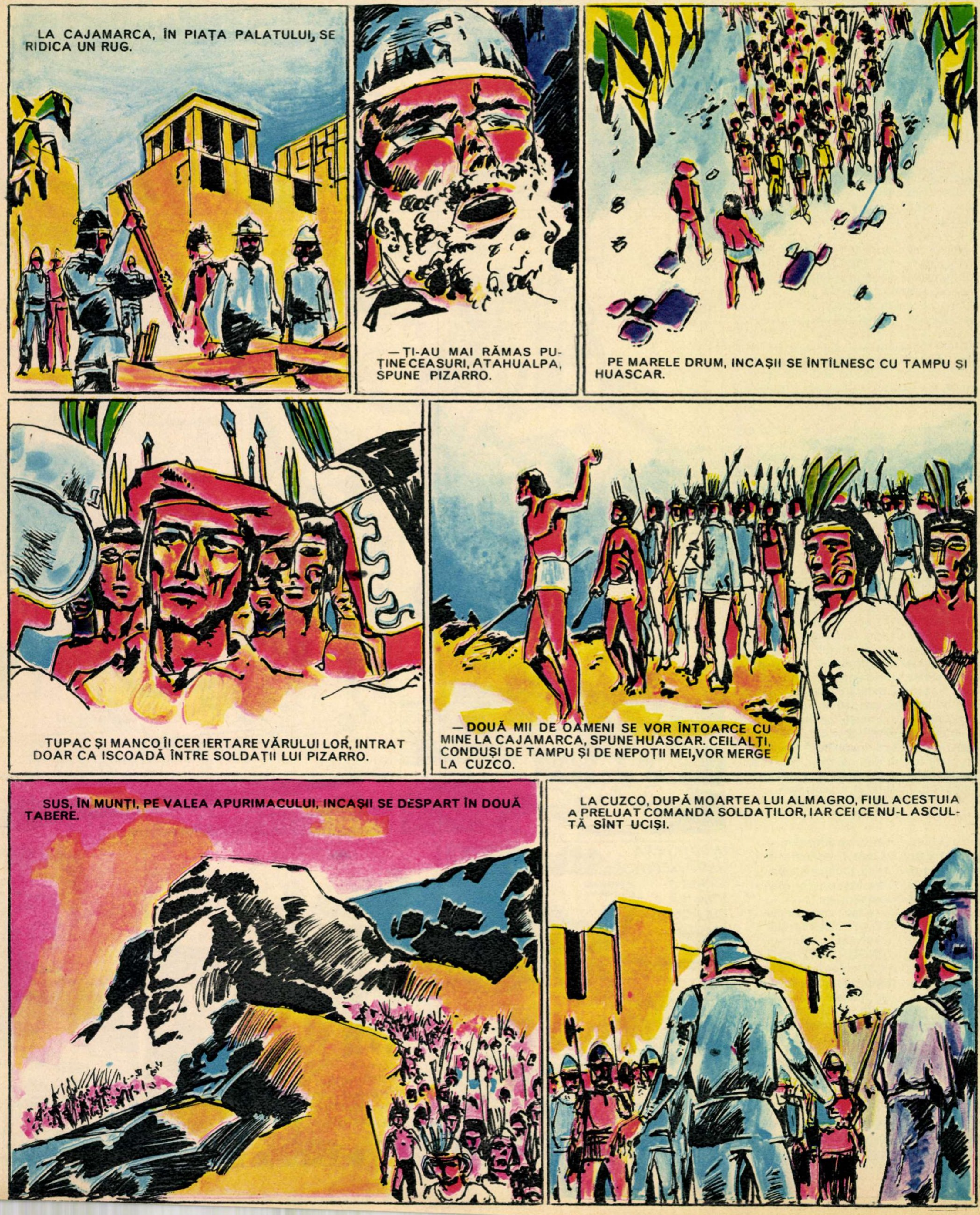
LA CAJAMARCA, ÎN PIAŢA PALATULUI, SE RIDICA UN RUG.
— ŢI-AU MAI RĂMAS PUŢINE CEASURI, ATAHUALPA, SPUNE PIZARRO.
PE MARELE DRUM, INCAŞII SE ÎNTÎLNESC CU TAMPU ŞI HUASCAR.
TUPAC ŞI MANCO ÎI CER IERTARE VĂRULUI LOR, INTRAT DOAR CA ISCOADĂ ÎNTRE SOLDAŢII LUI PIZARRO.
— DOUĂ MII DE OAMENI SE VOR ÎNTOARCE CU MINE LA CAJAMARCA, SPUNE HUASCAR. CEILALŢI, CONDUŞI DE TAMPU ŞI DE NEPOŢII MEI, VOR MERGE LA CUZCO.
SUS, ÎN MUNŢI, PE VALEA APURIMACULUI, INCAŞII SE DESPART ÎN DOUĂ TABERE.
LA CUZCO, DUPĂ MOARTEA LUI ALMAGRO, FIUL ACESTUIA A PRELUAT COMANDA SOLDAŢILOR, IAR CEI CE NU-L ASCULTĂ SÎNT UCIŞI.

(Va urma)

Rezultatul concursului

„CEL MAI ÎNDRĂGIT FOTBALIST AL CAMPIONATULUI NAȚIONAL"

— ediția 1968-1969 —

În urma lansării acestui concurs (în numărul 26 al revistei noastre), am primit la redacție 5 172 de taloane. Numărul mare de participanți ne-a dovedit, încă o dată, popularitatea de care se bucură fotbalul și protagoniștii lui în rîndul cititorilor noștri. (Faptul acesta reiese și din numeroasele scrisori pe care participanții le-au adăugat taloanelor și-n care ei explică de ce îndrăgesc un anume fotbalist, apreciază nivelul fotbalului nostru, își exprimă unele păreri critice și dau chiar... sfaturi pentru o cît mai bună organizare a acestui sport).

Din totalul taloanelor primite la redacție, 4 354 de participanți, adică 84,18 la sută, l-au indicat pe tînărul și talentatul fotbalist **FLORIAN DUMITRACHE** de la clubul sportiv «Dinamo»-București. Conform regulamentului, toate aceste taloane au participat la tragerea la sorți, care au avut loc în tabăra «Minitehnicus» de la Sinaia. Iată-i acum, în ordine, pe fericiții cîștigători:

PREMII:

1. **PREMIUL I — «BALONUL DE AUR» (o minge de fotbal cu autografele unor celebri jucători de fotbal și un ceas de mînă** — DUMITRU POSTOLACHE — Comănești-Bacău.

2. **PREMIUL II — O minge de fotbal și un ceas de mînă** — ALEXANDRU DUMITRIU — Galați;

3. **PREMIUL III — O minge de fotbal și o sacoșă cu inscripția «Cutezătorii»** — MIRCEA M. POPESCU — București.

MENȚIUNI

(Constînd fiecare dintr-un stilou marca «Herro»)

MIOARA OPRIȚOIU — Cărbunești-Gorj, STEJĂREL MIGHIU — Dorohoi, PETRE MĂNDOIU — Craiova, ION POPA — Ceptura-Prahova, GABRIEL CRISTEA — Focșani, IULAI TOPAN — Gherla, ION BANCIU — Ighișul Vechi-Sibiu, MARIANA CHICHIȘAN — Poarta Sălajului-Sălaj, NICOLAE IOAN — București, NICOLAE MIȘOIU — Mediaș.

Premiile respective vor fi trimise pe adresele cîștigătorilor în maximum 30 de zile de la apariția rezultatelor.

Așa cum ne-am angajat vom înmîna fotbalistului FLORIAN DUMITRACHE, **într-un cadru festiv «DIPLOMA DE POPULARITATE A REVISTEI CUTEZĂTORII».**

FAIR-PLAY

O MEDALIE DE AUR... NEOLIMPICĂ LA J.O. DE LA TOKIO

Se știe, visul oricărui sportiv e să-și încununeze activitatea cu laurii olimpici, cucerirea unei medalii olimpice (mai ales de aur) însemnînd intrarea sa în istorie și-n legendă chiar. Miza fiind celebritatea, disputa este acerbă, mai tenace și mai neîndurătoare decît în oricare alt fel de competiții. Totuși și-n cadrul jocurilor olimpice se petrec fapte de fair-play, ceea ce dovedește, o dată în plus, că omul, oricînd și-n orice situații s-ar afla, e în stare de gesturi de-o inegalabilă frumusețe morală.

În cronica olimpiadei de la Tokio (1964) a fost consemnat un asemenea fapt.

Apele Pacificului erau agitate. Înainte de-a fi aprinsă flacăra olimpică, taifunul le răscolise în două rînduri și ele n-avuseseră încă timp să-și găsească liniștea. Din acest motiv, locul de desfășurare a uneia dintre cele mai spectaculoase probe, **«regata de iahturi»**, a fost mutat din golful Sagani ceva mai la sud, în dreptul micului port, de pescari Oiso. In golful acesta oceanul era mai liniștit, totuși condițiile de desfășurare nu erau ideale. Furtuna se făcea simțită și aici. Concurenții, conștienți de pericole, au luat totuși startul, avîntîndu-se pe apele agitate cu micile și elegantele vase cu pînze. Și temerile s-au adeverit. E adevărat, numai într-un singur caz. La un moment dat, în plină desfășurare a concursului, unul dintre echipierii ambarcațiunii australiene a căzut în apă și aproape în același timp barca a naufragiat. Doi oameni, doi sportivi erau în pericol. Cineva trebuia să le vină urgent în ajutor, altfel accidentul s-ar fi putut încheia tragic. Mai în fața lor se afla ambarcațiunea suedeză condusă de frații Stig și Laro Kall. În acel moment ei aveau o poziție dintre cele mai bune, acumulaseră o mulțime de puncte și aspirau la o medalie olimpică. Totuși, observînd accidentul, s-au întors din drum, salvîndu-i pe cei doi sportivi australieni. În felul acesta au pierdut minute prețioase și șansa de-a se situa pe unul dintre locurile fruntașe. Au cîștigat, în schimb, altceva. Gestul lor a fost aplaudat și apreciat de cei prezenți mai mult decît o victorie, iar organizatorii i-au răsplătit cu **o medalie de aur în afară de concurs.** E adevărat, ea n-a fost olimpică, totuși medalia aceasta i-a făcut pe cei doi sportivi suedezi mai celebri chiar decît cei încununați cu laurii olimpici.

C.D.

În numărul viitor un nou concurs

ATENȚIUNE

cupa „FAIR-PLAY-CUTEZĂTORII"

M-am dus în Calea Plevnei cu imaginea cailor înaripați și mîncători de jeratic, precum și a călăreților Feți-Frumoși din basmele copilăriei. Am găsit însă o altă lume. O altă lume, e adevărat, totuși într-un fel și ea tot de basm.

Undeva, sub șopron, stăteau aliniați caii. Unii mestecau liniștiți fînul, alții ridicau capul și, privind înapoi, nechezau. Probabil își chemau îngrijitorii să le dea morcovi sau zahăr. Sau poate că, cine știe, conversau între ei... Hamuri, șei și căpestre, toate mirosind a piele nouă, atîrnau agățate de o bîrnă a tavanului.

Apoi, mai pe urmă, am văzut cîțiva tineri, fete și băieți, niște adolescenți încă, cu tunici și cizme, apucînd aceste căpestre și șei, echipînd caii cu ele și ieșind pe terenul de încălzire. Acolo, sub supravegherea unui bărbat mai în vîrstă, antrenorul Roșca, au început lucrul. Au făcut, preț de mai bine de o oră, trap și galop pe cerc, volte și opriri, toate numai la indicația «dirijorului» lor. Și tot sub supravegherea lui au trecut după aceea pe terenul presărat cu o mulțime de obstacole, unele mai mari, altele mai mici, cu nume deosebite, ciudate: oxere, staționate, staționate cu bulfiș, rivieră.

O încordare comună, aproape o contopire a cailor și a oamenilor, trecînd, rînd pe rînd, peste aceste obstacole, într-un elegant galop punctat de salturi. Și, mai tîrziu, am avut prilejul să văd și un antrenament la dresaj. Caii, struniți și conduși cu multă siguranță, mergeau în linie dreaptă, se întreceau în volte, veneau pe diagonală, o porneau în trap ușor pentru a se întoarce în galop, se opreau într-un punct marcat, ținîndu-și capul plecat, cu gîtul arcuit, și după ce făceau cîțiva pași înapoi, se opreau pentru salut.

«COW-BOYS» din Calea Plevnei

Am aflat, de la antrenor, cît de mult muncesc tinerii sportivi. Primiți în secția hipică între 9 și 11 ani, după o selecție specială, timp de 2—3 ani ei fac cîte 3 antrenamente pe săptămînă. Apoi, în anul al 4-lea, cei care au făcut dovada aptitudinilor reale în acest sport, intră în grupul avansaților, făcînd cîte 4 și chiar 5 antrenamente săptămînal. Unii dintre ei renunță, pe parcurs. Cei mai mulți însă, cei care au venit aici atrași de o autentică dragoste față de cai, aceste animale elegante și inteligente, reușesc să le stăpînească și să se impună în competiții. Așa cum a reușit Irina Ciocmata *(clubul «Steaua»),* Gioconda Pînzaru *(«C.S.M»-Iași),* Ion Munteanu *(C.S.M»-Sibiu»),* Marian Simion *(Clubul «Dinamo») și alții care acum fac parte din lotul de juniori.*

Sînt, în București, precum și în alte localități din țară, niște locuri unde caii îi așteaptă și le stau la dispoziție « cow-boy-lor» contemporani. Ei vin aici, de la cea mai fragedă vîrstă, și își încearcă puterile și aptitudinile în acest frumos sport. Și cu siguranță că într-o zi unul dintre ei va descoperi un cal înaripat și se va descoperi și pe el, un Făt-Frumos. Și atunci... Atunci se va duce vestea despre ei peste nouă mări și nouă țări. Este ceea ce se așteaptă de la acești tineri «cow-boy» autohtoni.

JEANA GHEORGHIU

P.S.

Pentru tinerii care doresc să facă hipism, federația română de călărie ne informează că pot să apeleze la următoarele centre:

În București: cluburile «Dinamo» și «Steaua» și «Centrul de călărie» din Calea Plevnei.

În țară: cluburile «Petrolul»-Ploiești «Muncitoresc»-Sibiu, «Atletul»-Craiova, «Sportiv-municipal» — Iași, «Mondial»-Lugoj, «A.S.A.»-Cluj, «A.S.A. Recolta»-Mangalia, «Recolta»-Cislău, «Sănătatea»-Timișoara.

Condiții de înscriere: se primesc fete și băieți între 9 și 11 ani, numai de talie mijlocie, avînd avizul părinților, al școlii și al medicului, numai cu medii de la 8 în sus și comportament exemplar.

ŞOIMII CARPAŢILOR

13

Scenariu: PETRE GHELMEZ   Desene: POMPILIU DUMITRESCU

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT:

DUPĂ CE AU PUS FOC PĂDURII ÎN CARE SE INSTALASE COLOANA HITLERISTĂ, LUPTĂTORII DE LA CABANA PĂDURARILOR S-AU RETRAS LA PISCUL ŞOIMILOR, UNDE AŞTEAPTĂ ÎNTOARCEREA PILOTULUI NEGRESCU ŞI A LUI CODRUŢ, TRIMIŞI ÎN INCURSIUNE, ÎN TABĂRA INAMICULUI.

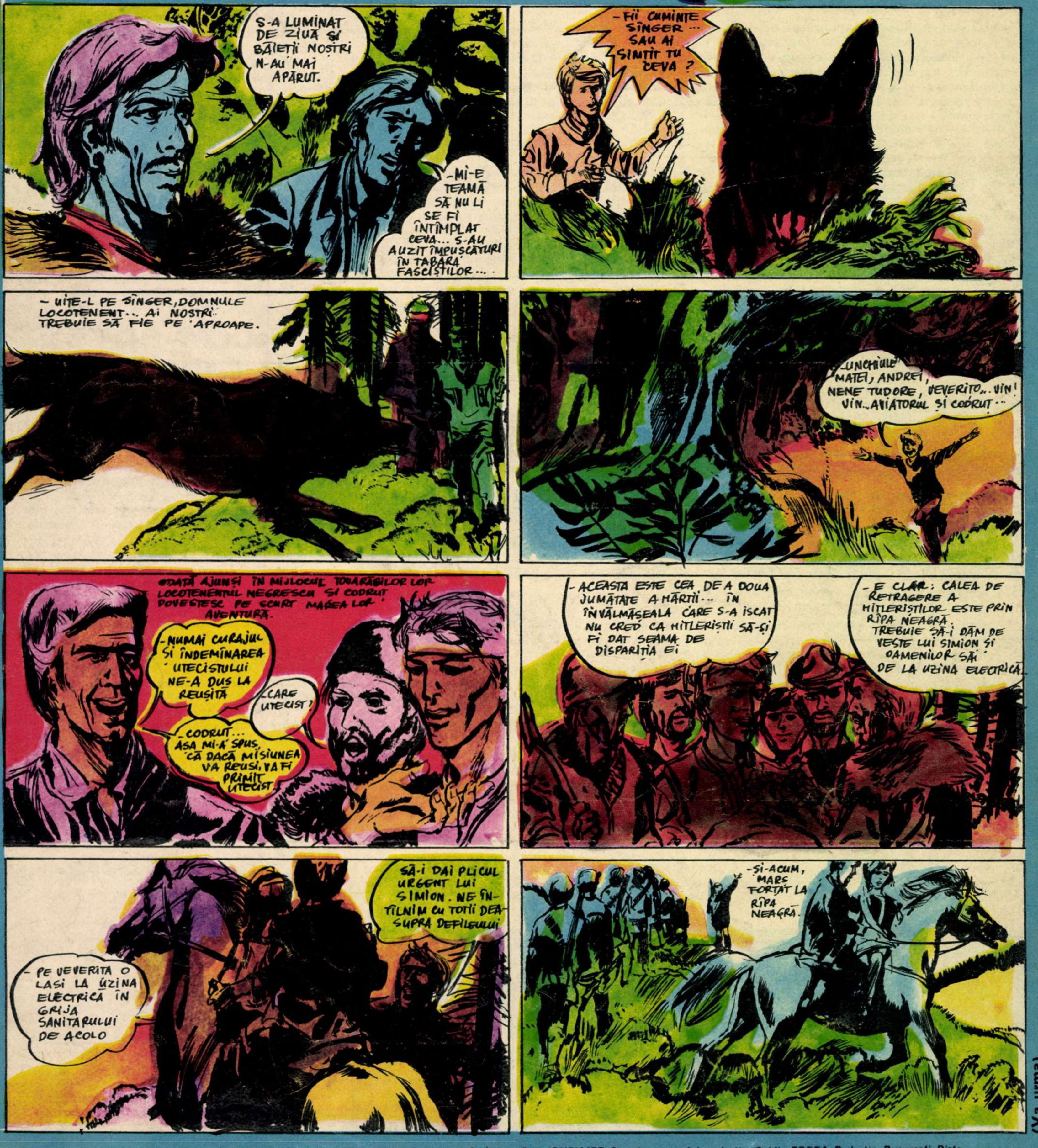
S-A LUMINAT DE ZIUĂ ŞI BĂIEŢII NOŞTRI N-AU MAI APĂRUT.
-MI-E TEAMĂ SĂ NU LI SE FI ÎNTÎMPLAT CEVA... S-AU AUZIT ÎMPUŞCĂTURI ÎN TABĂRA FASCIŞTILOR...
-FII CUMINTE SÎNGER... SAU AI SIMŢIT TU CEVA ?
-UITE-L PE SÎNGER, DOMNULE LOCOTENENT... AI NOŞTRI TREBUIE SĂ FIE PE APROAPE.
-UNCHIULE MATEI, ANDREI, NENE TUDORE, VEVERIŢO... VIN! VIN... AVIATORUL ŞI CODRUŢ...
ODATĂ AJUNŞI ÎN MIJLOCUL TOVARĂŞILOR LOR LOCOTENENTUL NEGRESCU ŞI CODRUŢ POVESTESC PE SCURT MAREA LOR AVENTURĂ.
-NUMAI CURAJUL ŞI ÎNDEMÎNAREA UTECISTULUI NE-A DUS LA REUŞITĂ
-CARE UTECIST?
-CODRUŢ... AŞA MI-A SPUS, CĂ DACĂ MISIUNEA VA REUŞI, VA FI PRIMIT UTECIST.
-ACEASTA ESTE CEA DE A DOUA JUMĂTATE A HĂRŢII... ÎN ÎNVĂLMĂŞEALA CARE S-A ISCAT NU CRED CA HITLERIŞTII SĂ-ŞI FI DAT SEAMA DE DISPARIŢIA EI
-E CLAR: CALEA DE RETRAGERE A HITLERIŞTILOR ESTE PRIN RÎPA NEAGRĂ. TREBUIE SĂ-I DĂM DE VESTE LUI SIMION ŞI OAMENILOR SĂI DE LA UZINA ELECTRICĂ.
SĂ-I DAI PLICUL URGENT LUI SIMION. NE ÎNTÎLNIM CU TOŢII DEASUPRA DEFILEULUI
-PE VEVERIŢA O LAŞI LA UZINA ELECTRICĂ ÎN GRIJA SANITARULUI DE ACOLO
-ŞI ACUM, MARŞ FORŢAT LA RÎPA NEAGRĂ.

(Va urma)

Cutezătorii

Redactor şef: Mihai NEGULESCU. Redactor şef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacţie: Ovidiu ZOTTA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1 telefon 176010 Administraţia: Editura Scînteia, Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1 telefon 176010 Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.
Redactor de număr: A. WEISS. Redactor artistic. Ioan DONCA. Tehnoredactor: Rozalia BARANY
Abonamentele se primesc de către oficiile şi agenţiile P.T.T.R., de către factorii poştali şi difuzorii de presă 41033 1 leu

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR.

109

43

49

JOI, 23 OCTOMBRIE
1969, ANUL III

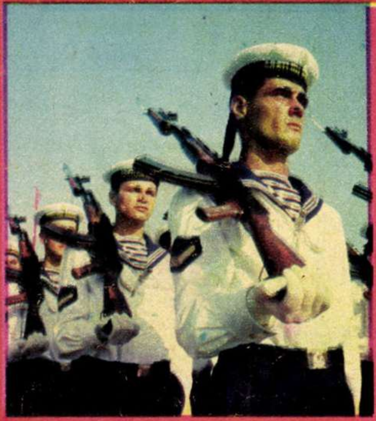

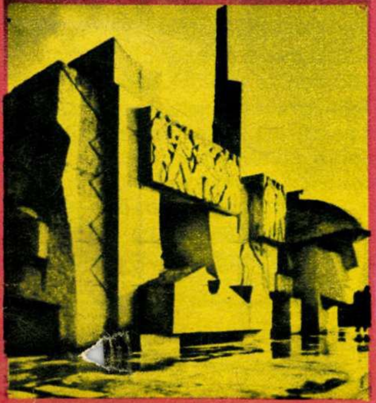

În acest număr:

- **ZIUA FORȚELOR ARMATE ALE R.S.R.:** „ASALTUL DE LA ORELE 5“ (pag. 3-6) și „MICUL GENERAL“ (pag. 7)
- **NOU:** ORARUL „CUTEZĂTORILOR“ (pag. 8-9)
- **START:** *DEMAREAZĂ „DACIA 1300“ (pag. 13)*

801

Gazdele oferind tovarășului Nicolae Ceaușescu tradiționala ghirlandă de flori.

În vizită la Muzeul Național, oaspeții admiră mărturiile unei remarcabile tradiții.

VIZITA TOVARĂȘILOR NICOLAE CEAUȘESCU ȘI ION GHEORGHE MAURER ÎN INDIA

La invitația președintelui Republicii India, Varahagiri Venkata Giri, și a primului ministru, Indira Gandhi, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, împreună cu soția, Elena Ceaușescu, și președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, împreună cu soția, Elena Maurer, au efectuat, între 13 și 18 octombrie 1969, o vizită oficială în India. Convorbirile oficiale dintre conducătorii de stat ai României și Indiei au prilejuit un amplu și rodnic schimb de opinii cu privire la relațiile dintre cele două țări, fiind evidențiate posibilitățile și perspectivele dezvoltării continuu ascendente a colaborării și cooperării multilaterale în domeniile politic, economic și tehnico-științific. Inalții oaspeți români au vizitat orașul Delhi, precum și alte localități din India, instituții, obiective industriale, muzee de artă. Pe tot parcursul vizitei, solii poporului nostru au fost primiți pretutindeni cu sentimente de prietenie, stimă și prețuire.

Vizita în India a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și a primului ministru român a reprezentat un moment însemnat în dezvoltarea bunelor relații statornicite între cele două state și popoare, constituind, totodată, un exemplu de realizare în practică a principiilor coexistenței pașnice între țări cu orînduiri sociale diferite.

ECRAN

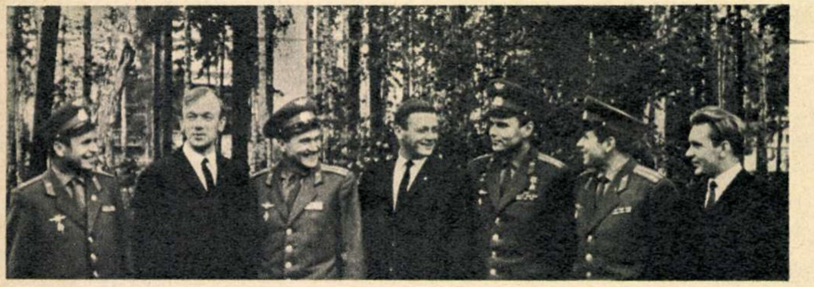

SUDURĂ ÎN COSMOS?

DA!

SPUN **Cutezătorii**

Despre acest eveniment cosmic ați aflat și din numărul trecut al revistei noastre. Lansarea în trei zile consecutive a navelor cosmice sovietice «Soiuz»-6, 7 și 8, avînd la bord un echipaj format din 7 cosmonauți, zborul lor impetuos în jurul Pămîntului, în formație, aterizarea cu mare precizie, constituie o remarcabilă premieră cosmică.

O mare importanță în realizarea bogatului program îndeplinit de cei șapte cosmonauți sovietici o are, fără îndoială, efectuarea unor experiențe legate de sudarea metalelor în condiții de vid înalt și de imponderabilitate. Pentru prima oară în practica mondială a fost realizat pe o orbită circumterestră un proces tehnologic legat de încălzirea și topirea metalelor, de îmbinarea unor agregate prin sudură. Se deschide astfel calea spre crearea în cosmos a unor platforme orbitale, de pe care cosmonauții pot să-și ia zborul spre alte planete.

În legătură cu această nouă premieră cosmică vom reveni cu un amplu reportaj.

Fotografia de față ne înfățișează pe cei șapte cosmonauți (de la stînga la dreapta — V. Gorbatko, A. Eliseev, A. Filipcenco, V. Volkov, V. Șatalov, G. Șonin și V. Kubașov), care au efectuat zborul în grup cu navele cosmice «Soiuz» 6, 7 și 8.

Scrisoarea săptămînii

Este careva dintre voi, dragi cutezători, care să nu se fălească, ori de cîte ori are prilejul, cu ghidușii, cu snoave și istorii aflate de el, de la Bunicul. Ceasornicul lui cu tic-tac limpede, întors tacticos mereu la aceeași oră, pipa în care fumul consumă ecrane de televizor, în sfîrșit ochelarii cu rame subțiri, mustățile majestuoase, zîmbetul său șăgalnic și îngăduitor nu sînt oare pentru noi o adevărată mitologie? Și la urma urmei, cine ne învață cu mai multă răbdare și iscusință, mai cu seamă în serile de iarnă, să împletim răchită, să țesem carpete, să brodăm ii, să meșterim jucării, să încrustăm lemnul sau metalul, dacă nu aceeași Dulce-Bunică, același Bunic-Sfătos, din poeziile lui Șt.O. Iosif, din evocările lui Delavrancea și Mihail Sadoveanu. Cine ne laudă cu mai multă înfocare pentru faptele noastre bune, și cine ne vorbește mai frumos despre pilda înaintașilor?

Venită din județul Suceava, o veste ne umple sufletul de lumină. Pionierii și școlarii din mai multe comune și orășele din județ au obiceiul să organizeze anual una dintre cele mai frumoase sărbători a locurilor : SĂRBĂTOAREA BUNICILOR. Îmbrăcați în frumoase costume naționale, copiii și veteranii își dau întîlnire și se «întrec» în spectacole, expoziții, evocări istorice, la jocuri, cimilituri ș.a. Sînt sărbători pe care, de la 7 la 70 de ani, suflarea ținuturilor respective le așteaptă cu vie emoție. Serbări de neuitat, la care cel mai greu este să-ți dai seama cine se bucură și se mîndrește mai mult : bunicii cu noi, sau noi, cutezătorii, cu minunații noștri bunici?

Mihai Negulescu

● *Acad* **Elie Carafoli**, *care a onorat în repetate rînduri paginile «Cutezătorilor» cu semnătura domniei sale, a fost reales președinte al Federației internaționale de astronautică. Această realegere este și prima din istoria Federației.*

● *Distinsul colaborator al revistei noastre, prof. dr. docent* **Petre Vancea**, *creatorul celebrului preparat E.T.O., a fost ales membru al Academiei Leopoldina din Berlin și al Societății germane de oftalmologie din Heidelberg.*

«CUTEZĂTORII» TRANSMIT CELOR DOI STRĂLUCIȚI OAMENI DE ȘTIINȚĂ ROMÂNI CALDE FELICITĂRI.

ASALTUL DE LA ORELE 5

de colonel TRAIAN UBA

La început de octombrie ne-am pomenit față-n față cu fruntea ninsă a muntelui abrupt. Toamna, capricioasă, se joacă cu soarele și cu lapovița, după cum i se năzare.

Privit de sus, de pe creastă, muntele își arată, în toată splendoarea coama verde a brazilor. Dacă aș privi cu ochi de turist, m-aș lăsa furat de frumusețile peisajului. Dar și reporterul militar întîrzie cu încîntare în fața acestui decor înainte de a porni pe drumuri ostășești...

Am făcut mai întîi un raid cu elicopterul cercetării, pe deasupra pozițiilor adversarului. De sus, din înalt, cu greu le-am putut identifica locurile ocupate. Mascarea lor era aproape perfectă. Dar ceea ce nu a descoperit ochiul, a făcut filmul ofițerului pilot observator. Pelicula developată ne-a arătat locașurile tunurilor, tranșeele din marginea pădurii, o coloană de mașini pe o șosea și o stație de radiolocație. Comandantul, împreună cu statul său major, în urma informațiilor obținute, după o minuțioasă analiză a situației, a hotărît să atace adversarul în zorii zilei.

Îl privesc pe comandant, în cortul său, aplecat peste harta întinsă cît un cearșaf, cum calculează cu meticulozitate pantele peste care trebuia să treacă trupele. Îl cunosc de aproape un sfert de veac. Sîntem aceeași promoție și am luptat împreună de la 23 August 1944 și pînă la zdrobirea definitivă a Germaniei hitleriste. Țin minte că la Carei, cînd am eliberat ultima brazdă de pămînt românesc, pe 25 octombrie 1944, în iureșul unui atac, fiind rănit de o schijă la arcadă, a refuzat să fie evacuat și a luptat mai departe. Are și astăzi semnul la sprînceana dreaptă, pe care o ridică în sus, ca și atunci, ori de cîte ori i se pare interesantă o soluție tactică. Trage o săgeată cu creion roșu pe hartă și conchide: *«Deci, în zori, la orele 5!»*

*

Frig, noapte, crestele reci și somnoroase. Orele 4,45. O vagă geană de lumină, sus, pe creste. Un zgomot înăbușit, ca un mormăit, trece pe deasupra noastră. Peste cîteva clipe, în poziția «inamică» bombele aviației sînt marcate cu exploziv de trotil, purtate de ecou ca într-o bandă de magnetofon, amplificată de reverberații.

Orele 4,50. Canonada artileriei, în arpegii solemne, pe un registru de sub portativ, își execută simfonia în cadențe ritmice, egale.

În sfîrșit, orele 5 dimineața. Vînătorii de munte, cu băștile pe-o sprînceană, pornesc din pădure, urcînd ca niște veritabili alpiniști. Se încearcă o escaladare a unui perete, la care probabil că adversarul nu se așteaptă.

Urc într-un «I.M.S.» pentru a prinde pe o șosea coloana de tancuri care așteaptă ordinul de atac. O prind cu motoarele în plin. Cer voie, prin semne, unui subofițer, comandant de tanc, și intru și eu prin turelă în cetatea blindată. Pornim. Ce film se poate realiza în acești doi metri cubi de spațiu locativ, cu pereți de oțel! Am uitat frigul de afară. Mă deschei la gît și privesc prin vizor șenilele tancului din față.

(Continuare in pag. 6)

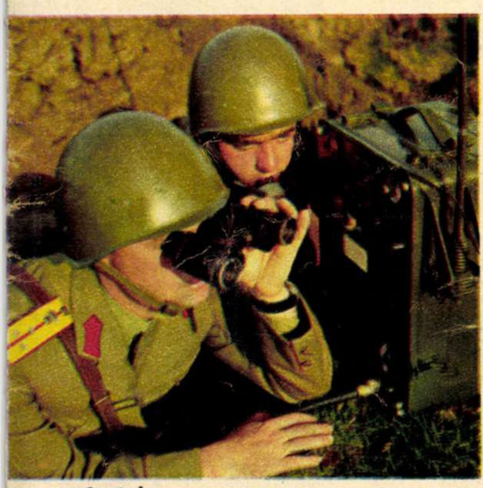
1

2

1—2. În timpul atacului, comandantul subunității ține permanent legătura cu eșalonul superior.

COPERTA NOASTRĂ

«Monumentul eroilor patriei» de la Carei, opera sculptorului GEZA VIDA, și aspecte din activitatea militarilor forțelor noastre armate, surprinse pe peliculă de fotoreporterul C. Mihăiță.

ÎN EXCURSIE
Foto: GH. CUCU

Țară

LUCIAN BLAGA

Țara și-a împins hotarele
toate pînă în cer.
Pajuri rotesc — minutare în veșnicul cer —
peste cîmp și oier.

Fluturînd în veșminte
de culoarea șofranului
ard fetele verii ca steaguri
în vîntul și-n rîsetul anului.

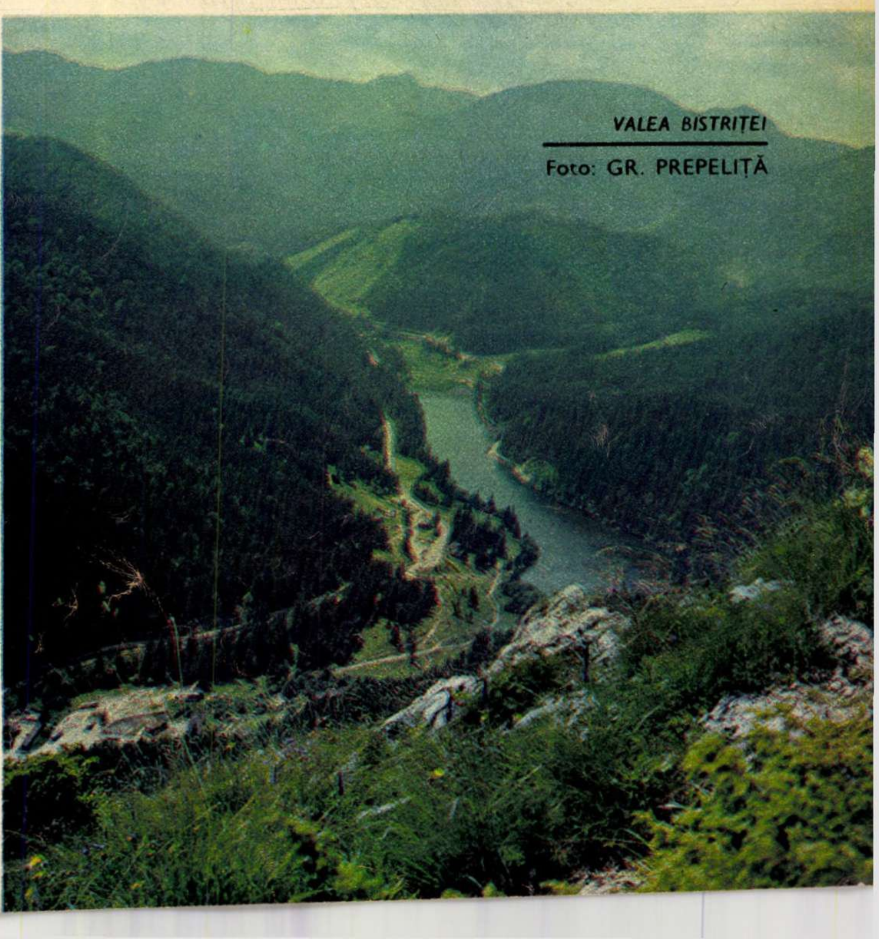
VALEA BISTRIȚEI
Foto: GR. PREPELIȚĂ

PRAID-S

DE FAPT, ÎNTRE COMUNA PRAID,
DIN JUDEȚUL HARGHITA,
ȘI COMUNA STRĂOANE, DIN JUDEȚUL VRANCEA,
SÎNT PESTE 300 KILOMETRI. DISTANȚELE
ÎNSĂ, ORICIT AR FI ELE DE MARI, NU SE
TOPESC NICI SUB ARIPILE AVIOANELOR SUPERSONICE, NICI ÎN
MOTOARELE RACHETELOR INTERPLANETARE, CI MAI ALES ÎN
INIMILE OAMENILOR. ÎNTREBAȚI-PE CEI 80 DE PIONIERI
DE LA ȘCOALA GENERALĂ DIN PRAID,
CARE AU FOST DE CURÎND, TIMP DE 3 ZILE, OASPEȚII PIONIERILOR DIN STRĂOANE ȘI
VĂ VEȚI CONVINGE CĂ AVEM DREPTATE. SOSIND ÎN OSPEȚIE LA PRIETENII LOR DIN
STRĂOANE, PE DULCILE MELEAGURI MOLDOVENE, DE UNDE FLĂCĂII LEGENDAREI VRÎNCIOAIA
AU PORNIT ODINIOARĂ SĂ-L SLUJEASCĂ ÎN LUPTĂ APRIGĂ ȘI DREAPTĂ PE MARELE ȘTEFAN,
VENCEL BIRÓ, ANNA FÜLÖP, IRENE KELEMEN ȘI COLEGII LOR DIN PRAID
S-AU SIMȚIT CA LA EI ACASĂ, ALATURI DE TUDORIȚA GROZEA, GEORGETA FURTUNĂ, APREUTESEI SILVIU,
ALĂTURI DE TOȚI CEILALȚI PIONIERI ȘI ȘCOLARI STRĂONENI
CARE N-AU DEZMINȚIT NICI O CLIPĂ RENUMITA OSPITALITATE MOLDOVENEASCĂ. PRIETENIILE
CARE S-AU LEGAT AICI NU SE VOR MAI DESFACE.
MOMENTELE PE CARE LE-AU TRĂIT ÎMPREUNĂ ATUNCI
NU SE VOR UITA NICIODATĂ.
APARATUL DE FOTOGRAFIAT A ÎNCERCAT SĂ
SURPRINDĂ PENTRU CITITORII NOȘTRI
MĂCAR CÎTEVA MOMENTE ALE ACESTEI ÎNTÎLNIRI DE NEUITAT.

— Pe mine mă cheamă Biró Ioan...
— Pe mine Nagy Endre...
— Iar pe mine Coman Octav...
În prima zi, un schimb de adrese, ulterior
un lung șir de scrisori.

Cu pline și sare, simbol al ospitalității, al omeniei și prieteniei pe acest pămînt românesc, așa ne-au întîmpinat colegii noștri.

Aici gloria străbună poartă nume nepieritoare: Mărășești, Vrancea...

Aici sîntem cu toții,
oaspeți și gazde,
la un loc.
În vie. Loc frumos
și mai ales...
gustos!

Dovadă că fotoreporterul
excursiei
noastre nu ne
fotografiază pe noi
ci, mai ales,
lăzile cu struguri.

Ca la orice meci de zile mari,
biletele s-au epuizat
din timp,
iar spectatorii au fost nevoiți
să-și caute locuri în vîrful pomilor.
Riscul merita.
O fază ca aceea de mai
sus nu se poate vedea oricînd.

Dar nici o fază ca
aceasta: o adevărată
corrida cu o... oaie!
Curajosul «toreador» o confundase
cu un berbec!

O poartă «încercată» și
un portar cu reflexe
impecabile.
Numai stîlpul apărării noastre,
Ferenć Györgyi,
se pare că se cam îndoiește
de acest lucru...

UN FOTO-REPORTAJ de
PETRE GHELMEZ și ADRIAN IACOVACHE
CONDUCĂTORUL CERCULUI FOTO DE LA CASA PIONIERILOR DIN FOCȘANI.

ZERO KILOMETRI STRĀOANE-PRAID

În cinstea gazdelor, noi, oaspeții, am susținut un reușit spectacol pe scena căminului cultural din Străoane. Calificativul nu ne aparține nouă, spectatorii ni l-au dat.

Cel mai mic interpret din echipa noastră a avut cel mai mare succes pe scenă. Ce păcat că nu poți rămîne totdeauna mic!

Spuneți-ne: poți juca fără emoție rolul, cînd atîția ochi te privesc necruțător? Buchetul de flori însă, parcă îți mai dă puțin curaj.

O, nu, în autobuzele acestea nu se află nici o delegație străină. În ele sîntem chiar noi. Garda de onoare ne-a asigurat-o echipa de ciclism a pionierilor din Străoane.

Gazdele noastre au o excelentă bază sportivă pe care și-au amenajat-o cu mijloace proprii. Imaginile pe care le vedeți aici reprezintă cele mai palpitante faze din meciurile noastre de handbal (fete și băieți) disputate pe terenurile acestei baze sportive și terminate cu scoruri de... rugbi! Pentru gazde, bineînțeles. Doar noi jucam în deplasare, ca și U.T.A. de altfel!

Se pare însă că de soarele generos al acelei zile de toamnă nu ne-am bucurat numai noi...

Așa începe drumul strugurilor spre sticlele cu vin aromat pe a căror etichetă scrie «Panciu».

Am pierdut meciul, dar am cîștigat cupa sportivității... Juriul a avut ochi imparțial, iar strugurii au îndulcit amărăciunea înfrîngerii noastre.

Se poate și așa: trei struguri în două mîini!

Fără cuvinte...

Cînd treceam pe ulițele satului, mic și mare priveau la noi...

Ne vom scrie, desigur, dar parcă tot mai frumos era cînd vorbeam împreună. Cînd au trecut aceste trei zile?!

A sosit și momentul despărțirii... Zîmbim în fața aparatului de fotografiat, dar dacă priviți mai bine în ochii noștri...

Mătușa Aneta este mama lui Coman Octav, dar în aceste trei zile, cît am stat la ei, eu, Endre, am fost fiul ei.

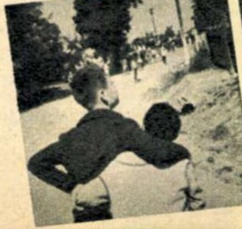

Noi doi așa am mers tot timpul. Și nu numai noi... Poate de aceea la despărțire unora le-au dat lacrimile. Dar nu-i nimic. — La vară, cînd pionierii din Străoane vor fi oaspeții noștri, la Praid, să vii și dumneata, măicuță bătrînă... Pămîntul Vrancei și al Mureșului sînt totuna. Ca și bătăile inimilor noastre.

ASALTUL DE LA ORELE 5

(Urmare din pag. 3)

Deodată, ieșim din șosea și ne desfășurăm pe un cîmp larg. Privesc mecanicul de la leviere care strunește motorul. Privesc mîinile ochitorului trăgător, coordonate cu ale mecanicului: în momentul cînd tancul se oprește o clipă, proiectilul pleacă din culasa tunului, la comanda subofițerului, lovind în plin macheta-tanc de la poalele muntelui. Fără această sincronizare perfectă — mecanic — ochitor — comandant — proiectilul n-ar fi atins ținta...

S-a făcut ziuă de-a binelea. Pe lîngă noi trec «în trăgători» pistolarii. Execută un salt lung și, o dată cu rafalele armelor automate adverse, se fac una cu pășunea montană. Nici nu s-au culcat bine și încep o răpăială de trasoare, încît urmăresc efectul gloanțelor înșirate parcă pe un fir subțire roșu, pînă ce mușcă terenul din față.

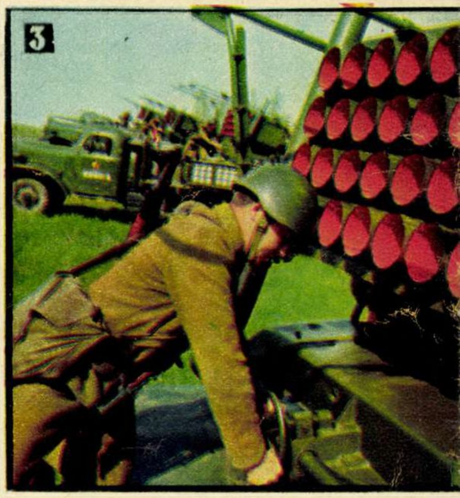

*

Cobor din tanc peste o oră, cînd coloana oprește la marginea unui brădet. O autostație, un punct de zbor. Tînărul locotenent, pe care-l recunosc în persoana fostului elev de liceu militar Marius Baștan, cheamă prin eter, într-un dialog cifrat, o pasăre: *«Alo, Vulturul! Lansați porumbeii!...»*

În înaltul văzduhului, cîteva păsări de fier reduc viteza motoarelor și dau drumul parașutiștilor. O cădere vertiginoasă de la 2 000 de metri și, deodată, zeci și zeci de cupole albe plutesc la cîteva sute de metri deasupra cîmpului. N-ai timp să le admiri, fiindcă parașutiștii încep o răpăială cu automatele, vărsînd o grindină de gloanțe la sol încît, vrei nu vrei, te ții cu capul în adăpost.

Primul care vine «din cer» lîngă stația radio e un om între două vîrste, îmbrăcat într-un costum din piele maron. Largheazǎ parașuta, se desprinde de suspante și, ridicîndu-se, îi dă un bobîrnac locotenentului cu stația.

— Cum e, flăcăule?

— Bine, Bine, tată! — răspunde locotenentul, luînd poziția de drepți.

De-abia acum îl recunosc. E colonelul Grigore Baștan, ofițerul parașutist cu peste 3 000 de salturi în cădere liberă. Își îndreaptă casca după care, scoțînd o hartă, îi ordonă locotenentului (adică fiului său): *«Anunță-l pe general că misiunea a fost îndeplinită!»*

Nici nu știu cînd s-au regrupat parașutiștii și au pornit la atac. Din dreapta intră în luptă un eșalon de blindate, înaintînd cu tenacitate herculeană. Rachetele antitanc își fac prezența de undeva, din stînga, prin traiectorii razante, incandescente. Terenul, de un dinamism fulminant, capătă aspectul unui cîmp de luptă.

Mi se suprapune o imagine de acum un sfert de veac, de la Carei, și-l văd parcă pe sublocotenentul de atunci, rănit la sprînceană. Mă trezește din amintire aceeași persoană, dar cu grad de general acum. E lîngă mine. Privește prin binoclu lupta...

Nu este însă decît tabloul unei aplicații pe fond montan, în care militarii își dau cu succes examenul de maturitate ostășească.

1. Elicopterul îi va transporta pe ostași în cel mai scurt timp acolo unde e nevoie de ei. 2. Mitraliorul susține cu foc viu înaintarea camarazilor lui. 3. Aruncătoarele cu reacție sînt pregătite pentru tragere.

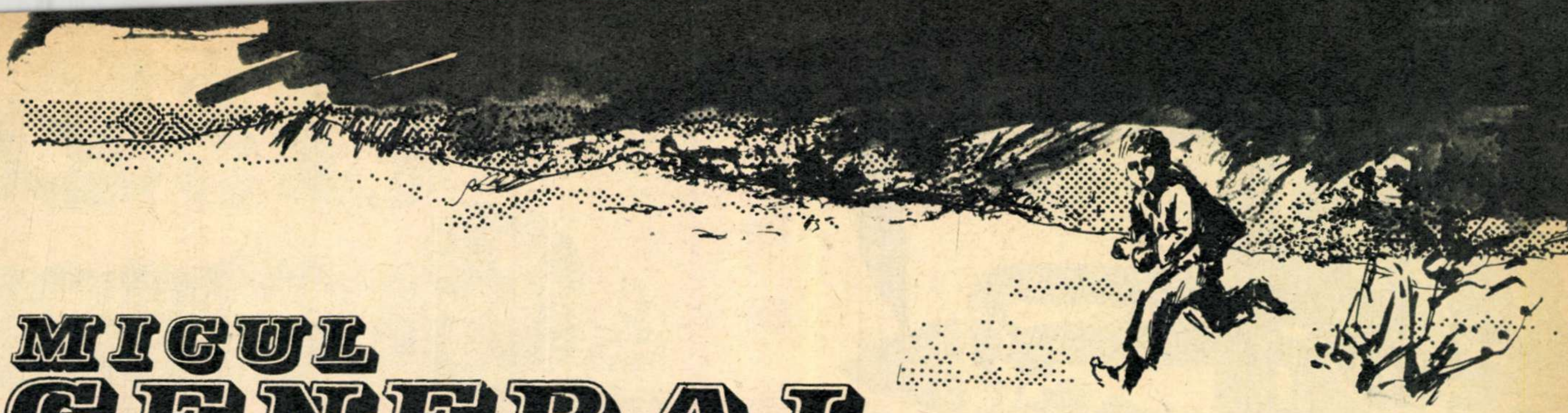

MICUL GENERAL

Povestire de ION GRECEA

Ofiţerul stătea ascuns în frunzişul ruginiu al stejarului şi încerca, prin binoclu, să desluşească zările. Privea către dealul dimpotrivă, stăruitor, fără să-şi dezlipească ochii de pe lentile, nota ceva într-un carneţel, cerceta o hartă pe care o avea întinsă pe genunchi, însemna nişte cifre numai de el ştiute, apoi Tică, micul ciobănaş aflat la tulpina stejarului, îl auzea vorbind în microfonul telefonului spînzurat de-o creangă:

— Alo! Alo! ...Aici «Răsăritul!» Cinci la treizeci şi patru cu doi ...Cinci la treizeci şi patru cu doi ... «Cumpăna!»... «Cumpăna»!...

Tică îl privea cu curiozitatea celor nouă ani ai săi, tăcut şi grav, neînţelegînd cu cine vorbeşte ofiterul de dimineaţă, de la revărsatul zorilor, si mai ales ce vorbeşte. În văzduhul limpede se auzeau şuierînd proiectile, pămîntul răbufnea surd în explozia lor, parcă se cutremura zarea şi dintr-o clipă într-alta totul avea să se prăbuşească ca într-un vis. Undeva înapoi, dincolo de satul Strîmba, se desluşeau răpăituri repetate de mitraliere şi glasuri omeneşti pe care deseori le arunca vîntul peste deal, picînd în vacarmul acela al luptei. Copilul îşi mînase oile tot mai departe de sat, urcase pe această spinare de deal şi dînd cu ochii de firul telefonului întins prin lăstăriş şi auzind vorbă în jur, privise în sus şi descoperise cu mirare pe ofiţerul ce stătea cocoţat între crengile stejarului ca-ntr-o joacă de-a v-aţi ascunselea. Îl ascultase un timp, apoi îndemnase oile la păscut şi se aşezase şi el pe-un smoc de iarbă pîrjolită, tăcut şi îngîndurat, dar cu ochii tot în sus. Ofiţerul îi aflase prezenţa, îl întrebase cum îl cheamă, ba, mai mult, îi aruncase un pachet cu biscuiţi şi un bidon de tablă rugîndu-l să dea fuga pînă la un izvor apropiat şi să-i aducă puţină apă.

— Măi Tică, faci tu treaba asta?

— O fac, nene ofiţerule. Şi voi face şi o treabă mai grozavă, că mie-mi place să fiu soldat...

Alergase ca un zbîrnel printre lăstăriş, se lăsase la vale şi în cîteva minute se întorsese cu bidonul cu apă. Apoi, cît ai clipi, se şi căţărase pe tulpina copacului, întinzîndu-l ofiţerului.

— Mulţumesc, Tică!

— Să trăiţi şi să ajungeţi general!

Ofiţerul zîmbise, apoi îşi continuase observarea încruntînd sprîncenele şi stînd tăcut aproape un ceas. Din afara dealului către care privea se auzeau răbufnituri adînci, grele ca nişte ciocane ce plesneau puternic tăblia cerului. Ofiţerul privea prin binoclu, cerceta ceasul, arunca ochii pe hartă, îşi ştergea fruntea de sudoare, tot tăcut şi parcă chipul i se înnegurase de o supărare ascunsă. Alte bubuituri decît cele ştiute începuseră să despice zarea, parcă în alte locuri decît cele descoperite de el şi însemnate pe hartă. De unde apăruseră acestea? Nu cumva erau ecoul primelor, ecou purtat de vînt şi amestecat în tumultul acela de iad cu primele răbufnituri? Neliniştit, privea mereu ceasul, apuca binoclul, stăruia cu ochii tot către deal, iar privea ceasul în timp ce sudoarea îi curgea gîrlă pe frunte şi pe gît. Într-un tîrziu se uită către Tică. Copilul stătea tot acolo jos, în lăstăriş, cu o oaie culcată la picioarele lui şi încerca să-i prindă la gît o cureluşă. Tică parcă-i simţi privirea, că ridică şi el ochii către înălţimea stejarului.

— Măi Tică, vorbi ofiţerul, parcă am înţeles că-ţi place să fii şi tu soldat, aşa este?

— Aşa este, răspunse Tică şi se ridică respectuos în picioare.

— De ce vrei să fii soldat? caută să afle ofiţerul.

— Păi... aşa... că-mi place... Vreau să ajung general, să comand mulţi soldaţi, să-i pun să tragă cu puştile în hitlerişti, şi cu tunurile, şi eu să merg cu tancul înaintea lor...

— Bravo, Tică. Îţi urez să ajungi mare general, rîse ofiţerul. Dar vrei să-mi faci mie un serviciu?

— Fac. Să aduc iară apă?

— Nu. Cu totul altceva...

Peste cîteva clipe, ca o zvîrlugă, copilul alerga către valea ce se deschidea la tulpina stejarului. Aici se vedea răsărind dintre lăstărişuri, aci dispărea ca-ntr-o apă verde, apoi din nou se zărea urcînd tot într-o fugă printre tufişuri, cu cămăşuţa albă umflată de vînt. Ofiţerul îl urmărea prin binoclu cum se tot duce către dealul înapoia căruia bănuia tunurile duşmane şi parcă începuse să-i bată inima tot mai tare şi mai tare, cu fiecare pas pe care copilul îl făcea către primejdie. Dar Tică îşi vedea de alergarea lui şi după puţin nu se mai văzu Ofiţerul cercetă stăruitor cu binoclul de la un capăt la altul toată muchia dealului, dar copilul nu mai era de găsit. Dintr-acolo continuau să răbufnească surd explozii ca-ntr-un apocalips, pămîntul se cutremura gata să se despice în două. «Ce să fie cu el? se întreba observatorul de artilerie. Să-l fi dibuit cumva nemţii?» Dar nu trecu mult şi într-unul din cei mai înalţi stejari de pe coama dealului se văzu fluturînd ceva alb, ca un steag sau o eşarfă ce abia se desluşea prin frunza copacului. Era cămaşa lui Tică pe care copilul, după înţelegere, o ţinea cît mai sus, deasupra capului, mişcînd-o într-o parte şi-nalta.

Repede, ofiţerul îşi privi harta, făcu într-o clipă nişte calcule, apoi puse mîna pe receptor şi strigă să fie auzit de bateriile de artilerie:

— Alo! Aici «Răsăritul!» Aici «Răsăritul!» Cîte opt la douăzeci şi patru cu şase! Cîte opt la douăzeci şi patru cu şase!...

Peste o secundă, dincolo de deal începu să fiarbă pămîntul. Parcă uriaşe cataclisme se năpustiseră într-acolo despicîndu-l în mii şi mii de bucăţi. Şi în timp ce ofiţerul îl privea pe Tică alergînd înapoi printre lăstărisul văii de la tulpina stejarului, îi spunea în gînd cu o duioşie mai mult decît părintească:

— Bravul meu general! Să trăieşti, s-ajungi mare şi să porţi aceste galoane!

Ilustraţii: EMIL CHENDEA

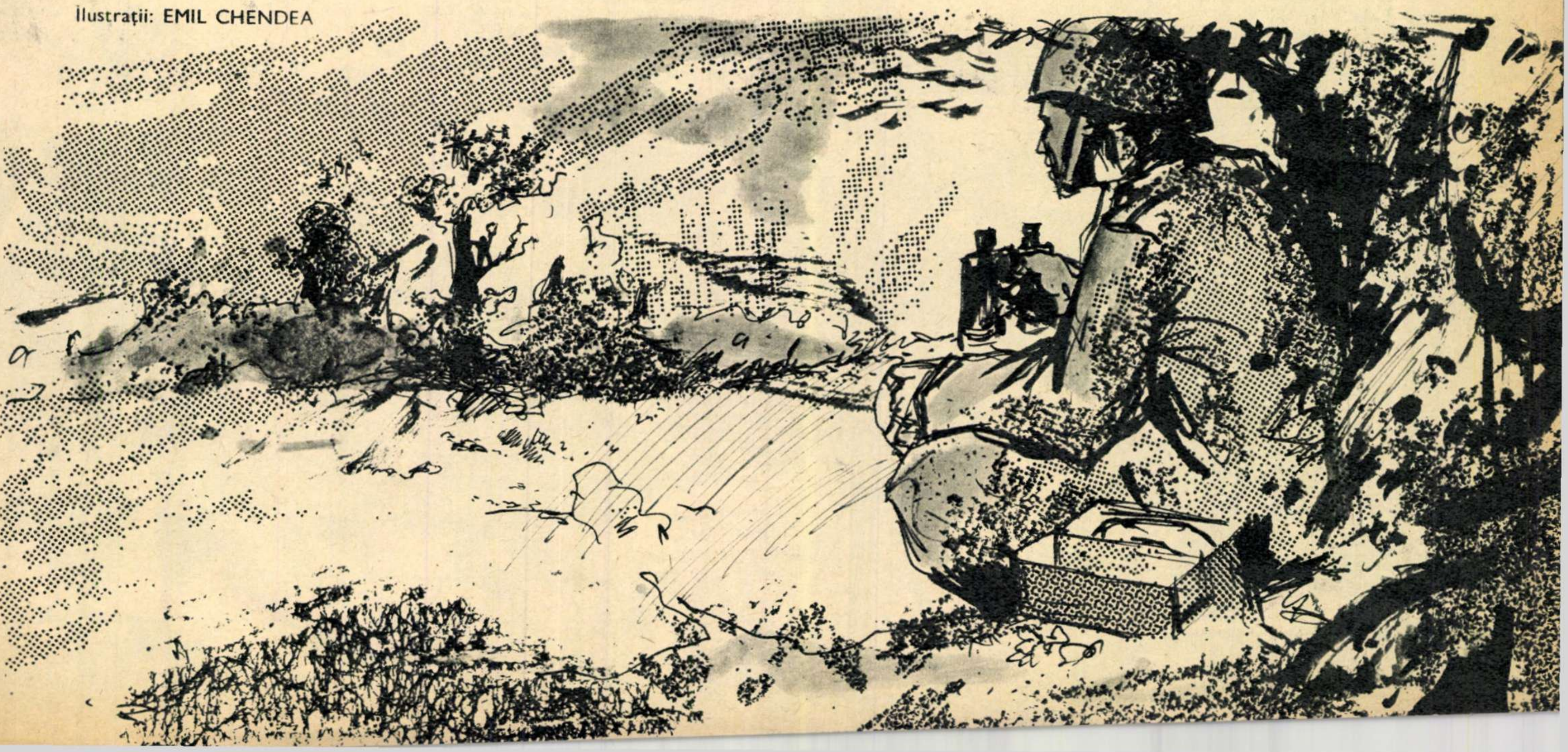

orarul Cutezătorilor

1969-1970

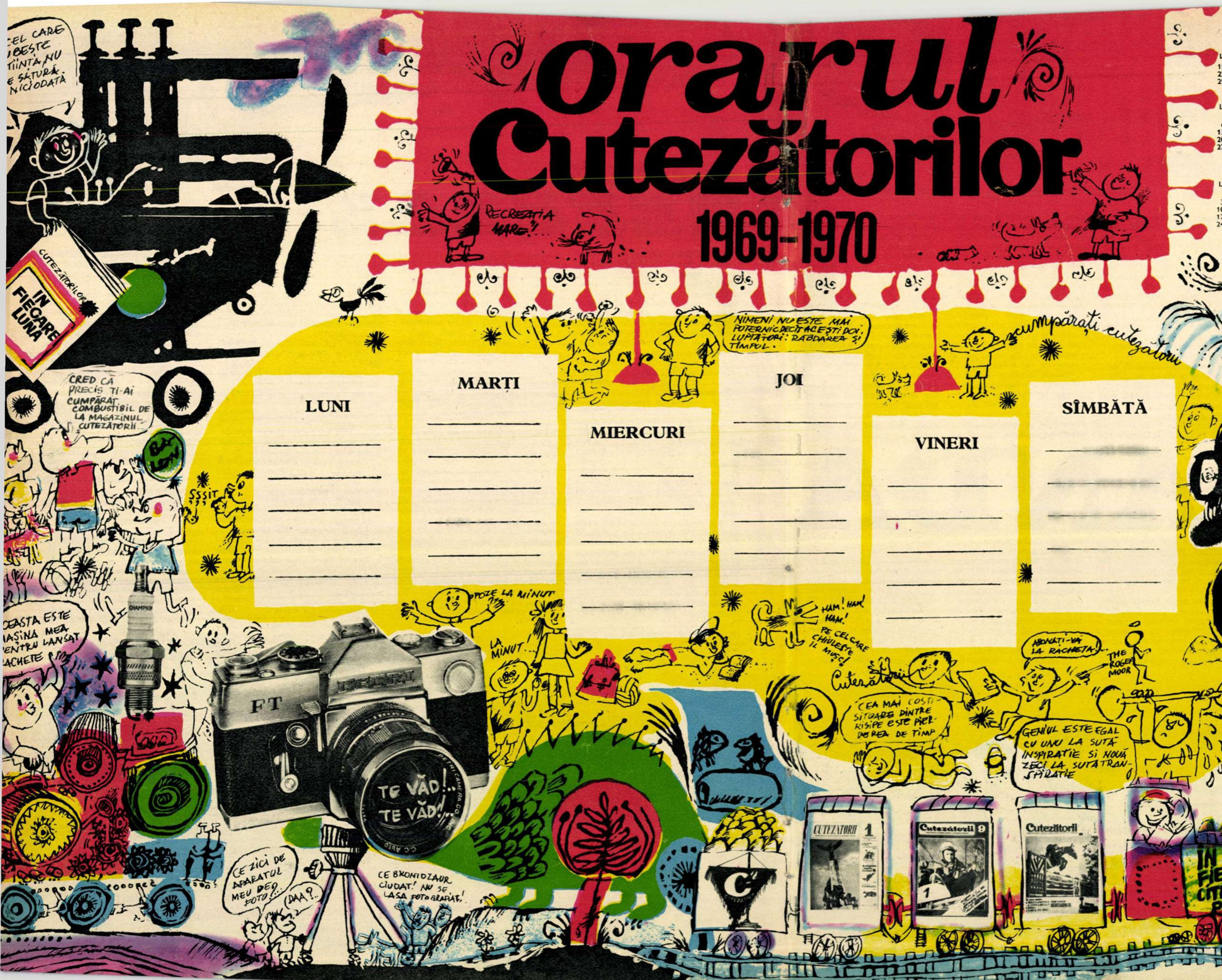
CEL CARE IUBEȘTE ȘTIINȚA NU SE SATURĂ NICIODATĂ
CUTEZĂTORILOR ÎN FIECARE LUNĂ
RECREAȚIA MARE!
CRED CĂ PRECIS ȚI-AI CUMPĂRAT COMBUSTIBIL DE LA MAGAZINUL CUTEZĂTORII...
BALON
SSSIT
ACEASTA ESTE MAȘINA MEA PENTRU LANSAT RACHETE
CHAMPION
NIMENI NU ESTE MAI PUTERNIC DECÎT ACEȘTI DOI LUPTĂTORI: RABDAREA ȘI TIMPUL.
cumpărați cutezătorii
POZE LA MINUT
LA MINUT...
HAM! HAM! HAM!
PE CEL CARE CHIULEȘTE IL MUȘC!
ABONAȚI-VĂ LA RACHETA!...
THE ROGER MOOR
Cutezătorii
CEA MAI COSTISITOARE DINTRE RISIPE ESTE PIERDEREA DE TIMP
GENIUL ESTE EGAL CU UNU LA SUTĂ INSPIRAȚIE ȘI NOUĂ ZECI LA SUTĂ TRANSPIRAȚIE
FT
TE VĂD!.. TE VĂD!..
PETRI CAMERA CO. INC.
C.C AUTO
CE ZICI DE APARATUL MEU DE FOTO?..
DAA?..
CE BRONTOZAUR CIUDAT! NU SE LASĂ FOTOGRAFIAT!
CUTEZĂTORII 1
Cutezătorii 9
Cutezătorii
ÎN FIECARE JOI CITIȚI-NE PE NOI!
MAMĂ, CE VITEZĂ!
CEEA CE CUNOAȘTEM E PUȚIN LUCRU; CEEA CE NU CUNOAȘTEM ESTE NEÎNCHIPUIT DE MULT.
PROFESOR PARBRIZ
COPII, VĂ DORESC NUMAI NOTE BUNE! prof. Parbriz
IOSIF TEODORESCU

LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÎMBĂTĂ

ANUL ȘCOLAR 1969-1970

SEPTEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

OCTOMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

NOIEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

DECEMBRIE 1969

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

IANUARIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

APRILIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

MAI

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

IUNIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15						

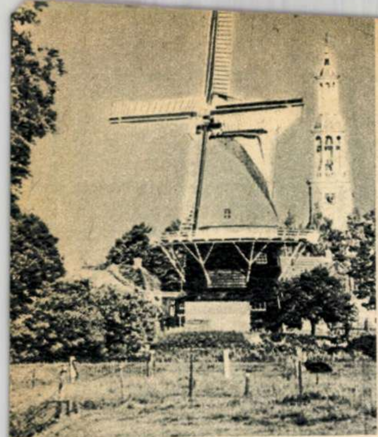

Moara de vînt, caracteristica peisajului olandez.

Amsterdam. Casa Annei Frank

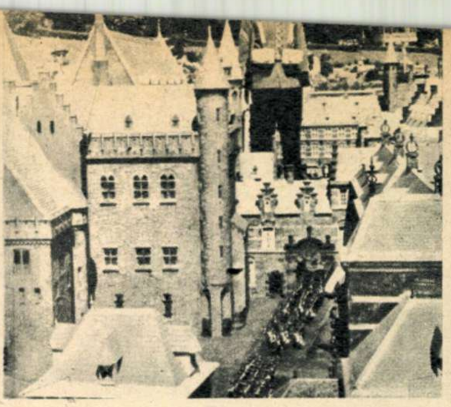

Madurodam — orașul miniatură

Elevi dirijînd circulația

EXCURSIE PE GLOB

OLANDA

«Hol-land» — pămînt de mlaștini, după cum arată și numele — această frontieră nesigură între continent și mare, n-ar fi devenit niciodată o țară fără sîrguința, priceperea și răbdarea oamenilor care o locuiesc.

Homer situa infernul în Țările de Jos, iar Pliniu cel Bătrîn spunea despre ele: «*Nu se știe dacă aparțin pămîntului sau mării*». În acest cadru sumbru, de smîrcuri și dune de nisip adus de-a lungul veacurilor de apele veșnic agitate ale Mării Nordului, stăruitorii și harnicii locuitori ai acestor ținuturi și-au făurit țara. Ei și-o apără necontenit împotriva inamicului multimilenar — marea — care se arată gata în orice moment să-și recucerească teritoriul care i-a aparținut cîndva. Oamenii de pe aceste meleaguri au construit diguri de protecție care se întind azi cale de mulți kilometri. Deseori însă marea le-a năruit și a inundat așezările omenești. Olandezii însă au reluat neobosiți bătălia, au respins asaltul apelor și au zăgăzuit inundațiile. Și, astfel, de secole, lupta îndîrjită a omului continuă fără răgaz. Pitoreștile mori de vînt, inseparabile peisajului olandez, ce-și întind protectoare brațele peste cîmpuri, își au un rol activ în acest sistem de apărare.

Olanda este opera olandezilor. Ei i-au modelat neîncetat peisajul. Acum trei decenii au început lucrările de secare a golfului Zuyderzee care pătrundea adînc în interiorul uscatului. Această zonă a apelor mai puțin adîncă a Mării Nordului a fost izolată printr-un dig lung de 30 km și lat de 90 m a cărui siluetă masivă domină azi marea de la înălțimea de 7 metri.

Cînd planul de secare a golfului Zuyderzee va fi pe deplin înfăptuit, suprafața Olandei va crește cu 7 la sută, iar aceea a terenurilor arabile cu 9 la sută. De mulți ani, uriașe poldere — pămînturi eliberate de ape — au și intrat în circuitul economiei. Pe vechiul fund de mare, olandezii au înălțat orașe, au construit autostrăzi, au semănat grîu, ovăz, orz. În fața ochilor se desfășoară pășuni bogate, unde pasc cirezi mari de vaci de rasă superioară, cîmpii mănoase bine cultivate și întreținute, canale pe a căror apă lunecă lin lebede și rațe, plantații de arbori fructiferi, ferme aliniate într-o implacabilă geometrie.

Din cei 32 450 km^2 ai teritoriului Olandei, două treimi se află sub nivelul mării. Această țară deține recordul densității populației: 380 locuitori pe km^2. De aceea, olandezii duc o luptă aprigă pentru a smulge noi terenuri mării care le-a fost dintotdeauna și o sursă constantă de bogății. Olanda este țara canalelor: canale de drenare a apelor, canale de irigație care fertilizează polderele și alimentează serele gigantice din cuprinsul lor, canale de navigație pe care circulă șlepuri pline cu fructe, legume, brînzeturi, flori, cărbuni, lemne și o seamă de alte mărfuri pe care le încarcă sau descarcă din port în port. Țară maritimă și cu o rețea amplă de căi navigabile în interior, Olanda și-a cîștigat un rol de frunte în cărăușie și negoț. Sistemul canalelor de pompare funcționează necontenit. Altminteri o treime din suprafața țării ar fi inundată de valurile mării.

Olandezii au construit de asemenea la Marea Nordului ecluze gigantice — cele mai mari din lume — cum sînt cele instalate la Ijmuiden. După ce au închis golful Zuyderzee, orașul Ijmuiden a devenit cel mai mare port de pescuit al Olandei și unul dintre cele mai active ale Europei. Olanda este «patria heringilor», pești oceanici foarte gustoși, care se mănîncă fie afumați, fie prăjiți, dar mai ales cruzi.

Acest popor întreprinzător a dat nastere unei pleiade de navigatori temerari. Flotele acestora aveau să cutreiere oceanele lumii pentru a descoperi pămînturi necunoscute. Marina comercială olandeză posedă azi una dintre cele mai moderne flote de tancuri petroliere din lume. Construcțiile navale din această țară sînt renumite din cele mai vechi timpuri. Olanda dispune azi de 300 șantiere navale grupate cele mai multe în jurul Rotterdamului și Amsterdamului. Amsterdamul a devenit una dintre cele mai mari metropole ale occidentului, activ centru comercial și financiar, important punct de tranzit spre toate continentele. De altfel se și spune că «la Amsterdam se cîntărește jumătate din aurul din lume». Amsterdam este aproape în întregime construit pe piloni. Gara centrală, înconjurată de apă si construită pe trei insule, se sprijină pe 8 687 piloni de fundație, iar palatul regal pe 13 659 piloni.

Sute de canale brăzdează orașul, iar 500 de poduri unesc numeroasele cartiere ale metropplei. In această «Veneție a Nordului» se găsesc 40 de muzee printre care Rijksmuseum — o adevărată sinteză a picturii olandeze, precum și nenumărate case memoriale, cum de pildă este cea în care a trăit marele pictor Rembrandt.

În apropiere de Amsterdam se află cel mai mare aeroport din Europa, Central Schipol, cuvînt care se traduce prin «*adăpostul navelor*», deoarece aici cu două secole în urmă se afla un mic golf al lacului Haarlem. De la Central Schipol ia calea aerului spre Londra, Stockholm si multe alte capitale ale Europei, grațioasele flori ale Olandei — țară care ocupă primul loc în lume în ceea ce privește exportul de flori și bulbi. Olandezii nutresc o pasiune deosebită pentru flori; îndeosebi lalelele, considerate flori naționale. În fiecare an are loc lîngă Amsterdam, la Alsmeer, un celebru «tîrg al florilor», unde se întîlnesc cele mai frumoase varietăți de lalele din lume printre care și faimoasa lalea neagră, creată de acești alchimiști ai florilor.

Al doilea oraș al Olandei este Rotterdam, unul dintre cele mai mari porturi maritime din lume. La cheiurile lui ancorează anual circa 30 000 nave de mare tonaj aducînd și transportînd călători si mărfuri din toate țările lumii. Este placa turnantă a navigației mondiale. In cele șase secole de existență, orașul a reînviat — ca pasărea Phőnix — de mai multe ori din ruinele lui.

Exercițiul face meseria

Descărcarea șlepurilor la Rotterdam

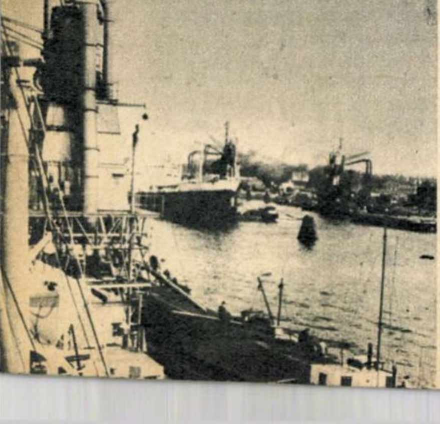

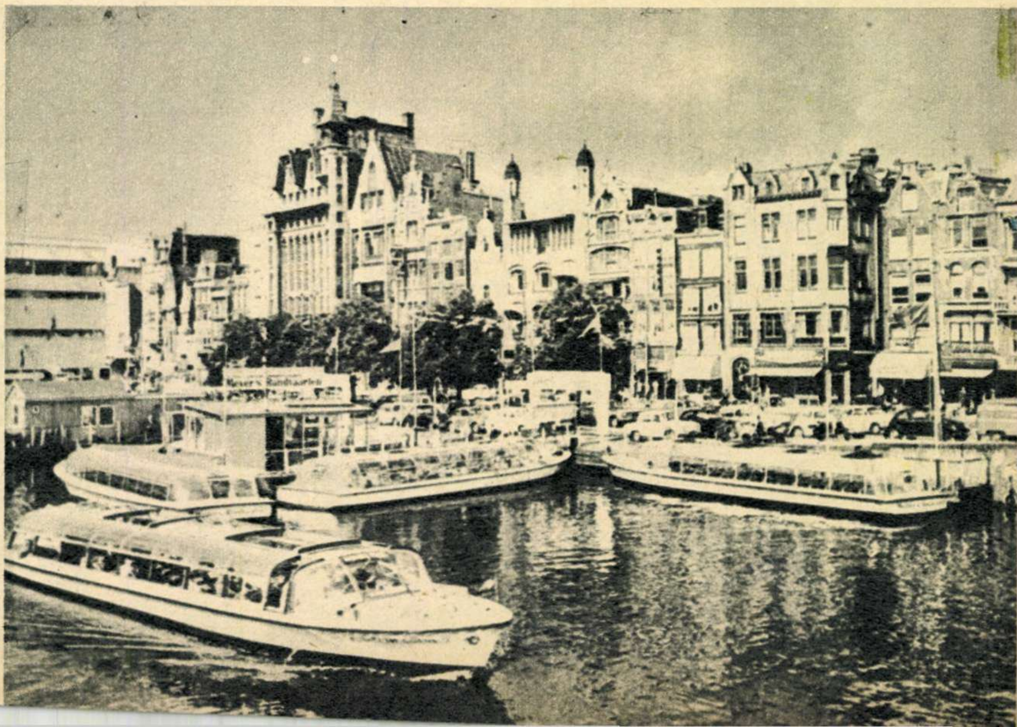

Amsterdam — Damrak

Lalelele — florile naționale ale Olandei

Biserica St. Bavo din Haarlem

Volendam, vechi port la Zuyderzee

Pe Schiedamsedik se înalță o statuie turnată în bronz, care înfățișează cu o extraordinară putere de sugestie un om cu fața convulsionată, ce schițează parcă un gest de apărare. În piept se deschide un gol: inima i-a fost smulsă. Este opera sculptorului Zadkin, care evocă distrugerea centrului orașului de aviația hitleristă.

La jumătatea drumului dintre Amsterdam și Rotterdam este așezat orașul grădină — Haga. În acest oraș, împînzit de parcuri înflorite și sclipitor de curățenie, se află numeroase monumente arhitecturale: Parlamentul olandez, Palatul Păcii «Vredespaleis», sediul Curții Internaționale de justiție și al Academiei de Drept precum și cunoscutul muzeu Mauritshuis, care adăpostește celebre picturi de Rembrandt și Vermeer, printre care și renumita «Vedere din Delft».

Într-unul din parcurile orașului, mari arhitecți au construit, la o scară de 25 de ori mai mică decît dimensiunile reale, «orașul jucărie», Madurodam, care înfățișează tot ceea ce Olanda are mai reprezentativ, reproducînd în copii fidele clădiri monumentale, catedrale, uzine...

Pe fundația unei vechi cetăți romane, olandezii au ridicat orașul Utrecht unde, în 1579, s-a semnat pactul celor Șapte Provincii prin care a luat naștere națiunea olandeză.

Sanctuar al istoriei Olandei și al artelor, orașul Delft este cunoscut ca patrie a celebrului Vermeer. El a redat cu neîntrecută măiestrie în tablourile sale caracterul particular al cerului olandez, cu lumina transparentă și dulce care se revarsă peste canalele strîmte, mărginite de copaci bătrîni. În Delft se găsește o veche fabrică de porțelan a cărei produse iluminate de faimosul «Albastru de Delft» a făcut celebră ceramica olandeză în toată lumea.

În regiunea cîmpurilor de flori domnește orașul Haarlem, în care a văzut lumina zilei pictorul Frans Hals. În Haarlem se află o vestită biserică, «Sfîntul Bavo», care posedă cea mai veche orgă din lume. La ea a cîntat Mozart pe cînd avea doar 12 ani.

Patrie a marelui pictor Rembrandt, orașul Leyde este cunoscut prin vestita sa universitate, întemeiată în 1575, cea mai veche din Olanda, la care a învățat și filozoful Descartes. În mica Republică a Provinciilor Unite au fost înființate între anii 1574—1646 șase universități la care au studiat mulți dintre învățații Europei acelor vremuri.

Olanda este și o activă țară industrială. Principalele ramuri ale industriei țării și, totodată, cele mai vechi, sînt construcțiile de nave și industria de textile. De asemenea, industria electronică este foarte dezvoltată. Uzinele «Philips» din orașul Eindhoven sînt cunoscute în toată lumea. Și-au luat avînt și industriile chimică, electronică și metalurgică.

Poporul olandez este statornic luptător pentru pace și libertate, iubitor și creator de frumos, muncitor și constructor. Inscripția comemorativă săpată în piatra dură a marelui dig Zuyderzee spune: «*Un popor viu construiește pentru viitor*».

NICOLE LECCA

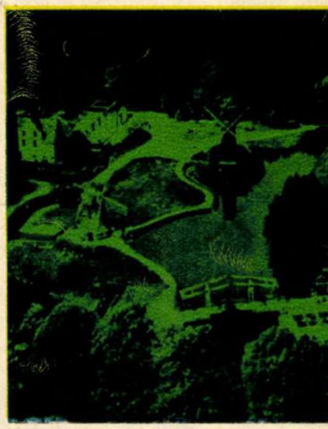

Muzeu în aer liber

Opera sculptorului Zadkin

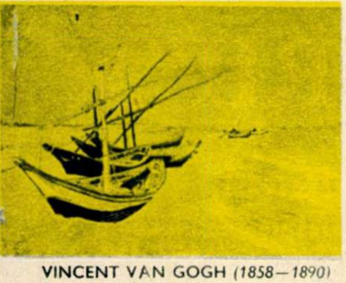

VINCENT VAN GOGH *(1858—1890)*
Bărci pe plaje

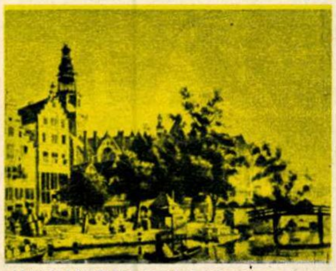

JAN VAN DER HEYDE *(1637—1712)*
Amsterdam

YOHANNES VERMEER *(1632—1675)*
Vedere din Delft

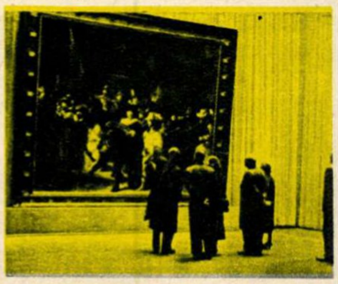

Admiratori ai operei lui Rembrandt la Rijksmuseum

Dordrecht

HARALAMB ZINCĂ

DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ

⑩

Roman foileton

O INVITAȚIE NOCTURNĂ (II)

Desigur, ar fi fost mai normal să fi rămas acasă sau să fi trecut pe la vreo secție de miliție, să le declar cine sînt și să fi cerut, într-un fel sau altul, sprijinul. Ideea cu miliția mi s-a părut atrăgătoare. «De ce să risc? îmi tot spuneam. Dacă ar fi fost un om cinstit ar fi venit la mine sau ne-am fi întîlnit la lumina zilei». Și întîmplarea a vrut să trec prin dreptul unei secții de miliție. I-am văzut, de departe, firma luminoasă. Am oprit, am coborît. Inima-mi era grea. Mă încerca un sentiment de culpabilitate: călcam regula jocului obținînd asupra adversarului un oarecare avantaj. Am intrat totuși. Ofițerul de serviciu, un locotenent tînăr ce stătea la un birou, și-a ridicat spre mine privirile: ochii îi erau congestionați de lectura unei cărți. M-a iscodit. L-am iscodit și eu:

— Ce doriți? mă întreabă. Aveți vreo reclamație de făcut?

Curios lucru. N-am fost în stare să deschid gura și să-mi explic prezența. Mă cuprinse indignarea împotriva a ceea ce intenționam să fac. Cu greu am murmurat o scuză și am părăsit în grabă localul miliției. În stradă, cînd am zărit mașina, am răsuflat ușurat.

Strada largă ce ducea spre intrarea oficială a stadionului «23 August» era, la ora aceea, pustie. Am străbătut-o pînă la capăt. În trei-patru minute aveam să fiu la locul fixat al întîlnirii. Am coborît de la volan. Instinctiv, am privit jur-împrejur. În direcția din care venisem, am zărit o motocicletă. Nu i-am acordat nici o atenție. După ce am controlat portiera mașinii, am intrat în parc. Ce idee?! Îmi venea să rîd. Nu mă mai plimbasem de mult la o

oră atît de tîrzie și încă într-un parc de la marginea Bucureștiului. Am intrat pe o alee îngustă. Un pui de vînt dănțuia în noapte stîrnind deasupra parcului adormit un vuiet straniu și înfricoșător. Ici și colo cîte un bec îmi lumina calea. Am zărit deodată profilîndu-se în întuneric ca o cetate îngustă și înaltă «turnul parașutiștilor». Sus, sus de tot, lumini roșii și albe, ca niște luceferi neobișnuiți, avertizau pe aviatorii zborurilor de noapte de existența turnului. M-am îndreptat cu pași repezi într-acolo. Mi se făcuse și frig. Voiam ca aventura mea nocturnă să se termine cît mai repede. Dacă îmi era frică? Cum să nu... mereu mi se părea că aud pași în urma mea. În clipele acelea mă opream, scrutam aleea, dar nu descopeream nimic. Înaintam spre locul întîlnirii și pe măsură ce mă apropiam, regretam tot mai mult faptul că nu cerusem miliției să mă ocrotească. Mă lăsasem, ca un naiv, atras în adîncul acestui parc stăpînit de întuneric și de puiul acela de vînt. Ce țintă ușoară devenisem. Dacă necunoscutul acela își pusese în gînd să-mi vină de hac, ar fi putut s-o facă fără prea multă bătaie de cap.

Mai aveam puțin de mers. Deodată, un alt zgomot suspect m-a oprit în loc. M-am răsucit fulgerător și am scrutat drumul pe care numai ce-l străbătusem. O umbră sărise dintr-un tufiș în altul topindu-se în beznă. M-am îndreptat aproape în fugă spre turn, cu sentimentul că în apropierea sa voi fi, în sfîrșit, în siguranță. Cînd am ajuns acolo, inima-mi bătea nebunește. Doamne, ce noapte adîncă! Și nimeni nu mă aștepta. Am zărit o bancă, m-am îndreptat spre ea. M-am uitat din nou la ceas: nu întîrziasem decît cu cinci minute. M-am așezat trăgînd cu coada ochiului cînd la stînga, cînd la dreapta. Nici țipenie de om. Doar zvonurile nopții și vuietul înfricoșător al copacilor stîrnit de vînt. Mă așteptam ca dintr-o clipă în alta, necunoscutul să răsară din întuneric și să izbucnească într-un hohot de rîs batjocoritor. Dar dumnealui întîrzia, chinuindu-mi nervii. După cinci sau zece minute, am început să-mi pierd răbdarea. M-am ridicat furios de pe bancă și, bombănind de mama focului, am făcut cale întoarsă. Mă lăsasem prostit, într-un mod de-a dreptul ridicol pentru anii și experiența mea. Cine ar fi putut să fie individul care mă prostise în halul acesta și cu ce scop o făcuse? O, dacă aș fi avut pipa la mine! Cu siguranță că aș fi fost ceva mai calm. O uitasem însă acasă, pe masa de lucru.

Și iarăși am avut impresia că aud în urma mea pași. M-am uitat peste umăr fără să mă opresc.

N-am zărit nimic, deși eram convins că cineva se ținea după mine. «Ducă-se dracului!» mi-am zis și am mărit pasul. Peste puțin timp, ajuns în stradă, am descoperit lîngă «Fiat»-ul meu un milițian. Mă aștepta. De unde pînă unde? Dincolo de mașină, am zărit și o motocicletă: era, fără îndoială, a omului în uniformă. Văzîndu-mă, a dus mîna la cozorocul chipiului, salutîndu-mă respectuos:

— E mașina dumneavoastră? mă întreabă, cercetîndu-mă cu luare aminte.

— Da, răspunsei cu o răceală inexplicabilă.

— Mda! murmură reprezentantul ordinei publice împingîndu-și, pe semne din obisnuință, chipiul pe ceafă. Apoi, de parcă ar fi bănuit ceva nespus de crunt, se apucă să cerceteze și mașina. Mda! murmură el din nou. Vă rog frumos să-mi prezentați buletinul de identitate și permisul de conduce.

Toate întîmplările din ultimele șaizeci de minute mi s-au părut într-atîta de absurde, încît una în plus n-a mai avut darul de a mă mai ului. M-am supus fără a crîcni. Milițianul mi-a cercetat cu răbdare documentele — găsise că nu prea semăn cu insul din fotografie — apoi, înapoindu-mi actele, a ținut să se explice:

— Știți, în ultima vreme, numărul autoturismelor furate a crescut. Dispar, apoi le găsim abandonate. Vă rugăm să nu ne-o luați în nume de rău.

— Vai, dar se poate! zisei eu împăciuitor, v-ați făcut doar datoria.

— La o oră atît de tîrzie în parc! constată el într-o doară.

În aceeași clipă, surprinzînd pe chipul său un surîs ironic, m-am întrebat dacă, de fapt, în persoana acestui milițian scund și voinic nu era necunoscutul de la telefon. Desigur, ar fi fost prea de tot, dar eu nu fac decît să vă povestesc ceea ce-mi trecuse atunci prin cap.

— E aproape unu, mai spuse milițianul bătînd cu arătătorul peste cadranul ceasului său de mînă.

— E vreo lege care să interzică plimbările în parc după miezul nopții? am reacționat eu sarcastic.

— Nu, ferească sfîntul!

L-am lăsat în plata domnului. Am trecut la volan și am luat-o bodogănind, din loc. Am făcut, sub privirile milițianului, un viraj scurt, după care m-am îndreptat în viteză spre casă. Mă simțeam de parcă cineva m-ar fi forțat să beau chinină. Și nu doream decît să ajung mai repede acasă, să mă bag în pat și să dorm.

(Va urma)

CUPA „FAIR-PLAY - CUTEZĂTORII“

Știm că mulți dintre voi dați dovadă, în competițiile sportive la care participați, de corectitudine, cinste și generozitate, într-un cuvînt de fair-play. Dorind să popularizăm asemenea fapte, revista noastră organizează, în cadrul «Rozetelor — Cutezătorii», un concurs de corespondență CUPA «FAIR-PLAY — CUTEZĂTORII».

Pentru a participa la acest concurs trebuie să ne trimiteți pe adresa redacției, începînd din acest moment și pînă la data de 15 decembrie inclusiv, corespondențe în care să ne descrieți asemenea fapte, individuale sau colective, petrecute atît în competițiile voastre, precum și în disputele sportivilor mai mari, și la care ați fost martori. Cele mai interesante corespondențe vor fi publicate în paginile revistei noastre.

PREMII:

A. Pentru corespondenți

PREMIUL I — un aparat de fotografiat corespondentului care ne-a descris cel mai interesant fapt de fair-play.
PREMIUL II — un ceas de mînă.
PREMIUL III — un stilou și o minge de fotbal sau volei.
Două mențiuni constînd, fiecare, din cîte un stilou.

B. Pentru sportivi

CUPA «FAIR-PLAY — CUTEZĂTORII» și «Fanionul Cutezătorii» sportivului sau echipei care a dat dovadă, în cel mai înalt grad, de fair-play.

«Fanionul Cutezătorii» tuturor celorlalți sportivi sau echipe despre care ne-au scris corespondenții noștri.

DE REȚINUT! PE PLICURILE TRIMISE LA REDACȚIE VEȚI MENȚIONA: PENTRU «CUPA FAIR-PLAY — CUTEZĂTORII».

E SIMPLU !!! A APĂRUT ... REVISTA RACHETA CUTEZĂTORILOR NR. 3 !!!
LA TOATE CHIOŞCURILE DE DIFUZARE A PRESEI ŞI LA FACTORII POŞTALI, CEREŢI REVISTA RACHETA CUTEZĂTORILOR!

Cu microfonul PRINTRE COPII

POŞTA RUBRICII

La redacţie continuă să sosească răspunsuri la întrebarea: **Sînt mai «grozavi» băieţii decît fetele?** Iată cîteva:

În corul celor care susţin că ar exista o «superioritate» a băieţilor în comparaţie cu fetele. se aude şi vocea lui **CRISTIAN URBĂNESCU, clasa a VIII-a, Bucureşti** care recunoaşte sincer că «fetele ne depăşesc în multe privinţe, exceptînd poate fizicul. Să dau şi un exemplu concret: cît am fost în clasa a VII-a, am luptat din greu ca să depăşesc fetele la învăţătură. N-am izbutit (poate în toamnă, acum, cînd încep clasa a VIII-a). Dar la educaţia fizică băieţii au luat note mai mari, dovedindu-se superiori fetelor doar într-asta». De asemenea, foarte pe scurt, **OVIDIU MIHALACHE din comuna Iacobeni, judeţul Suceava,** susţine că «băieţii sînt mai **grozavi** în unele privinţe, fetele în altele, aşa că nu-s băieţii atît de **grozavi** cum se cred.» Obiectivitatea corespondentului nostru, ca şi a altora citaţi mai înainte, nu poate decît să ne bucure.

«Deşi nu mă mai număr, de cîţiva ani, printre pionieri — ne-a scris **LUMINIŢA DUMITRESCU, clasa a X-a, Corabia** — ţin să-mi spun şi eu părerea. Într-adevăr, fetele sînt modeste, prea modeste, iar «adversarii» lor se supraestimează. Totuşi, băieţii nu sînt, în nici un fel, mai... **grozavi** decît fetele. Unele fete spun că băieţii sînt neserioşi. Dar oare toate fetele sînt serioase? Nu! Toate spun, întotdeauna, adevărul? Nu! Deci... egalitate. Alţii amintesc superioritatea fizică a băieţilor şi aici zic «da», poate că asta-i unica lor dovadă de... superioritate. Şi nu întotdeauna. Eu, de pildă, pînă la o anumită vîrstă, mi-am «învins» oricînd am vrut fraţele şi colegii de clasă. Pe urmă însă situaţia s-a inversat, aşa că mi-am văzut de treburi... Iată un punct cîştigat de băieţi: *forţa!* Cînd ne gîndim însă cum şi-o folosesc (desenul doi din revistă, chiar şi unul) şi dacă amintim şi lăudăroşenia lor (inclusiv răspunsurile date), restabilim uşor echilibrul, ba îi şi depăşim: 2—1. Eu nu cred că dumnealor sînt mai curajoşi decît noi, sau mai precis sînt poate superiori în privinţa curajului izvorît din forţă fizică, fiindcă altminteri, s-o recunoaştem, tot ei n-au întotdeauna *curajul* să mărturisească singuri şi din proprie iniţiativă o greşeală comisă (pentru acelaşi lucru, e drept, noi fetele roşim măcar, dar ei — unii — nici de roşit nu mai roşesc). Tot ei înţeleg de multe ori prost prietenia şi nu au curajul — de asemenea e vorba de curaj — să-şi condamne deschis prietenul care a greşit — solidaritate «băieţească», prost înţeleasă! Şi, în sfîrşit, ajungem la capitolul inteligenţă. Ne sînt, poate, superiori într-asta? Nu, cu certitudine, nu! Şi nu zic asta fiindcă au existat femei celebre, savante, actriţe etc., ci pentru simplul motiv că eu, de cînd mă ştiu elevă, n-am pomenit ca premiul întîi să fie atribuit numai băieţilor. In rezumat: nu ne sînt nici superiori, dar nici inferiori, oricînd o fată poate concura cu un băiat la aceleaşi îndeletniciri, fără să rămînă mai prejos, şi — desigur — invers».

MIHAI STOIAN

PUTEŢI CÎŞTIGA UN CART NUMAI PARTICIPÎND LA... SALONUL AUTOMOBILISTIC Cutezătorii

Prezintă profesorul PARBRIZ

Iată, prieteni, o nouă maşină românească. Să-i spunem «Bună ziua, Dacia 1 300! Eşti foarte frumoasă!» Într-adevăr — după plăcuta întîlnire cu Dacia 1 100 care a devenit atît de repede o prezenţă familiară pe şosele — noua Dacie era aşteptată cu multă curiozitate. Deschid cu emoţie portiera, luînd loc la volan. Aspectului caroseriei, elegant şi modern, ,îi corespunde confortul interior: scaune comode, care-i răsfaţă pe pasageri dar, în acelaşi timp, oferă şoferului cea mai bună şi sigură poziţie în timpul conducerii. Un excelent sistem de izolare fonică face ca zgomotul motorului să nu pătrundă în habitaclu (cabina maşinii), lucru de care mă conving pornind motorul (patru cilindri cu o capacitate de 1 289 cm^3). Acţionez schimbătorul de viteze (plasat la podea) şi demarez. Suspensia excelentă îţi dă senzaţia că aluneci pe o pernă de aer şi-ţi vine să apeşi acceleratorul pînă la podea... dar să nu uităm că «Dacia 1 300» poate atinge cu uşurinţă 140 km pe oră! «Cutezătorii» îi felicită călduros pe constructorii de autoturisme de la Piteşti!

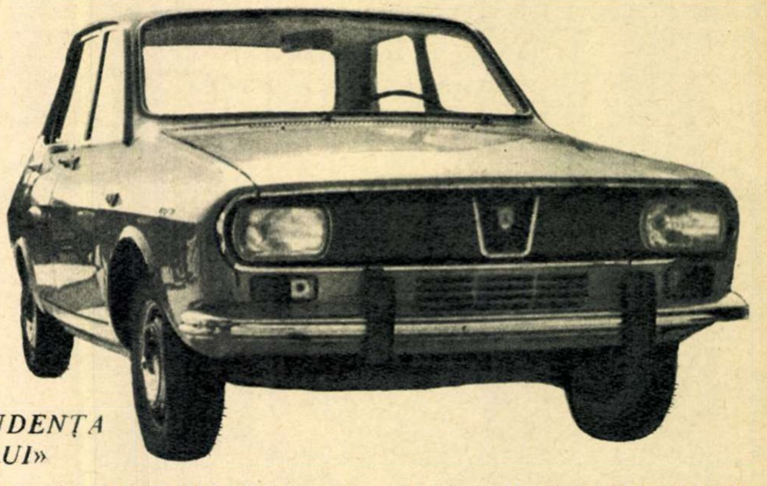

CORESPONDENŢA «SALONULUI»

Iată-ne, prieteni, ajunşi la ultima întrebare, Au trecut 15 numere (începînd de la nr. 29 al revistei) de cînd ne întîlnim în fiecare săptămînă. 15 întîlniri, 15 tipuri de automobile pentru albumul vostru şi... 15 probe pentru voi, în vederea cîştigării cartului şi a celorlalte premii! Sute de participanţi mi-au scris pe parcurs. Le mulţumesc tuturor pentru cuvintele frumoase adresate rubricii-concurs «Salonul automobilistic — Cutezătorii». Cît priveşte întrebările voastre, unora le-am răspuns prin paginile revistei, altora prin poştă, acasă. Mai sînt însă şi cititori cărora, din pricina mulţimii de scrisori, nu am avut timp să le răspund. O voi face însă cît mai repede.

Acum, prieteni, vă rog să puneţi cele 15 rezolvări (desigur, prezenţa cupoanelor e obligatorie) în plicul pe care cred că l-aţi pregătit.

Înainte de asta, mai revedeţi o dată răspunsurile. Poate mai aveţi ceva de corectat! Ţin să vă spun că, în afară de premii, v-am pregătit şi cîteva surprize. De pildă. **CELE MAI BUNE DESENE DE MAŞINI originale (deci născocite de voi) VOR APĂREA la rubricile noastre de artă plastică şi de ştiinţă. Tot astfel, vom alcătui PAGINI SPECIALE cu cele mai reuşite ghicitori, epigrame şi definiţii (probele nr. 1 şi 8). De asemenea, vom publica NUMELE TUTUROR PARTICIPANŢILOR la concurs! Eu v-aş ruga, dacă e posibil, să trimiteţi, în acelaşi plic cu rezolvările, şi fotografiile voastre. În felul acesta, aş putea să public portretele cîştigătorilor.**

Sînteţi gata? Atunci, scrieţi citeţ pe plic: **«Către redacţia revistei «Cutezătorii», Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Pentru profesorul Parbriz».**

Ultima zi în care puteţi pune plicul în cutia poştală e 30 octombrie 1969.

Tuturor, de o mie de ori, succes!

P.S. **Cartul merge foarte bine! În curînd termin rodajul. Care dintre voi îmi va lua locul la volan?**

CUPON NR. 15

Întrebare: Care sînt mijloacele cu ajutorul cărora un conducător auto poate reduce viteza maşinii?

Răspuns:..

....

12

„Marele drum al INCAŞILOR"

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: LA CAJAMARCO, PIZARRO PREGĂTEŞTE RUGUL PENTRU ATAHUALPA. ÎN VALEA APURIMACULUI, INCAŞII SE DESPART ÎN DOUĂ TABERE: UNII VOR MERGE SPRE CUZCO, ALŢII SE ÎNTORC LA CUJAMARCA.

Scenariu: **DARIE NOVĂCEANU**
Desene: **MIHAI SÎNZIANU**

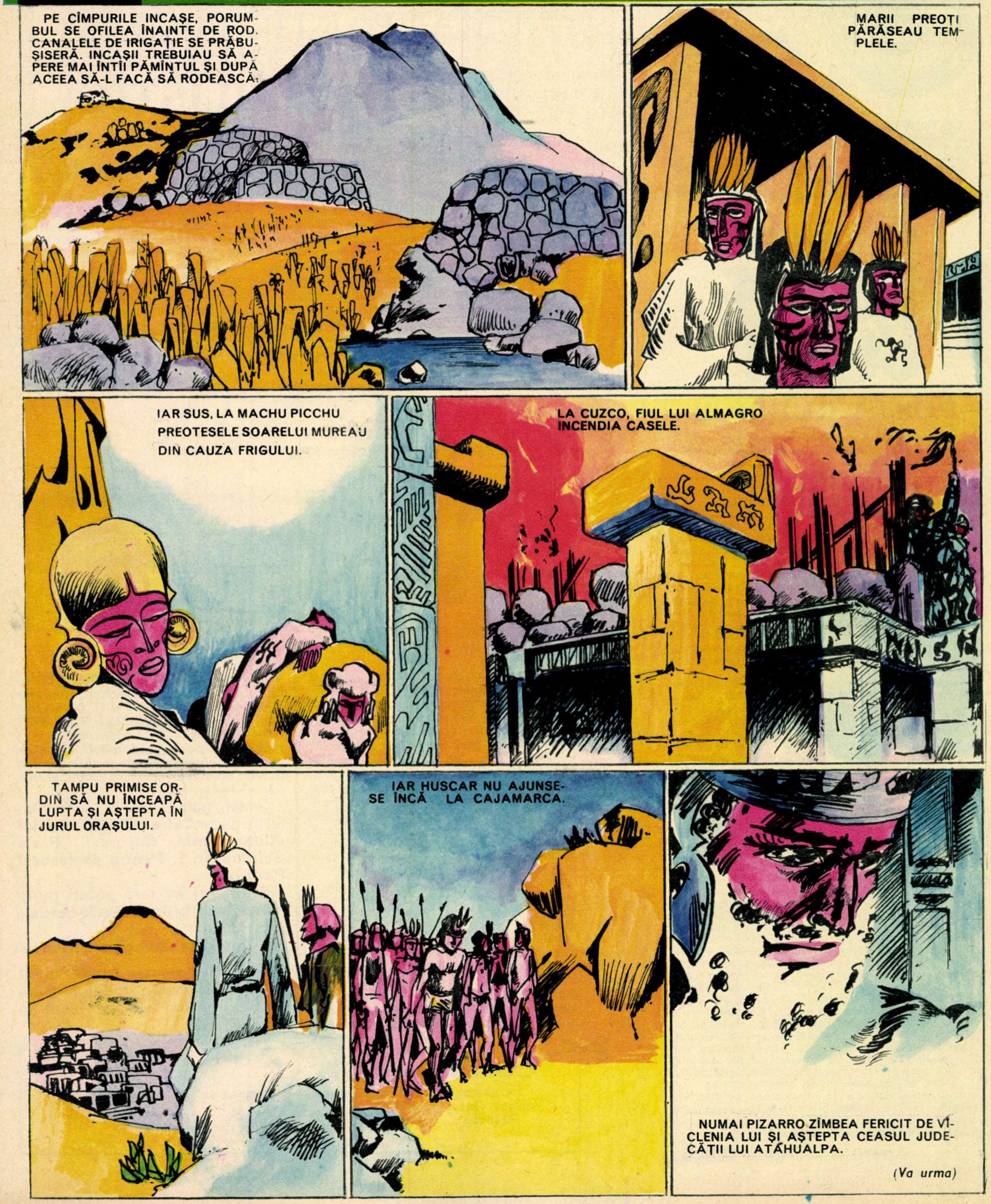
PE CÎMPURILE INCAŞE, PORUMBUL SE OFILEA ÎNAINTE DE ROD. CANALELE DE IRIGAŢIE SE PRĂBUŞISERĂ. INCAŞII TREBUIAU SĂ APERE MAI ÎNTÎI PĂMÎNTUL ŞI DUPĂ ACEEA SĂ-L FACĂ SĂ RODEASCĂ.
MARII PREOŢI PĂRĂSEAU TEMPLELE.
IAR SUS, LA MACHU PICCHU PREOTESELE SOARELUI MUREAU DIN CAUZA FRIGULUI.
LA CUZCO, FIUL LUI ALMAGRO INCENDIA CASELE.
TAMPU PRIMISE ORDIN SĂ NU ÎNCEAPĂ LUPTA ŞI AŞTEPTA ÎN JURUL ORAŞULUI.
IAR HUSCAR NU AJUNSESE ÎNCĂ LA CAJAMARCA.
NUMAI PIZARRO ZÎMBEA FERICIT DE VICLENIA LUI ŞI AŞTEPTA CEASUL JUDECĂŢII LUI ATAHUALPA.
(Va urma)

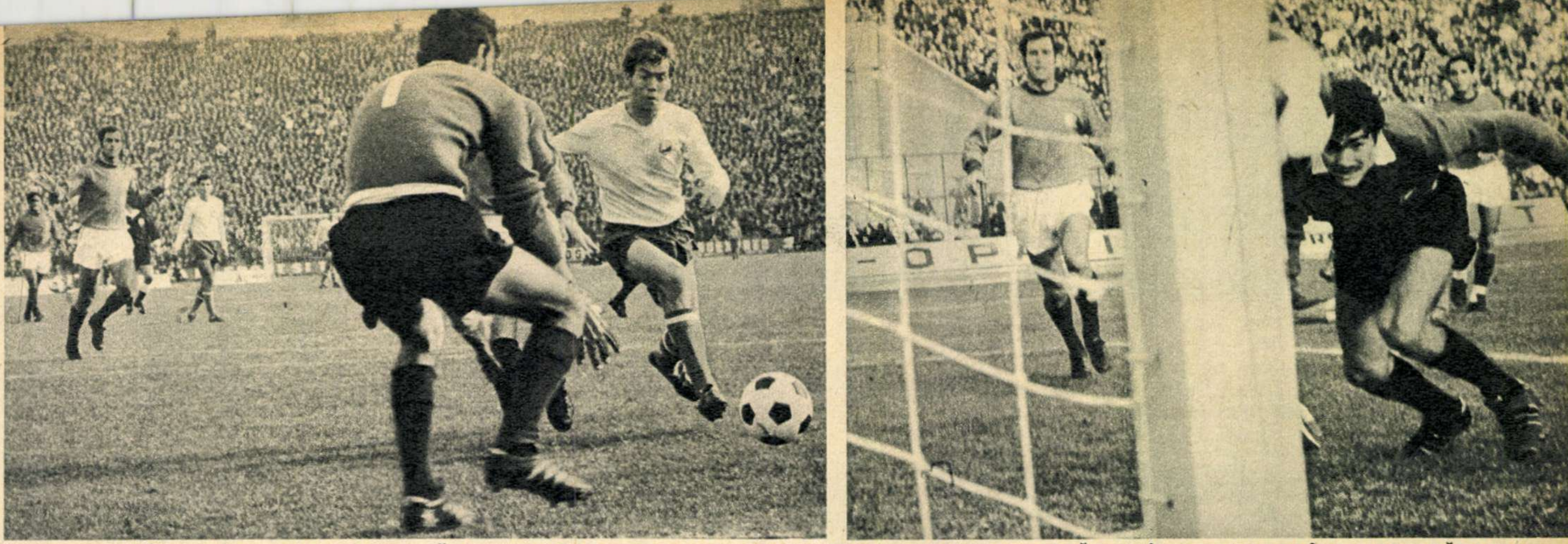

IATĂ-L IMORTALIZAT PE PELICULĂ «MINUTUL DE AUR» AL NAȚIONALEI NOASTRE DE FOTBAL. STRĂPUNGÎND, CU MINGEA ÎN PICIOR, APĂRAREA ADVERSARILOR, DUMITRACHE PASEAZĂ SPRE DOBRIN (FOTO 1). ȘUTÎND DIN VOLE, DOBRIN TRIMITE MINGEA ÎN BARA LATERALĂ (FOTO 2), DE UNDE VA RICOȘA, APOI, ÎN POARTĂ, FĂCÎND INUTIL SALTUL DISPERAT AL PORTARULUI DAMAS.

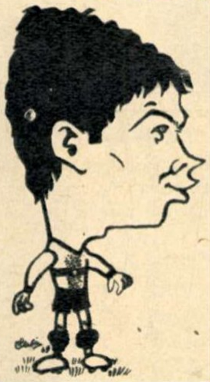

LUCESCU
Văzut de Al. CLENCIU

ROMÂNIA-PORTUGALIA 1-0

DOBRIN, DUMITRACHE ȘI CEILALȚI

PENTRU ALBUMUL VOSTRU VI-I PREZENTĂM PE CEI DOI «D», DOBRIN ȘI DUMITRACHE, DESPRE CARE JOAO SALDANHA, SELECȚIONERUL NAȚIONALEI BRAZILIENE, A AFIRMAT CĂ POT JUCA ÎN ORICE REPREZENTATIVĂ DIN LUME.

DUPĂ FLUIERUL FINAL CARE A PUS PUNCT DISPUTEI, ÎNVINGĂTORII COPLEȘIȚI DE BUCURIE ȘI... OBOSEALĂ.

Minunata istorie a echipei lui Dumitrache, Dobrin și ceilalți începe cu o seară tristă petrecută pe malurile stacojii ale Tagului. O seară tristă în care Dobrin nu mai credea în nimic. Nici măcar în el însuși. O seară tristă în care doar «dom' profesor Angelo...» (antrenorul Angelo Niculescu) era singurul dispus să reia totul de la început.

Atunci, la 27 octombrie 1968, într-una din camerele hotelului «Florida» din Lisabona, la cîteva ore după ce «unsprezecele» nostru fusese zdrobit cu 3-0 de către Eusebio et Co, se năștea NOUA ECHIPĂ A ROMÂNIEI, ECHIPA LUI DUMITRACHE.

Și ea s-a născut, întocmai ca pasărea Phöenix, din propria-i cenușă. Treizeci de ani am așteptat golul acela, marcat duminică 12 octombrie, ora 16,00 de către Dobrin în poarta portughezului Damas. Cu cîteva fracțiuni de secundă înainte, Dumitrache aruncase pe tapetul verde al careului mare, un șirag de «perle», ce orbiseră pe Humberto, Batista, Hilario... «*Las-o!*» a auzit Dumitrache strigătul lui Dobrin. Și a lăsat-o. Dobrin a șutat mingea extrem de puternic. Damas s-a aruncat disperat în întîmpinarea ei, a atins-o, dar n-a putut s-o rețină. Și... gol! *1-0 pentru România*. Încă una din marile drame ale careului mic se consumase: echipa Portugaliei, «medalia de bronz» la Londra, era definitiv eliminată din cursa pentru «Mexico '70».

După acest minut 30, portughezii, în frunte cu Eusebio, Torres, Simoes vor face eforturi extraordinare pentru a întoarce destinul din drum. Dar ele vor fi zadarnice... Practic, echipa României obținea cea mai mare șansă pentru calificarea în turneul final al campionatului mondial de fotbal, demonstrîndu-și astfel clasa, prin această calificare egală cu un certificat de garanție. Certificatul acesta va trebui să fie contrasemnat la 16 noiembrie pentru a avea valoare de pașaport sau, dacă vreți, de viză de intrare în Mexic, la 1 mai 1970. Dar, indiferent de rezultatul de la 16 noiembrie, meciul cu Portugalia, prin dimensiunile și implicațiile sale, reprezintă vîrful cel mai înalt pe care a urcat pînă acum echipa lui Dumitrache, NOUA ECHIPĂ A ROMÂNIEI.

La 12 octombrie 1969, stelele lui Eusebio și Torres au pălit în fața strălucirii lui Dobrin și Dumitrache. România i-a avut pe acești doi «D». Portugaliei i-au lipsit. Este exact cauza care a făcut ca victoria să fie a finaliștilor noștri.

Joao Saldanho — antrenorul lui Péle — i-a admirat pe Dobrin, Dumitrache, Sătmăreanu și Radu Nunweiller, iar tovarășul său de călătorie, cronicarul de fotbal Sergio Cavalcanti, mi-a cerut fotografiile lor, pentru a-i prezenta publicului brazilian: «Sînt niște adevărate cobre»! a exclamat el entuziasmat (o «cobră» este un fotbalist de primă clasă, unul dintre acei vrăjitori ai balonului, ce se disting chiar și în acest subcontinent al fotbalului care e Brazilia).

Cu mai mulți ani în urmă, cînd întovărășeam echipa națională în meciurile disputate peste hotare, de fiecare dată eram în neplăcuta situație de a da colegilor de profesie informații de tipul: «acesta este centrul nostru înaintaș, iar blondul acela este fundaș stînga». Nimeni nu-i cunoștea pe fotbaliștii români. Vineri, 10 octombrie a.c., telefonul meu a sunat prelung. Era colegul Kurt Allgoewer de la ziarul «*Sport*» din Zürich:

— Spune-mi, m-a întrebat el, «Teroarea blondă» va juca, duminică, cu Portugalia?

— Da, i-am răspuns. Va reintra și Dobrin!

— ...Aaa!

«Teroarea blondă» este numele pe care gazetarii portughezi l-au dat lui Dumitrache. Lui Lucescu i-au spus «Simoes la pătrat», iar Dobrin se bucură de o glorie egală cu a lui Greaves. Acum, cînd mergem în deplasare, peste graniță, informațiile solicitate sînt de genul: «*Cum se simte Dumitrache? Dar Dobrin?*» etc.

Noua echipă a României s-a autoproiectat pe drumul consacrării internaționale și poate că turneul final din Mexic îi va aduce această consacrare. Pînă atunci, să ne însemnăm însă cu toții în agendă data de 16 noiembrie 1969: meciul cu Grecia.

VALENTIN PĂUNESCU

AI ROMANIA MERGEM IN MEXIC

Al 12-lea jucător al echipei române — publicul spectator care a umplut tribunele pînă la refuz, susținîndu-i cu frenezie pe jucătorii noștri, tot timpul meciului.

14 ŞOIMII CARPAŢILOR

Scenariu: PETRE GHELMEZ Desene: POMPILIU DUMITRESCU

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: CODRUŢ ŞI AVIATORUL NEGRESCU AU REUŞIT SĂ PUNĂ MÎNA PE HARTA ÎN CARE ERA ÎNSEMNAT TRASEUL DE RETRAGERE AL COLOANEI HITLERISTE. UNCHIUL MATEI A DAT DE VESTE MUNCITORILOR DE LA UZINA ELECTRICĂ ŞI, ÎMPREUNĂ CU O COMPANIE A UNEI UNITĂŢI MILITARE ROMÂNEŞTI, SE ORGANIZEAZĂ LA RÎPA NEAGRĂ ATACUL DECISIV ASUPRA COLOANEI HITLERISTE.

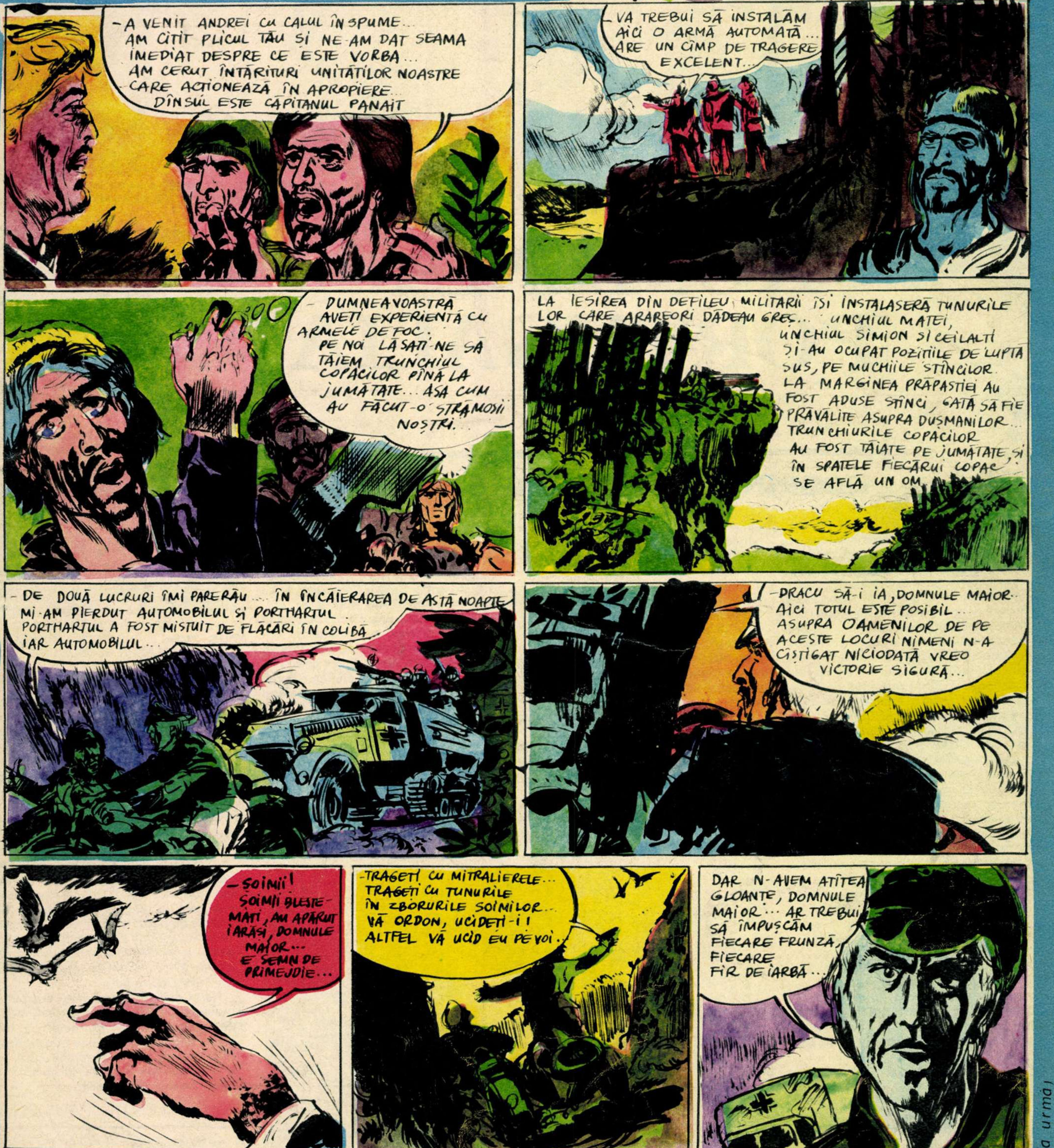
– A VENIT ANDREI CU CALUL ÎN SPUME... AM CITIT PLICUL TĂU ŞI NE-AM DAT SEAMA IMEDIAT DESPRE CE ESTE VORBA... AM CERUT ÎNTĂRITURI UNITĂŢILOR NOASTRE CARE ACŢIONEAZĂ ÎN APROPIERE... DÎNSUL ESTE CĂPITANUL PANAIT
– VA TREBUI SĂ INSTALĂM AICI O ARMĂ AUTOMATĂ... ARE UN CÎMP DE TRAGERE EXCELENT...
– DUMNEAVOASTRĂ AVEŢI EXPERIENŢĂ CU ARMELE DE FOC. PE NOI LĂSAŢI-NE SĂ TĂIEM TRUNCHIUL COPACILOR PÎNĂ LA JUMĂTATE... AŞA CUM AU FĂCUT-O STRĂMOŞII NOŞTRI...
LA IEŞIREA DIN DEFILEU, MILITARII ÎŞI INSTALASERĂ TUNURILE LOR CARE ARAREORI DĂDEAU GREŞ... UNCHIUL MATEI, UNCHIUL SIMION ŞI CEILALŢI ŞI-AU OCUPAT POZIŢIILE DE LUPTĂ SUS, PE MUCHIILE STÎNCILOR. LA MARGINEA PRĂPASTIEI AU FOST ADUSE STÎNCI, GATA SĂ FIE PRĂVĂLITE ASUPRA DUŞMANILOR... TRUNCHIURILE COPACILOR AU FOST TĂIATE PE JUMĂTATE, ŞI ÎN SPATELE FIECĂRUI COPAC SE AFLĂ UN OM...
– DE DOUĂ LUCRURI ÎMI PARE RĂU... ÎN ÎNCĂIERAREA DE ASTĂ NOAPTE MI-AM PIERDUT AUTOMOBILUL ŞI PORTHARTUL. PORTHARTUL A FOST MISTUIT DE FLĂCĂRI ÎN COLIBĂ, IAR AUTOMOBILUL...
– DRACU SĂ-I IA, DOMNULE MAIOR. AICI TOTUL ESTE POSIBIL... ASUPRA OAMENILOR DE PE ACESTE LOCURI NIMENI N-A CÎŞTIGAT NICIODATĂ VREO VICTORIE SIGURĂ...
– ŞOIMII! ŞOIMII BLESTEMAŢI, AU APĂRUT IARĂŞI, DOMNULE MAIOR... E SEMN DE PRIMEJDIE...
– TRAGEŢI CU MITRALIERELE... TRAGEŢI CU TUNURILE ÎN ZBORURILE ŞOIMILOR... VĂ ORDON, UCIDEŢI-I! ALTFEL VĂ UCID EU PE VOI...
DAR N-AVEM ATÎTEA GLOANŢE, DOMNULE MAIOR... AR TREBUI SĂ ÎMPUŞCĂM FIECARE FRUNZĂ, FIECARE FIR DE IARBĂ...

(Va urma)

Cutezătorii

Redactor şef: Mihai NEGULESCU. Redactor şef adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacţie: Ovidiu ZOTTA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Administraţia: Editura SCÎNTEIA, Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic CASA SCÎNTEII. Redactor de număr: C. DIACONU. Redactor artistic: Pompiliu DUMITRESCU. Tehnoredactor: Lucia SICOMAŞ

43

Abonamentele se primesc de către oficiile şi agenţiile P.T.T.R., de către factorii poştali şi difuzorii de presă 41033

1 LEU

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

44

(110)

JOI, 30 OCTOMBRIE 1969, ANUL III

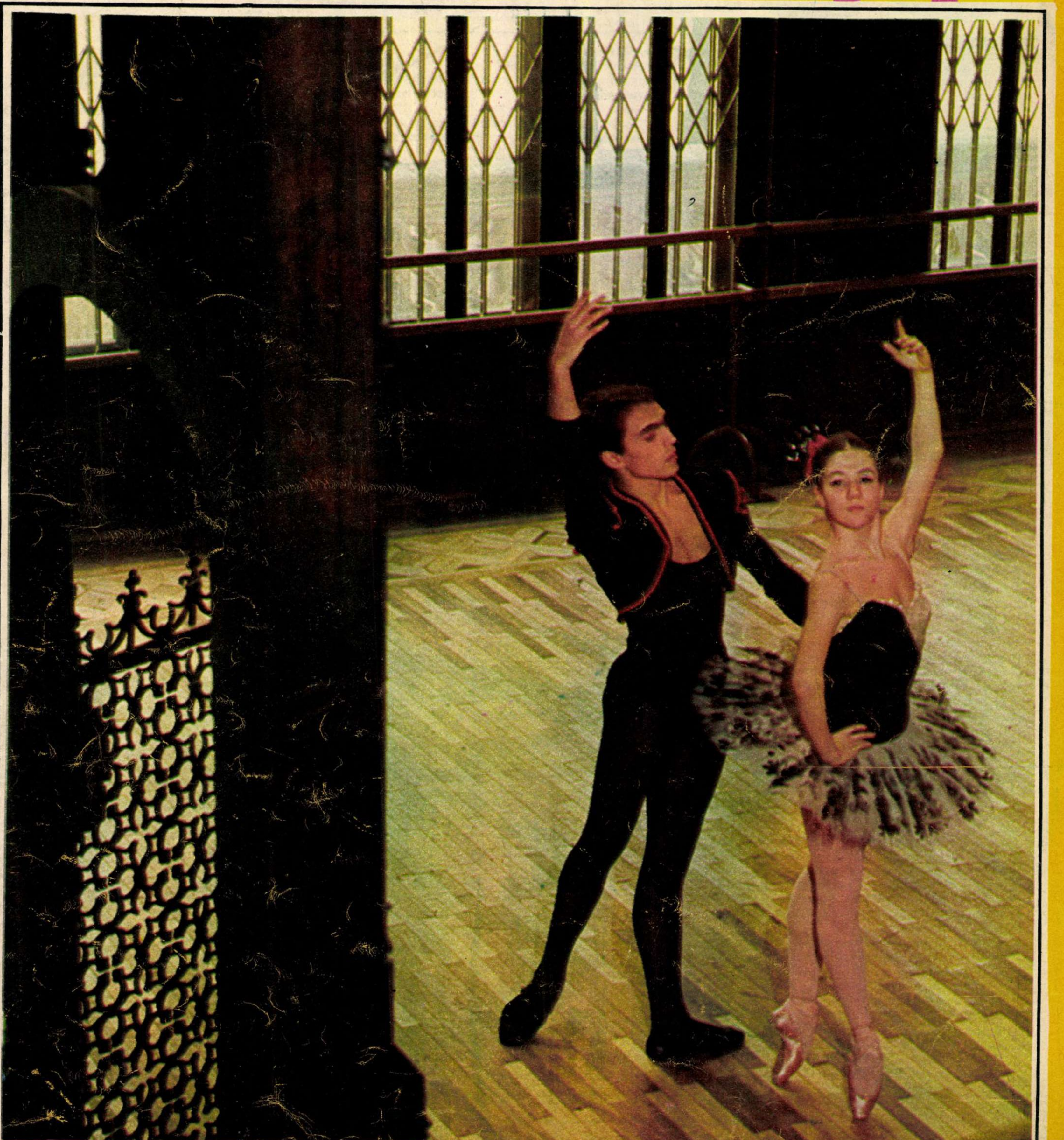

Oră de clasă. Elevii răspund la lecție... Bineînțeles, e vorba de Scoala de

a 44 ACTUALITATE CUTEZĂTORII

Întregul nostru popor a sărbătorit a XXV-a aniversare a Zilei Forțelor noastre Armate. Primit cu vii și puternice aplauze, la adunarea festivă care a avut loc în Capitală, a luat cuvîntul tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, care a rostit o amplă cuvîntare.

Recent, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, însoțit de ministrul afacerilor externe Corneliu Mănescu, a făcut o vizită oficială în Belgia, la invitația guvernului belgian.

Convorbirile și întrevederile care au avut loc s-au desfășurat într-o atmosferă caldă, cordială, contribuind la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

În fotografie: oaspeții români împreună cu regele Baudouin al Belgiei.

▲

Cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a Zilei Forțelor Armate, la Consiliul de Stat a avut loc solemnitatea înmînării unor ordine ale Republicii Socialiste România.

Înaltele distincții *(în fotografie, aspect de la solemnitate)* au fost înmînate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat.

CALENDAR

Din calendarul acestei săptămîni, recomandăm atenției voastre cîteva date:

1 noiembrie 1599 — *se împlinesc 370 de ani de cînd Mihai Viteazul a intrat în Alba Iulia, realizînd astfel planul de unire a celor trei țări române, punînd așa cum spune Nicolae Bălcescu «Piatra de temelie a unității naționale».*

2 noiembrie 1816 — *a murit Gheorghe Șincai, (n. 1754), istoric și filolog, unul dintre fruntașii Școlii ardelene, cel care a strîns un vast material documentar despre originea latină a românilor și pe care l-a prelucrat apoi, timp de 34 de ani.*

2 noiembrie 1854 — *se împlinesc 100 de ani de la nașterea Iuliei Hașdeu, fiica lui Bogdan Petriceicu Hașdeu (m. 1888). Încă din copilărie, ea a uimit pe cei din jur prin precocitate (la 3 ani știa să citească, la 8 ani vorbea franceza, germana, engleza). A murit foarte tînără, la numai 19 ani, lăsînd o mulțime de scrieri în versuri și proză. Despre versurile ei în limba franceză, Sully — Prudhomme a spus: «În țara noastră a făcut cea mai mare cinste țării sale».*

6 noiembrie 1882 — *s-a născut Aurel Vlaicu (m. 1913), pionier al aviației internaționale, cel care a dus pentru întîia dată faima aripilor românești, departe peste hotare. El este acela care a proiectat primul avion din lume, de construcție metalică, denumit Vlaicu III.*

PRETUTINDENI TRĂIESC COPII

● La Școala generală nr. 1 din Cluj și-a reînceput activitatea cercul dramatic al pionierilor și școlarilor. Iată o secvență din timpul primei repetiții: actorul Ion Tudorică, de la teatrul din localitate, și profesoara Nadia Belteag dau indicații regizorale micilor actori în vederea realizării montajului literar artistic «Miorița».

● Scrima cu săbii de lemn e unul dintre sporturile preferate ale copiilor vietnamezi. Cei doi «spadasini», echipați într-un anume fel (priviți-le coifurile), și respectînd anumite reguli, reușesc să facă din duelul lor un spectacol interesant, care reține îndelung atenția unei asistențe numeroase.

◄

Copiii aceștia, pe care îi vedeți traversînd strada ținîndu-se de mînă, sînt frați. (Nouă cu toții). Și, pe deasupra, atît de cuminți, harnici și... bine crescuți, încît i-au adus tatălui lor Jean Johet, (în față) titlul de *cel mai merituos părinte din Franța*, pe anul acesta.

ELEVI ARHEOLOGI ?

DA!

SPUN Cutezătorii

Dacă vreți să-i întîlniți, mergeți în apropierea orașului Cristurul Secuiesc. Acolo, pe malul stîng al Tîrnavei, un grup de elevi din localitate, sub conducerea unor specialiști, au deschis un mic șantier arheologic. Ei își petrec aici multe din ceasurile lor libere, dorind să descopere noi mărturii din trecutul patriei. Amintim că locurile acestea sînt foarte bogate în vestigii istorice. Deocamdată, a fost pusă în evidență o veche așezare care aduce noi dovezi asupra continuității poporului român pe aceste meleaguri. Sîntem siguri, că la sfîrșitul lui octombrie, cînd la muzeul din orașul Sfîntul Gheorghe va avea loc o sesiune de comunicări istorice cu materialul de pe aceste șantiere de săpături arheologice, printre invitații de onoare, se vor afla și tinerii cercetători din Cristurul Secuiesc.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

«Mă numesc Elena Grigore, am 13 ani și învăț în tînărul oraș miner Motru, la liceul din localitate, în clasa a VII-a. Dorința mea cea mai fierbinte este să devin detectiv».

Vă rog să nu surîdeți ironici! Ce vi se pare atît de curios în faptul că o fetiță dorește să devină detectiv?

A, dacă ar fi vorba despre o scrisoare pompoasă și agramată (cum mai primim uneori...) am fi surîs și noi: iată o domnișoară care își începe cultura de acolo de unde alții o termină, adică de la cărțuliile și filmele de divertisment. Dar nu! Fraza chibzuită și perfect gramaticală ne face să bănuim o elevă sîrguincioasă (și chiar așa este; Elena are numai note de 9 și 10!) E adevărat că, de obicei, o astfel de elevă devine profesoară sau doctoriță — dar nu e mai puțin adevărat că nici băieții nu ajung doar piloți de încercare, marinari și detectivi, chiar dacă pe la 14 ani numai asta visează! De ce n-ar avea și fetele gînduri asemănătoare, de ce n-ar aspira la o viață eroică? Astăzi există chiar și o femeie cosmonaut, Valentina Tereșkova! Eu nu sînt convins că, visînd la meseria de detectiv, corespondenta noastră s-a gîndit în primul rînd la aventuri copios garnisite cu lovituri de judo și carate! Poate că s-a gîndit mai ales la abnegația omului numit detectiv, la caracterul său integru, la viața lui pusă în slujba binelui. Și asta e chiar foarte frumos. În treacăt fie spus, nu cunosc să existe o școală tehnică sau profesională de detectivi... Această îndeletnicire grea, de mare răspundere revine unor absolvenți ai facultății de științe juridice. Așadar, studiu perseverent, cultură temeinică, personalitate multilateral dezvoltată. Desigur, s-ar putea ca fetița cea cutezătoare să-și schimbe cu timpul planurile. Dar asta nu înseamnă că va renunța la cutezanță! Ce altceva este un inventator sau un specialist din cutare ramură de activitate dacă nu un strălucit detectiv, pilot de încercare și timonier curajos în meseria lui?

Ovidiu Zotta

De la comuniști
învățăm ***
CUTEZANȚA

UN NUME, UN COMUNIST

Un vechi proverb românesc spune că omul sfințește locul. Eu cunoșteam și omul și locul despre care am să vă spun cîteva vorbe. Cînd am fost pentru întîia oară la Casa de cultură din Curtea de Argeș, era un fel de hangar lung și înalt, fără echilibru și fără nici o frumusețe, în care intrai ca într-o cutie.

Acum cinci ani, s-a oprit acolo un profesor, Gheorghe Tița. Îi plăcea munca, era om gospodar, a primit postul de director al Casei de cultură. Gîndurile sale și vorbele îi zburau totdeauna departe. El a izbutit să facă în cinci ani, dintr-un hangar, un adevărat palat de cultură. Zeci de cercuri au luat ființă; animația a pătruns peste tot. Un parc plin de trandafiri a înconjurat Casa de cultură, mai apoi, cu timpul, oamenii au fost tot mai des prietenii locului. Au luat ființă o echipă de teatru pentru adulți și o echipă de teatru de păpuși, formată din elevi; expoziții pe teme diverse au prins ființă; s-au făcut turnee în județ etc. Și pretudindeni, la orice oră, un om era prezent printre elevi, printre tineri și vîrstnici: directorul Gheorghe Tița.

Între timp, Casa de cultură a fost dotată cu o sală modernă de teatru cu 500 de fotolii, pentru găzduirea formațiilor artistice din județ sau a celor care veneau în turneu. Nopți și zile l-am văzut cu ochii mei pe comunistul Gheorghe Tița muncind alături de ingineri, zidari, veghind ca totul să fie făcut cum se cuvine. Cu zîmbetul pe buze, profesorul a insuflat ritmul schimbărilor și astfel, Casa de cultură din Curtea de Argeș a devenit un adevărat lăcaș de cultură și civilizație.

Un club a luat, de asemenea, ființă, iar în ultimul timp s-a amenajat pentru tineret o terasă de dansuri. Poate veți spune că e puțin ceea ce a realizat acest om, poate nu; cert este că-mi veți da crezare spunînd că l-am văzut în atîtea și atîtea zile și nopți lucrînd și făcînd planuri de înfrumusețare a Casei de cultură din Curtea de Argeș.

Comunistul Gheorghe Tița și-a văzut planurile aproape duse la capăt. Acum, el plănuiește să construiască o fațadă care va fi lucrată din marmură de Albești, sculptată în stil românesc.

Un nume, un comunist, un om adevărat.

DUMITRU M. ION

Bun venit, Olguța!

Deunăzi, urmărit de o mulțime de curioși, evoluam la bordul cartului «Cutezătorii» pe aleile din incinta Casei Scînteii. Este vorba de cartul care va fi oferit ca premiu la «Salonul automobilistic» și căruia profesorul îi face rodajul.

— Cum se prezintă «bolidul», profesore? răsună o voce amuzată.

— A, Dim Dunăreanu? am rîs eu. Te încredințez că pilotarea unui cart este la fel de plăcută ca a unei mașini de curse. Mergem sus?

Cîteva minute mai tîrziu eram la etajul 9, unde se găsesc birourile redacției «Cutezătorii». Schimbînd saluturi prietenești cu ceilalți redactori, ne îndreptăm spre biroul corespondenților speciali. Aici, surpriză: o tînără de vreo 16 ani bătea de zor la mașina mea de scris.

— Vă rog să mă iertați, profesore Parbriz! spuse ea vioaie. Pînă voi primi și eu mașina...

— Nu face nimic, cu cine avem plăcerea?

— Mă numesc Olguța.

Sînt noua corespondentă specială. Voi scrie la pagina a treia. Specialitatea mea: foiletoane, însemnări și reportaje din școli! Chiar acum am terminat primul meu articol; va apărea în numărul viitor. Vreți să aruncați o privire?

...Cîteva minute mai tîrziu, biroul corespondenților speciali răsuna de aplauze:

— Bravo, Olguța!

— Hazliu!

— Spiritual!

— Plin de adevăr!

...Copii, citiți și voi, în numărul viitor, primul articol semnat de Olguța!

Prof. PARBRIZ

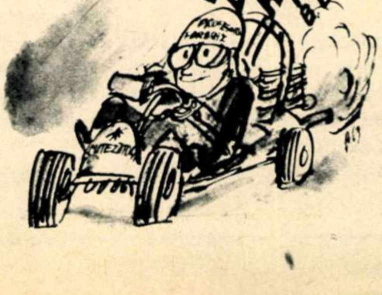
BRUMM.
BRUM...
RUUM..
RUMM...
B.B.B.B.
CUTEZĂTOR

ION PILLAT

1891 — 1945

În vie

Tot mai miroase via a tămîios și coarnă,
Mustos a piersici coapte și crud a foi de nuc...
Vezi, din zăvoi sitarii spre alte veri se duc;
Ce vrea cu mine toamna pe dealuri de mă-ntoarnă?

Nu e amurgul încă, dar ziua e pe rod,
Și soarele de aur dă-n pîrg ca o gutuie.
Acum — omidă neagră — spre poama lui se suie,
Tîrîș, un tren de marfă pe-al Argeșului pod.

Cu galben și cu roșu își coase codrul ia.
Prin foi lumina zboară cu viespi de chihlimbar.
O ghionoaie toacă într-un agud, și rar,
Ca un ecou al toamnei, răspunde tocălia...

S-a dus! Și iarăși sună... și tace. Dar aud
— Ecou ce adormise și-a tresărit deodată —
În inimă cum prinde o toacă-ncet să bată,
Lovind în amintire ca pasărea-n agud!

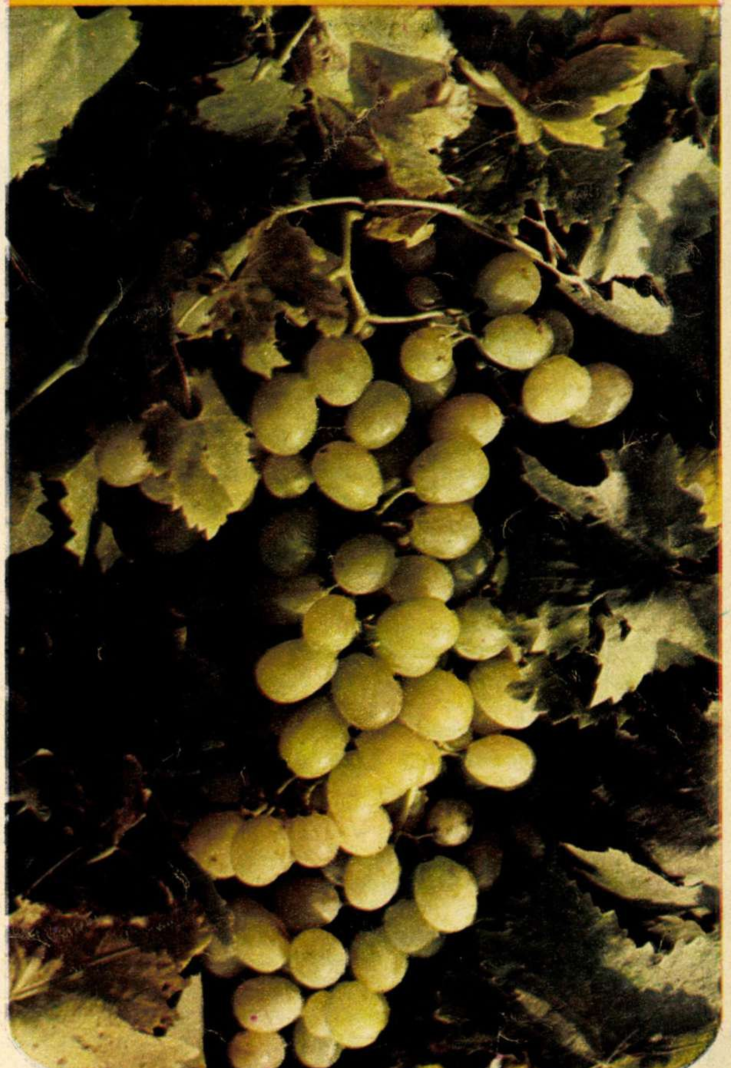

CEL MAI FRUMOS SOARE

SĂRBĂTOARE ÎN CLASA A III–A

Cu puțin timp în urmă, cîțiva școlari din clasa a III-a A, de la Școala generală nr.17, din București, au trăit emoționantul eveniment al primirii cravatei roșii.

Prezent la această adunare, fotoreporterul nostru, Gr. Prepeliță, vă prezintă cîteva momente.

Pionierii își spun cuvîntul. Votează primirea fiecărui școlar în organizație.

...Cinstea de-a purta cravata
N-o are nimenea de-a gata!...
Așa spun versurile dedicate de pionierii mai mari noilor purtători ai cravatei roșii.

Obrajilor colorați de căldura momentului li se alătură roșul strălucitor al cravatelor. Sînt clipe care nu se uită niciodată. Ziua cu cel mai frumos soare!

Rostesc legămîntul! «Voi învăța și voi munci pentru a deveni fiu de nădejde al patriei mele — Republica Socialistă România...» *Cuvinte pe care fiecare dintre ei se simte chemat să le înfăptuiască, spre mîndria patriei socialiste.*

Moment solemn. Fostul președinte de detașament, azi utecist, predă celui mai tînăr detașament, drapelul.

Tot înainte! *Răsună primul salut pionieresc. Moment unic, de neuitat. Ei, care în urmă cu cîteva minute erau școlari obișnuiți, pășesc acum alături de cei mai tineri cutezători ai patriei — pionierii.*

Ghiozdanul, ființă necunoscută?

Și-l cunoaște (și recunoaște) fiecare, vorba ceea, ca pe propriul buzunar. De fapt, în ciuda aparențelor, nimic mai străin de buzunar decît un ghiozdan.

Și totuși, după ani de observare, o bănuială teribilă mi-a încolțit în minte. Poate că toate ghiozdanele, mi-am zis, au un defect de fabricație. Prea sînt pasive, prea sînt niște cărăuși tăcuți, prea nu le auzi părerea nici la bine nici la rău. Se lasă purtate, tîrîte, uitate, cu o cumințenie vecină cu prostia.

— Ar fi greu, am întrebat pe un specialist în marochinărie, să modificați STAS-ul ghiozdanelor?

Omul m-a privit cruciș, apoi după ce a înțeles esența problemei, mi-a cerut un răgaz de gîndire, făgăduindu-mi să-i mobilizeze pe toți specialiștii și tehnicienii săi. N-am să ascund că mă pregăteam intens pentru participarea la adunare. Aveam următoarele propuneri: a) ghiozdanele să fie impregnate cu un fel de pigmenți divers colorați. În toate cazurile cînd un școlar nu și-a făcut de loc sau temeinic temele, ghiozdanele să-și schimbe instantaneu culoarea în clipa cînd urmează să fie instalate în spinare. Mă gîndisem — după modelul regulilor de circulație — ca semnalul «Atențiune, chiulangiu!» să fie marcat prin culoarea *galben*. Semnul «așa și așa», «să se găsească!» etc. adică tot ceea ce înseamnă expedierea fără răspundere a temelor să fie cedat *pepitului*, ș.a.m.d. b) Să se atașeze la cheutoarea ghiozdanelor (sau în loc de) cîte o fluierice, care în cazul temelor efectuate de mîntuială, să șuiere cu o presiune variabilă, întocmai ca niște locomotive, exact cînd dorești să ți le închizi. c) Imaginasem, în prelungirea curelelor, o frînă care să se proțăpească automat în pămînt, oprind pe orice școlar în poarta casei, ori de cîte ori ar fi ispitit să plece spre școală cu temele nefăcute.

O, dar cîte alte sisteme de perfecționare a ghiozdanelor nu concepusem! Și pentru prezența înlăuntrul lor a unor lucruri străine și pentru absența altora absolut necesare și pentru transformarea lor în magazine alimentare și pentru alte împrejurări.

Dar conferința nu s-a mai ținut! Nici un școlar nu și-a manifestat dorința de a participa la ea. Se spune chiar că au făcut un protest scris împotriva acestui proiect. Nu știu, nu l-am văzut. Dar chiar dacă așa stau lucrurile, ceva tot trebuie făcut...

— Poate temele, îmi șoptește fetița mea.

Subscriu, fără să stau pe gînduri.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

În jurul unei definiții

Secvențe de... farmacie. Și totuși, sînt cineamatori. Cine a citit reportajul, știe de ce

Îl întreb pe maestrul I. Popescu Gopo:

— Ce credeți; dacă ar fi să dăm o definiție micului cineamator, ar merge: «un copil care face filme»?

— Da și nu prea. Mai mult «nu prea».

— Cum adică?

— Decît să-ți explic, îți dau un sfat, mergi pentru cîtva timp la Reșița și cunoaște-i pe membrii cineclubului pionieresc din localitate (n.n. cineclub multipremiat: premiul special la Festivalul cinecluburilor pionierești de la Sibiu și tot premiul special la Festivalul național al cineamatorilor, București). Du-te, vezi, auzi și ai să înțelegi totul și mai bine.

La masa de montaj.

Ceea ce am și făcut. M-am dus, am văzut, am auzit și am înțeles că...

Dar mai întîi «să vedem»... ce am văzut. Îmi închipui că acei dintre voi care n-ați văzut un cineclub, vi-l închipuiți ca pe-o sală fastuoasă, unde toți membrii cineclubului, dar absolut toți — înarmați cu aparatură stranie și abundentă stau aliniați sau nu, dimpotrivă, în cele mai bizare și complicate poziții, filmînd: adică, țăcănind aparatele, agitîndu-se: pelicula învolburîndu-se prin aer precum dantelele de revelion.

La cineclubul reșițean am văzut însă, trei băieți făcînd o treabă de chimiști: printre borcănele, eprubete și cîntare. Cînd m-am apropiat să citesc etichetele de pe borcănașe, m-am gîndit ce puțini «microbiști» ai filmului știu de ce claritatea unui film e așa cum e, luminile și umbrele așa cum sînt și culorile «de unde devin».

...Am văzut un grup de fete lucrînd la niște mese pe care șerpi de peliculă așteptau să treacă prin montaj, o operație de croitorie delicată pe care dacă ar face-o cum «fac» unii la lucru manual ar ieși pe ecran ceva nemaivăzut și... de nevăzut!

...Am văzut, apoi, o rachetă (da, o rachetă!) cu inscripția «Vega 69», niște bărcuțe colorate de plastic, niște costume ciudate, în mare parte din celofan și niște bocanci hazlii, replică glumeață a celebrilor bocanci lunari ai lui Armstrong și Aldrin. Era recuzita filmului «Cosmonauții» — produse «unice», concepute și lucrate de grupuri specializate ale cineclubului.

Doi... nepămînteni! Serios! Nu vă uitați că bascheții lor seamănă cu ai voștri... Nici savanții nu-și explică asemănarea asta...

Apoi, aici, am auzit că pentru a filma lansarea unei rachete s-a format un grup de pirotehnicieni, meșteri în pocnitori, explozii și fumăraie;

că pentru a filma pe olarii din Biniș (filmul «E pur si muove») cineaștii au trecut toți pe la comanda roții olarului;

că Adriana Mărășescu, dacă ar avea ea singură cîte soluții, peliculă și aparate ar vrea, ar face filme științifico-fantastice;

că Otto Schmidt, în aceleași condiții, ar filma scene din viața pisicilor (le crede mai telegenice decît cățeii), că Liuba Grațian ar face documentare cu peșteri, că Sorina Madar ar face filme «cu actori» (cineclubul are și așa ceva);

apoi că Elisabeta Kirch, de cînd e operatoare, a înțeles mai bine filmările spectaculoase din «Agonie și extaz», iar Carmen Marișescu e de părere că strada e plină de oameni și întîmplări... cinematografice (deformație «profesională»).

Și în fine, după ce am văzut și auzit, am înțeles că chimiștii de aici nu sînt simpli chimiști. Costumierii nu sînt croitori, iar pirotehnicienii nu sînt niște glumeți ce se joacă cu focul, ci fac totul cu gînduri de cineaști, adică cu gîndul la «cum o să arate pe ecran».

Am înțeles că dacă cercul de pictură își recrutează ușor membrii (știi sau nu să desenezi); într-un cineclub poate veni **oricine,** dar că rămîne numai cine nu-și închipuie că aici te joci cu aparatele, prăpădești peliculă după poftă și aștepți să vină impresarii să te facă vedetă de cinema.

Și iată că, în cele din urmă, am înțeles că definiția micului cineamator, care ar suna «un copil care face filme», nu spune prea multe, iar dacă spune ceva, o face confuz.

POATE MAI CORECT AR FI: CARE ÎNVAȚĂ SĂ FACĂ ȘI SĂ VADĂ FILME.

E atîta drum pînă să faci, în sfîrșit, pînza... să se miște!

T. RĂCEANU

CINCI MINUTE CU CONSTANTIN CHIRIȚĂ

Zilele trecute, librăria «Mihail Sadoveanu» din Capitală a cunoscut o afluență neobișnuită. Standurile ei au fost realmente luate cu asalt. În mijlocul unui grup de fete și băieți, l-am recunoscut pe autorul «Cireșarilor», pe Constantin Chiriță. Evenimentul care-l adusese în mijlocul tinerilor săi prieteni și care, de altfel, cauzase și afluența în librărie era apariția «Trilogiei în alb». Autorul oferă spre urmărire și dezlegare, pe parcursul a trei volume, enigmele doctorului Alexandru Tudor. Titlurile volumelor: «Trandafirul alb», «Pescărușul alb», «Îngerul alb». Cum era și firesc, autorul «Cireșarilor» dădea dedicații și autografe pe volumele nou apărute și nu ne-a fost prea ușor să-l solicităm:

— Vă rugăm un interviu de cinci minute pentru «Cutezătorii». Cumva, «trilogia» are vreo legătură cu ciclul «Cireșarilor?»

— Nu, nici una. De data aceasta cititorii se vor afla pe cu totul alt tărîm al aventurii.

— Deci... i-ați părăsit pe cireșari?

— Nu fac deocamdată nici o mărturisire.

— Cititorii noștri vor, totuși, să știe.

— Voi răspunde mai tîrziu.

— De ce atîta alb în volumele dv.? Trandafirul alb, Pescărușul alb, Îngerul alb...

— Albul este obsesia mea. Semnifică pentru mine puritatea, candoarea, frumusețea.

— Fiindcă n-au trecut încă cinci minute vă rugăm un autograf și pentru «Cutezătorii»

— Cu cea mai mare plăcere...

«CUTEZĂTORILOR, ADICĂ ȘI CIREȘARILOR MEI DRAGI, CÎTEVA CUVINTE, DAR MAI ALES INIMA MEA ȘI FĂGĂDUIALA CĂ LE VOI SCRIE PRIN REVISTA LOR».

Constantin Chiriță

Interviu luat de
B. CARAGIALE

GHEORGHE ASACHI ŞI EPOCA SA

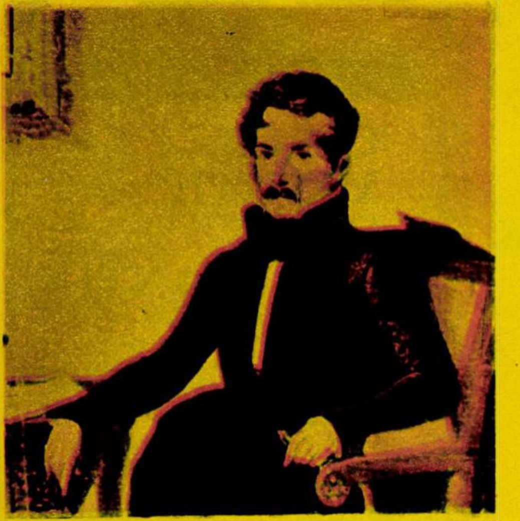

1

Gheorghe Asachi (1788—1869) strălucit cărturar, a fost un mare animator al culturii româneşti din epoca în care a trăit. Adică, în acea frămîntată primă jumătate a veacului al XIX-lea, cînd s-a şlefuit piatra scumpă a «naţiei române». Atunci, dezvoltarea economică prinsese şi la noi a păşi mai ferm. Se crea «o clasă de mijloc», o burghezie mai puternică, mai cultă, mai dornică de libertate şi de ambiţia de a conduce ţara. Atunci, sfîrşeau domniile fanariote şi reveneau cele pămîntene, în urma luptei revoluţionare a lui Tudor Vladimirescu. Se iniţia şi la noi o mişcare a carbonarilor — «cărmanii» lui Ioniţă Tăutu. Se dădea regulamentul organic şi se desfăşura domnia lui Mihai Sturza. Se duceau tinerii boieri sau boiernaşi — de pildă Kogălniceanu, Alecsandri — la studii în apus. Mulţi se întorceau cu bună învăţătură şi, mai ales, cu idei noi, liberale. Toţi contribuiau la înflăcărarea conştiinţei naţionale şi revoluţionare, prin cultură, învăţămînt, ştiinţă şi artă românească. Independenţa şi unitatea poporului român se înscriau ca ideile cardinale ale vremii şi litera lor de lumină pătrundea adînc, în toate cugetele.

Asachi se rînduieşte cu cinste printre deschizătorii de drumuri din acea vreme, fiind unul dintre întemeietorii Academiei Mihăilene şi al primei gazete româneşti din Moldova «Albina românească», perechea «Curierului românesc» scos de Eliade Rădulescu, în Ţara Românească.

A avut şi a întreţinut strînse legături cu toate provinciile româneşti, şi îndeosebi cu Transilvania, unde i-au locuit o vreme părinţii. A călătorit şi a studiat în Italia, de care s-a îndrăgostit ca de propria-i patrie. Aici, a cunoscut o artă şi o literatură clasică şi romantică deosebit de valoroasă. I-a studiat pe Petrarca şi pe Alfieri. A luat lecţii de artă poetică, de desen şi pictură, în care avea mare talent, cum o dovedesc numeroasele lucrări plastice rămase de la dînsul. La plecarea din Roma a scris, în limba italiană, o emoţionantă elegie de adio.

În ţară, o dată cu toţi din generaţia sa, s-a lansat într-o intensă activitate de culturalizare, întemeind instituţii artistice, scriind şi desenînd. Atunci cînd se organizau primele spectacole în limba română, Asachi prelucra sau scria piese de teatru şi traducea librete de operă.

Nu era străin nici de activitatea economică; înfiinţează, în 1841, o fabrică de hîrtie, la Piatra Neamţ.

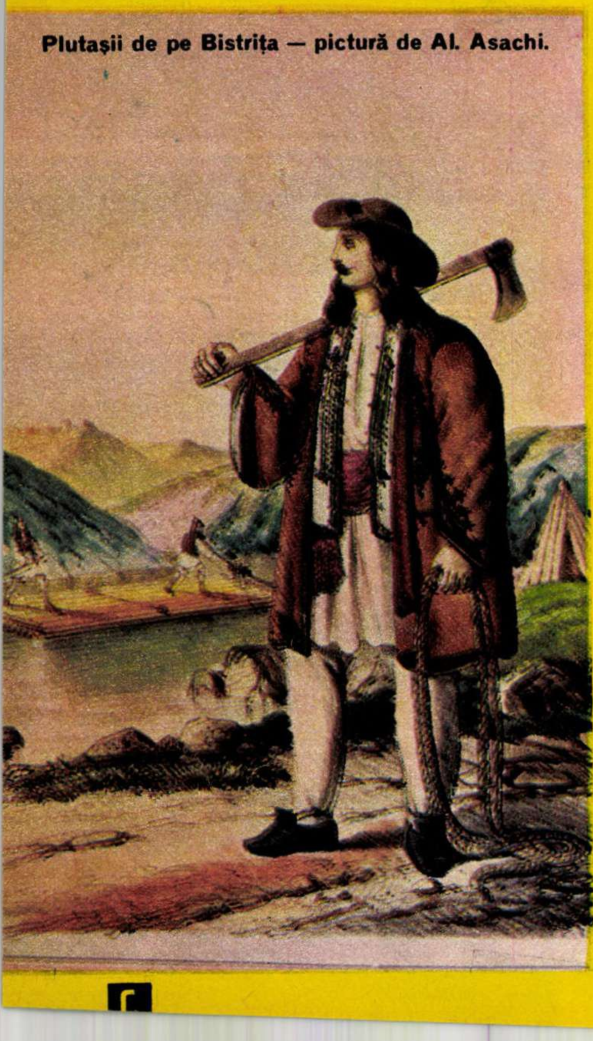

Pluţaşii de pe Bistriţa — pictură de Al. Asachi.

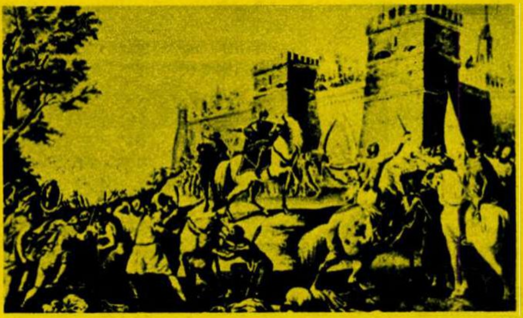

2

Cultura şi arta românească îi datorează multe lui G. Asachi. El se număra printre cei dintîi desţelenitori ai literelor române. Şi chiar dacă stilul lui e adesea greoi şi învechit, totuşi, în istoria literaturii noastre, figurează ca un multiplu iniţiator. Marele nostru critic George Călinescu îl apreciază ca pe «o figură literară stranie şi nu îndeajuns de bine înţeleasă pînă azi».

E întîiul sonetist român. E dintre primii care, în ciuda stîngăciilor, realizează o poezie rafinată, cu reflexe de interiorizare:

Cît ţi-s dator, o stea mult priincioasă
Că-n primăvara a vieţii mele
Tu m-ai ferit de strîmbe căi şi rele,
Şi m-ai condus pe calea virtuoasă.

Versifică balade şi legende, culese din popor, ca şi Alecsandri. Urmărea să înjghebe din ele o mitologie literară română, aşa cum au toate culturile clasice. Cea mai de seamă se referă la Ceahlău şi la Dochia, fiica lui Decebal, pietrificată în vîrful muntelui, lîngă oile sale.

Scrie şi fabule, dintre care una, cel puţin, s-a învăţat multă vreme în şcoală — Broasca şi boul: *«Broasca mică cît un ou/ A văzut păscînd un bou».*

Poate azi, povestirile şi nuvelele lui istorice sînt greu de citit. Totuşi, să ţinem seama că este dintre cei dintîi care au făcut din Dragoş Vodă, din Bogdan Voievod, din Petru Rareş eroi literari şi, prin aceasta, a întreţinut interesul pentru istoria poporului român, pentru figurile lui legendare şi eroice. Preluînd episoade din istorie, prelucrîndu-le cu harul ce-l înzestra, a hrănit dragostea de patrie şi entuziasmul în lupta pentru libertate.

DUMITRU ALMAŞ

- Gheorghe Asachi a urmat în tinereţe cursurile unor înalte şcoli şi universităţi. Astfel, în anul 1804, dobîndeşte titlul de doctor în filozofie, la Universitatea din Polonia şi tot acolo capătă diploma de inginer şi arhitect.
- În iulie 1805, strălucitul cărturar urmează, la Viena, studii de astronomie, matematică şi pictură.
- În aprilie 1808, el pleacă la Roma să studieze, aşa cum mărturiseşte, «România chiar la uricul ei». Primul lui drum, o dată ajuns la Roma, a fost la Columna lui Traian.
- Iată cîteva date memorabile în dezvoltarea culturii româneşti, legate de numele lui Asachi. În 1812, la propunerea domnitorului de atunci, Scarlat Calimachi, a înfiinţat o clasă de inginerie şi hotărnicie, în limba română, pe lîngă Şcoala domnească de limba greacă de la Iaşi. În 1814, Asachi ţine primul curs de matematică teoretică şi aplicaţie practică, de geodezie şi arhitectură, în limba română. Tot atunci, se întocmesc şi manualele trebuitoare acestor cursuri. În 1820, reorganizează Seminarul lui Veniamin Costachi, mitropolit şi cărturar ieşean, unde-i aduce ca profesori pe ardelenii Vasile Pop, Ion Costea, Vasile Bob Fabian şi Ion Manfi.
- În 1829, ia parte însemnată la înfiinţarea Şcolii de la Trei Ierarhi.
- La 1836, la Iaşi ia fiinţă Conservatorul filarmonic dramatic, organizat de Asachi. Programul prevedea învăţarea muzicii vocale şi a declamaţiei în limba patriei. Doi ani mai tîrziu, el traduce pentru punerea în scenă libretul «Norma», de Bellini.
- Numele lui Gheorghe Asachi se leagă şi de începuturile picturii moderne româneşti. Deşi n-a fost un foarte mare pictor, el a avut serioase cunoştinţe de desen, s-a iniţiat în ştiinţa coloritului şi a clarobscurului, a învăţat tehnica picturii de şevalet, istoria artelor şi ştiinţa desenului.
- În anul 1829, el înfiinţează Institutul tipolitografic «Albina» de la Iaşi. Aici se va multiplica un număr de litografii cu teme istorice, aparţinînd lui Gh. Asachi însoţite de ample comentarii. Prima lui gravură datează din 1833 şi este intitulată «Mama lui Ştefan cel Mare împiedică pe fiul său de a intra în cetatea Neamţului» (foto 2). Un an mai tîrziu, el predă institutului «Albina», spre multiplicare, o a doua gravură. Prin textul însoţitor el îndeamnă ca aceasta să fie o podoabă «a apartamentului fiecărui moldovan, carele poartă în inimă frumoase istorice suveniruri a patriei».
- De cîte ori punea temelie unei şcoli, Gheorghe Asachi îi adăuga o clasă de desen.
- Datorită stăruinţelor lui Asachi, la 16 iunie 1835, în casele lui Petrache Cazimir, reparate şi special amenajate, se inaugurează Academia Mihăileană. Printre celelalte cursuri, Asachi prevede o secţie specială «de frumoase meşteşuguri, desen, de arhitectură şi geometrie, desen de figuri şi zugrăvitură istorică».
- Giovanni Schiavoni este un pictor italian, sosit în ţară în 1837 care a predat în învăţămîntul nostru artistic. El este acela care va face un portret al lui Gheorghe Asachi (foto 1). Printre elevii săi se numără Gheorghe Lemeni, Gheorghe Panaiteanu Baldazare şi Alexandru Asachi, fiul lui Gheorghe Asachi.
- La cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, se află un număr însemnat de studii şi de desene aparţinînd lui Gheorghe Asachi. De asemenea, la Muzeul de artă din Iaşi se găsesc portrete, compoziţii ale lui Gheorghe Asachi.

În cartea lui V. Firoiu «Din nou acasă — convorbiri cu Henri Coandă», tipărită anul acesta de «Editura Tineretului», marele nostru savant își deapănă amintirile...

- Deși, încă din anii fragezi ai copilăriei, Coandă se arătă însetat de învățătură, căreia îi hărăzește cea mai mare parte din timpul său, el va găsi răgazul de a visa, de a cînta la violoncel sau de a juca rugbi.

Violoncelul este o veche pasiune: în anii studenției cînta cu multă pricepere și simț artistic, astfel încît o dată a înlocuit cu succes, în orchestra imperială de la Berlin, pe unul din violonceliști, prieten al său, care se îmbolnăvise pe neașteptate...

- Student strălucit al Politehnicii din Charlottenburg (Germania) — una din cele mai prestigioase școli tehnice superioare din Europa apuseană a acelui timp — Henri Coandă va cuceri titlul de doctor în științe tehnice, cu un an înaintea seriei sale, datorită capacității lui de a asimila temeinic și cu rapiditate temele de studiu, complexul program de învățămînt.

- Împlinea 21 de ani, cînd izbutește să impună atenției unor constructori prima sa invenție brevetată: un aparat ingenios cu bile și rotițe, destinat să asigure transporturile corpurilor grele în cuprinsul marilor hale uzinale. Este primul brevet din seria celor mai bine de 160 de invenții care au înscris un capitol dens și bogat în istoria științei și tehnicii mondiale!

- În urmă cu șase decenii, pe cînd avea doar 24 de ani, Henri Coandă se impune atenției lumii contemporane printr-o prodigioasă realizare: el construiește *primul avion reactor din istoria aviației* — «Coandă 1910».

În anul cînd a inventat avionul cu reacție (1910)

Principiul de zbor inedit, ce revoluționează tehnica vremii, îl va face pe marele constructor francez Eiffel să spună: «Băiete, te-ai născut cu treizeci de ani, dacă nu chiar cu cincizeci de ani prea devreme»...

- În anii tinereții, într-o vacanță, Henri Coandă pornește într-o lungă călătorie în cursul căreia va parcurge mii de kilometri prin marile spații ale Asiei. Alăturîndu-se unei caravane de cămile care pornește din Haiffa, Coandă, mergînd spre Soare-Răsare, străbate întinderile calcinate ale pustiului Gobi și ajunge pînă la Pekin. Această expediție a constituit o aspră dar utilă școală a voinței, perseverenței și curajului, un minunat prilej de a-și apropia orizonturi necunoscute, de a cunoaște oameni și locuri interesante.

- Geniul său inventiv atrage atenția unui mare savant englez, fizicianul Norman Thompson.

Acesta, apreciind marele interes pe care-l prezintă problemele studiate de tînărul inginer român, îi înlesnește să lucreze într-un laborator, excelent utilat, instalat într-un cartier mărginaș din Paris, izolat de agitația imensei metropole. Aici, în micul laborator parizian, Henri Coandă își va desăvîrși cercetările inițiate într-un domeniu inedit al mecanicii fluidelor, cercetări ce s-au cristalizat în descoperirea și definirea unui fenomen pînă atunci necunoscut — «efectul Coandă»; această descoperire va deschide largi perspective cercetărilor teoretice și aplicațiilor practice în domeniul mecanicii fluidelor.

DE VORBĂ CU

HENRI COANDĂ

Cu frații și surorile sale (Henri este al doilea între băieți).

În mijlocul prietenilor și cunoscuților.

Savantul român cu soția sa.

Strălucit pionier al aviației cu reacție, care își găsește sub ochii noștri cea mai spectaculoasă dezvoltare în domeniul — pînă mai ieri fantastic — al cuceririi spațiului, savantul român Henri Coandă se numără, la ora actuală, printre personalitățile marcante ale științei și tehnicii mondiale. Activitatea sa dăinuie din acea epocă de începuturi a aviației, cînd mulți cutezători români au adus o contribuție însemnată la patrimoniul universal al științei.

Prodigioasa sa activitate de om de știință și inventator — își trage rădăcinile încă din anii copilăriei. Iată de ce, discuția noastră cu Henri Coandă, unui dintre cei mai reputați savanți ai secolului nostru, binevoind să dea un interviu revistei noastre, a început cu «amintiri din copilărie».

— V-a pasionat dintru început matematica?

— Mărturisesc că nu; dimpotrivă, în primele clase ale liceului — învățam pe atunci la «Sf. Sava» în București — aritmetica, geometria nu mă atrăgeau. Și nici fizica. În catalog, la aceste materii, profesorii n-au înscris vreo dată o notă mai mare de 6... Îngrijorat de această situație, tatăl meu, care în acea vreme era profesor de matematică la Școala superioară de Poduri și Șosele, a hotărît să mă înscrie la Liceul militar din Iași, școală severă unde preda matematica locotenentul Papană, tatăl cunoscutului aviator ce a dus departe, în lume, faima aripilor românești. Profesorul Papană, vădind o pricepere pedagogică deosebită, m-a făcut să îndrăgesc matematica. Lecțiile lui, vii, interesante, constituiau o adevărată desfătare pentru mine. Matematica — știință ce pînă atunci o socoteam rigidă, uscată — m-a cucerit și, studiind cu sîrguință, am izbutit să-i deslușesc mecanismele intime, logica ei. Temeiurile matematicii, ale algebrei și geometriei mi le-a statornicit în minte acest profesor minunat care m-a învățat să privesc în spațiu, care m-a deprins să văd înlănțuirea logică a fenomenelor, care m-a învățat să gîndesc, să lucrez...

În acei ani, împreună cu colegii mei de atunci, frații Capșa și Gheorghe Dinescu, ne-am abonat la o revistă franceză — Revue de Mathematique de Paris **— și am început să dezlegăm probleme ce depășeau cu mult nivelul cunoștințelor noastre. Mai mult chiar: am participat la un concurs de matematică inițiat de revista franceză, și — spre surpriza tatălui meu — am cîștigat premiul I.**

Profesorul Riegler, un excelent fizician, mi-a îndrumat primii pași pe calea studiului acelor minunate probleme legate de tehnica mișcării și tot în acei ani foarte tineri am început să mă interesez îndeaproape de aviație, aflată în primii ei ani de afirmare.

— În mai bine de șase decenii ați adus idei înnoitoare în cele mai variate domenii ale științei și tehnicii, realizînd peste 160 de invenții. Multe dintre ele au fost aplicate cu succes și în România. Pe care dintre acestea le socotiți că au deschis cele mai interesante perspective?

— Socot că dispozitivul de detectare a zăcămintelor petroiifere a fost de foarte mare folos. Încă din anul 1926 am prospectat cu acest dispozitiv regiunea Băicoi unde pînă în acel timp țițeiul din zona dacianului nu se exploata decît cu pompele. Am izbutit să detectez anticlinalul de adîncime situat în formațiunea geologică meotică. S-au săpat sonde în acest strat profund, care a adus la suprafață mari cantități de țiței. Totodată, cercetările geofizice pe care le-am efectuat în Moldova și Oltenia au relevat existența unor bogate zăcăminte de petrol, concluzie ce a fost confirmată practic, douăzeci și cinci ani mai tîrziu.

— Una dintre ultimele dumneavoastră invenții, «epoleții zburători», a stîrnit un deosebit interes în întreaga lume.

— Într-adevăr, acest dispozitiv simplu, capabil să propulseze în spațiul atmosferic un om, deschide o perspectivă inedită. Dar aș dori să spun un lucru mai puțin cunoscut. Valorificînd principiul pe baza căruia am conceput «epoleții zburători», tehnicienii americani au înzestrat trenul spațial al lui «Apollo 11» cu un dispozitiv care a asigurat frînarea modulului în momentul aselenizării. Același dispozitiv va fi folosit și de «Apollo 12»...

...Timpul trece repede. Încheiem scurtul dialog care ne-a îngăduit să pătrundem cîteva clipe în universul creator al celebrului om de știință.

El se desparte de noi trimițînd un cald salut tinerilor cutezători.

Henri Coandă

Cutezătorilor

Convorbire realizată de A. LECCA

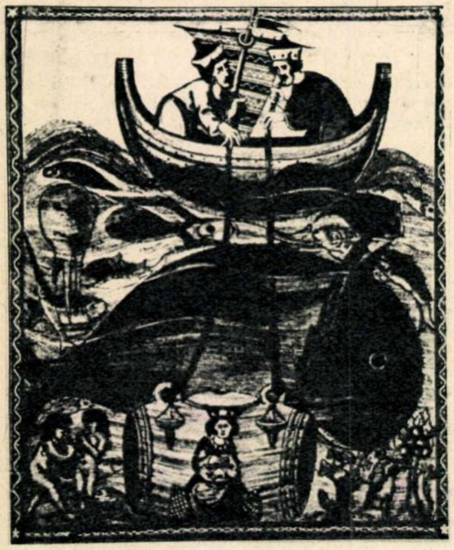

Clopotul lui Alexandru cel Mare.

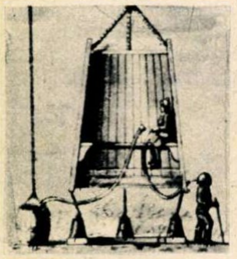

Clopotul lui Halley.

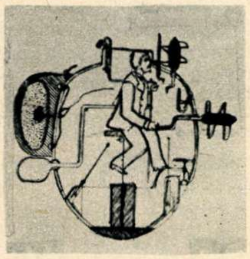

Broasca țestoasă.

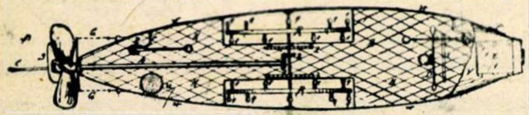

Secțiune prin submarinul lui Bauer.

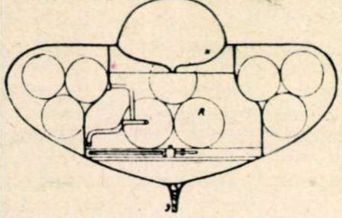

Secțiune prin **submarinul «Plongeur».**

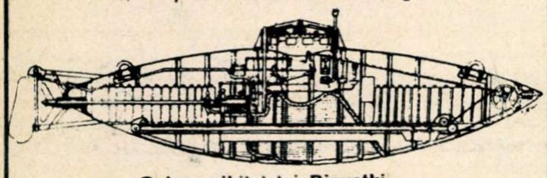

Submersibilul lui Djevețki.

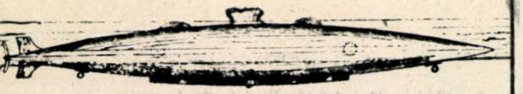

«Le Gymnote» — peștele torpilă.

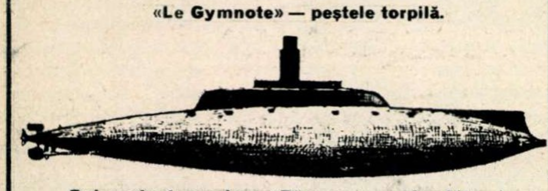

Submarinul american «Plunger» — cufundătorul.

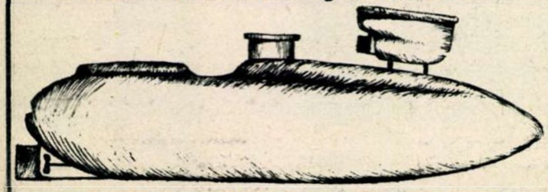

«Salvatorul» inventat de românul Brumărescu.

Din cele mai vechi timpuri, marea a constituit pentru om o taină care ascunde cele mai uimitoare minuni din lumea animalelor. Dorința omului de a cunoaște această lume misterioasă s-a născut cu mult înaintea erei noastre.

Se pare că primii oameni care au inventat țeava pentru scufundare numită «trompa artificială» au fost indienii. Ei au văzut cum, la traversarea rîurilor adînci, elefantul se scufundă complet, pînă ajunge cu picioarele pe fundul apei, ținînd deasupra trompa prin care respiră.

● Trompele artificiale au jucat un rol important în luptele navale din acele vremuri. Înarmați cu aceste trompe, scufundătorii aveau în război rolul de cercetași și agenți de legătură. La asediul orașului Siracuza, din Sicilia, grecii au trimis un detașament de scufundători înarmați cu cîrlige pentru a scoate barajul de stîlpi, care împiedicau vasele ateniene să intre în portul asediat. Locuitorii orașului Pisa au fost aprovizionați în timpul asediului armatelor ateniene de către scufundători. Aceștia aduceau pe sub apă — în cetate — saci din piele de capră umpluți cu cereale și miere.

● Respirația omului devine mai ușoară în apă, atunci cînd presiunea aerului, cu care este alimentat scufundătorul, se echilibrează cu presiunea apei. Cu mult înainte de era noastră, oamenii au constatat că dacă se scufundă un clopot în apă, aerul este împins de apă în clopot pînă ce se atinge o presiune egală cu a apei. Bineînțeles, acest principiu era departe de a fi înțeles chiar de cele mai luminate minți din acele timpuri. Filozoful grec Aristotel povestește cum în anul 332 î.e.n. Alexandru cel Mare s-a scufundat pînă la 3 m adîncime cu un asemenea clopot Biblioteca din Burgogne (Franța) posedă un prețios manuscris din secolul al XIII-lea ce conține o gravură care-l înfățișează pe Alexandru cel Mare în clopotul de scufundare.

● Secole de-a rîndul, oamenii au încercat cu diferite clopote de scufundare să recupereze obiectele, aurul, argintul și pietrele prețioase înghițite de ape, împreună cu corăbiile ce s-au izbit de stînci și s-au scufundat — lîngă țărm — la mică adîncime.

De abia acum 300 de ani, s-au putut obține unele rezultate cu clopotul scufundător realizat de astronomul Edmond Halley. Dispozitivul a atins adîncimea de 12 m. Aerul din clopot se putea «împrospăta» dintr-un butoi legat de clopot printr-o conductă. Ceva mai tîrziu, clopotul scufundător construit de John Smeton a fost înzestrat cu pompe cu ajutorul cărora se putea primeni aerul din clopot. Această construcție a fost menținută pînă astăzi în forma ei de bază.

● În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, americanul David Bushnell a conceput primul vas submarin, construit din lemn. Vasul avea o formă sferică și se putea scufunda după ce se umplea cu apă un rezervor situat în partea de jos a navei. Bushnell i-a dat numele de «Broasca țestoasă». Două lopeți acționate manual, imprimau vasului o viteză de 5 km pe oră. În timpul războiului de independență din America «Broasca țestoasă» a încercat un atac asupra navei engleze «Eagle». Nava submarină a lui Bushnell, care a reușit să se strecoare sub vasul inamic, nu a putut găuri fundul lui «Eagle» pentru a agăța dispozitivul de ceasornic cu dinamită.

● În anul 1800, americanul Robert Fulton la conceput pe «bunicul» submarinului de astăzi. Vasul construit din tablă de cupru avea forma unui fus lung de aproape 7 m, cu un diametru de 2 m. Fulton i-a dat numele de «Nautilus» — nume imortalizat cu 70 de ani mai tîrziu de Jules Verne. Submarinul lui Fulton naviga la suprafață cu ajutorul velelor care la imersiune se puteau strînge. Vasul avea un echipaj de 3 oameni și putea străbate o distanță de o milă marină într-o jumătate de oră. În august 1801 «Nautilus» s-a scufundat la Brest (Franța) pînă la adîncimea de 8 m și a rămas sub apă timp de 4 ore.

● Germanul Wilhelm Bauer a fost primul constructor de submarine care s-a folosit la scufundare de rezervoare în care se introducea în timpul imersiunii apă. Ieșirea la suprafață a navei se făcea prin evacuarea apei din rezervoare cu ajutorul unor pompe speciale. Bauer construiește în Rusia un submarin din tablă de fier, lung de 16 m, cu diametrul de 4 m. El a luat în submarin o orchestră și a dat sub apă, la 6 m adîncime primul concert submarin. După multe încercări, Bauer reușește să rămînă sub apă timp de aproape 5 ore.

● Inginerul francez Charles Marie Brun a construit în anul 1863, submarinul metalic «Plongeur» de forma unui pește, lung de 45 m. Vasul era acționat de un motor cu aer comprimat de 80 CP. Submarinul se scufunda fie prin introducerea apei în rezervor, fie prin micșorarea volumului vasului cu ajutorul unor pistoane hidrostatice. «Plongeur» putea rămîne sub apă timp de 4—5 ore. La prova submarinului era atașată o tijă lungă, în vîrful căreia se afla fixată o torpilă, fiind primul submarin dotat cu o armă de luptă. El i-a inspirat pe constructorii de submarine de a transforma aceste vase în arme de luptă. «Plongeur» dispunea de o barcă-submarină, care se putea detașa de navă, echipajul putîndu-se salva în caz de pericol.

● Șapte ani mai tîrziu, Jules Verne a dat numele de «Nautilus» submarinului din romanul său «20 000 de leghe sub mări.» Probabil că marele scriitor să fi fost atras de acest nume pentru faptul că primul submarin realizat de Fulton purta același nume. Pe

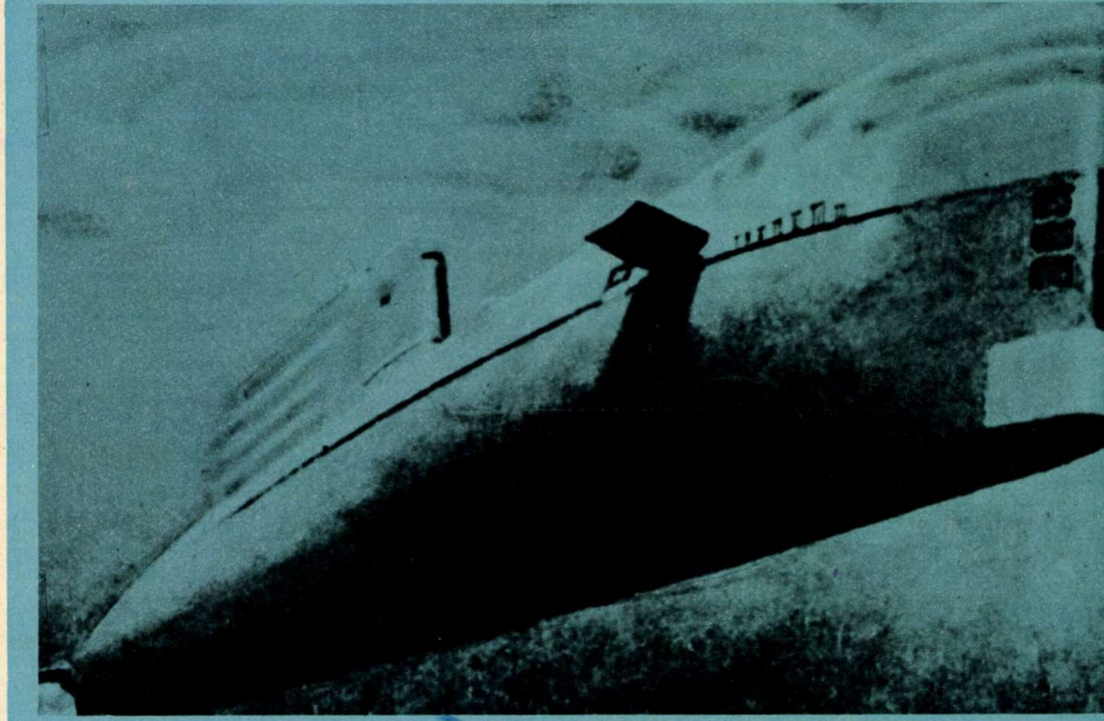

Molusca «Nautilus» pescuită în Oceanul Pacific.

Cum se vede un vapor printr-un periscop.

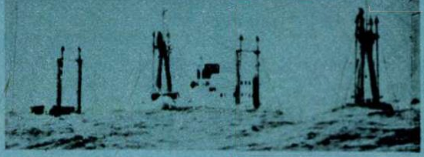

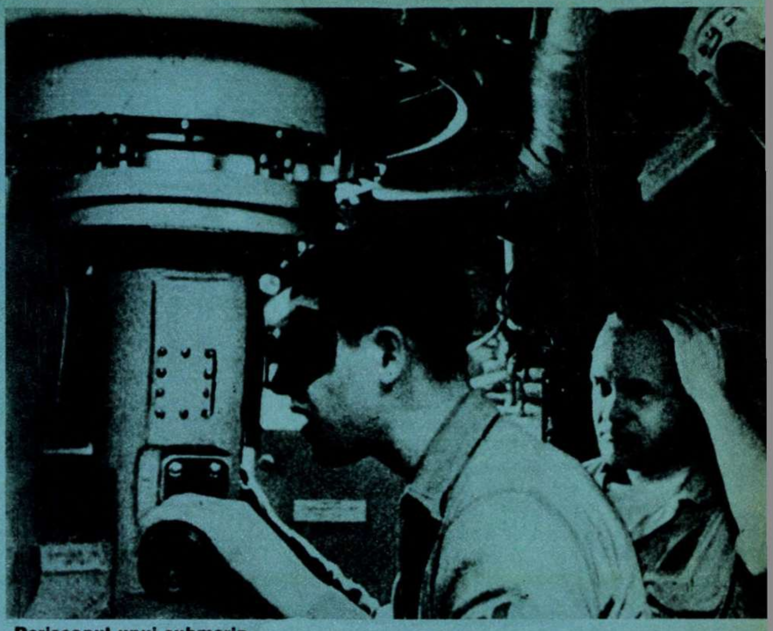

Periscopul unui submarin.

CUCERIREA ADÎNCURILOR

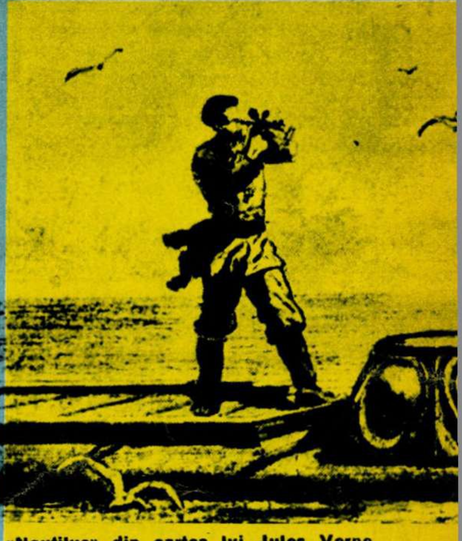

«Nautilus» din cartea lui Jules Verne.

de AUREL LECCA

de altă parte, în acel timp, geologii dăduseră numele de «Nautilus» uneia dintre cele mai minunate scoici ce se găsesc în apele Oceanului Planetar. Cu doi ani înainte de apariția romanului «20 000 de leghe sub mări», Jules Verne vizitase instalațiile submarinului «Plongeur» și avusese o lungă discuție cu constructorul lui, Charles Marie Brun. Barca de pe submarinul lui Brun i-a dat lui Jules Verne ideea convorbirii de pe «Nautilus» dintre căpitanul Nemo și profesorul Aronnex: «Am întrebat pe căpitan la ce servea scara aceea».

— Duce la luntre, îmi răspunse el.

— Cum, aveți o luntre? mă mirai eu.

— Fără îndoială. O luntre cît se poate de bună, ușoară și făcută în așa fel încît să nu se poată scufunda. Ea ne servește la plimbare și pescuit.

— Desigur, că atunci cînd vreți să o folosiți, trebuie să reveniți neapărat la suprafața apei?

— De loc. Luntrea este lipită de partea superioară a învelișului lui «Nautilus», fixată cu buloane solide și ocupă o cavitate făcută anume ca s-o adăpostească. Ea este acoperită în întregime: apa nu poate pătrunde de loc. Scara duce la o deschizătură prin care poate trece un om, făcută în peretele vasului, și care corespunde cu o deschizătură asemănătoare, făcută în coasta luntrei. Prin această dublă deschizătură se poate intra în luntre. Cînd deschizătura de pe «Nautilus» se închide, o închid și pe cea a luntrei cu ajutorul unor aparate de presiune; dau drumul buloanelor și luntrea se ridică cu o iuțeală uimitoare la suprafața mării; atunci deschid panourile, care pînă atunci au fost închise cu grijă, îmi instalez catargul, ridic pînzele sau iau vîslele și pornesc la plimbare...»

● Este de remarcat că în discuția care a avut loc între căpitanul Nemo și profesorul Aronnax nu se vorbește de nici o instalație optică a submarinului «Nautilus». Aceasta, pentru faptul că atunci cînd Jules Verne a scris faimosul său roman, submarinele nu erau înzestrate cu astfel de instalații. Primul constructor care a adaptat periscopul a fost inginerul rus Djevetki. Submarinul inventat de Djevetki a fost prevăzut cu periscop în anul 1879. Nouă ani mai tîrziu, inginerul francez Dupuy de Lome construiește primul submarin modern numit «Le Gymnote», după numele țiparului electric care populează apele tropicale ale Americii. Vasul, acționat de un motor electric, a atins viteza maximă de 18 km pe oră.

● În anul 1892, americanul Baker a construit primul submarin cu două dispozitive de navigație: pentru suprafață, o mașină cu aburi, iar pentru profunzime, un motor electric. Baker a dat submarinului numele de «Plunger».

● Cei mai mulți dintre constructorii de submarine se gîndeau la echiparea acestora cu torpile, totuși se mai găseau și visători care construiau submarine pentru descoperirea comorilor ce s-au scufundat în oceane, împreună cu corăbiile care le transportau. Dintre aceștia, cel mai interesant, este italianul Pino, primul constructor al unui submarin pentru cercetări oceanologice. Vasul avea în partea inferioară o roată pentru a putea călători pe fundul mării. Submarinul era înzestrat cu două brațe cu ajutorul cărora se puteau apuca obiectele întîlnite în timpul explorării. Pino a reușit să se scufunde cu submarinul pînă la 130 m, însă din cauza stîncilor de pe platforma continentală a Mării Mediterane nu a putut călători pe fund.

● În prima decadă a secolului nostru, submarinul — această operă a tehnicii marine — a fost înzestrat cu torpile și tunuri, devenind astfel o armă de distrugere. Cum în timpul probelor de scufundare Franța și Anglia au pierdut mai multe submarine, aceste țări au instituit un concurs pentru construirea unui dispozitiv care să poată salva echipajul submarinului naufragiat. Inventatorul român DUMITRU BRUMĂRESCU a construit o barcă metalică care — la fel ca luntrea căpitanului Nemo — în caz de pericol se putea detașa de submarin și ieși la suprafață. Această invenție, căreia Brumărescu i-a dat numele de «Salvatorul», a fost foarte mult apreciată. Ea a fost brevetată de Franța și Anglia.

(Continuare într-un număr viitor)

Camera de comandă a unui submarin modern.

REVISTA IUGOSLAVĂ PENTRU COPII **KEKEЦ** **ÎN VIZITĂ LA „CUTEZĂTORII“**

Cum se învață să ai răbdare

Pînă acum, la rubrica «Învățătorul meu» s-a discutat cu cel mai în vîrstă învățător, cu un învățător a cărui școală este cea mai îndepărtată de majoritatea localităților, cu un învățător de la munte; astăzi discutăm cu învățătorul care are cea mai mare răbdare.

Am aflat că ne putem adresa învățătoarei Nedežda Todorovici, de la Școala «Drinka Pavlovici», din Belgrad.

Învățătoarea Nedežda ne mărturisește:

— Niciodată nu m-am gîndit dacă am sau nu răbdare.

— De ce nu v-ați gîndit la asta?

— Păi, răbdarea face parte integrantă din mine.

— Întotdeauna ați avut răbdare?

— Nu. Nici vorbă. Răbdarea se capătă cu anii. Cu cît acumulezi mai multă experiență, cu atît ai mai multă răbdare.

— Descrețiți-ne o situație în care ați dat dovadă de răbdare.

— Normal este așa: învățătorul dorește ca elevii săi să învețe cît mai mult. La ore, dau copiilor să scrie o temă. Mă plimb printre rînduri, privesc în caiete: copiii scriu frumos. După o jumătate de oră, mă plimb din nou. La mulți elevi, literele s-au lăbărțat, s-au întretăiat, unele sînt neterminate. Atunci eu întrerup ora.

— Și cînd continuați ora «scrisului frumos»?

— A doua zi. Copiii sînt odihniți, literele sînt mai frumoase; răbdarea mea se transformă în bucurie.

— Ce faceți cu elevii care nu au răbdare?

— Le dau de lucru ceva care poate fi făcut repede — pînă nu le trece răbdarea de moment.

— De exemplu?

— «Djelajlija, fii harnic, șterge tabla cu buretele...» Și alte lucruri asemănătoare.

— În realitate, răbdarea dumneavoastră nu este, cîteodată bunătate? Poate sînteți prea bună.

— Eu sînt severă! Sînt convinsă că sînt severă! Numai că mă gîndesc: pentru ca sensul severității tale să fie înțeles de elevi, trebuie să fii răbdător cu ei.

— Ce faceți cu copiii care în timpul pauzei dintre ore sînt retrași, izolați?

— Întreb, de pildă: «Ce-i, Zeljko, de ce nu te joci cu prietenii?» Răspunde: «Ceva nu-mi dă ghes la joacă». «Bine, nici nu-i important să dai buzna ca un avion»... Apoi, văd că dă buzna chiar ca un avion!

— Cum vă împăcați cu nepotul?

— Admirabil! Și cum ar putea altfel să se înțeleagă bunica cu nepotul decît admirabil?

— Cînd credeți că este cel mai nepotrivit să ai răbdare?

— Copiii se joacă. Unul ascunde altuia ceva. Atunci copiii mă iau de «judecător». Și eu împart dreptate. «Acuzatorul» și «pîrîtul» rămîn buni prieteni. Necazul nostru este însă că se amestecă părinții! Caută o nouă dreptate! Atunci și cel mai răbdător om își pierde răbdarea dar, oameni buni, puțină răbdare! Chiar dacă a rămas puțină nedreptate, lucrurile se vor îndrepta de la sine. Sînt doar copiii în chestiune...

M. PETROVICI

CEL MAI MARE CONCURS DIN LUME

Așa își intitulează revista «Kekeц» unul dintre concursuri. Participanții la acest concurs sînt copii din toată Iugoslavia, adevărați ucenici în ale gazetăriei.

Ei trimit zilnic, la redacție, un mare număr de scrisori în care prezintă diferite curiozități descoperite de ei înșiși, fie în localitatea în care trăiesc și învață, fie în împrejurimi.

Iată, cîteva dintre acestea.

SATUL «HAI DU-TE»

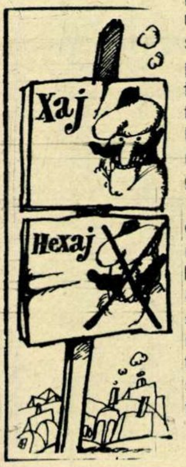

La marginea șoselei Bar-Petrovaț se află un sat cu numele ciudat de «Hai du-te». I-am întrebat pe săteni cum de a căpătat satul lor acest nume ciudat. Mi s-a spus că, în trecut, pe vremea turcilor, femeile îi salutau pe turci cu strigătul «hai, hai». Cînd turcii părăseau satul ele strigau «du-te, du-te».

Aceste cuvinte erau, de fapt, semnale pentru haiduci: la auzirea cuvîntului «hai», ei trebuia să se ascundă; cînd femeile rosteau «du-te», haiducii puteau să iasă din ascunzătoare.

ZORAN DENICI,
cl. a VII-a

DIN CREAȚIILE COPIILOR IUGOSLAVI

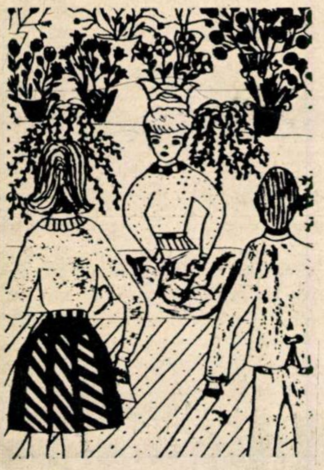

LA FLORĂRIE

de MIRSADA TUFEKČIĆ

Albastrul mării

De ce e oare marea
Albastră cum e zarea?
Și-o fi scăldat în valuri
Albastrul cer cristalul?
De-adîncă ce-i, culoarea
Înălbăstri și marea.

SNEŽANA DIMITROVSKA
cl. a VIII-a, Skoplje

Toamnă

Trece vara fără veste,
Ca un vis și ca o floare.
Toamna iat-o că sosește,
Numai aur și răcoare.
Frunzele căzînd dau semn
Păsărilor și îndemn,
Parcă ar porni și ele
Dincolo de paralele..

DONKA PASKOVSKI
cl. a VIII-a

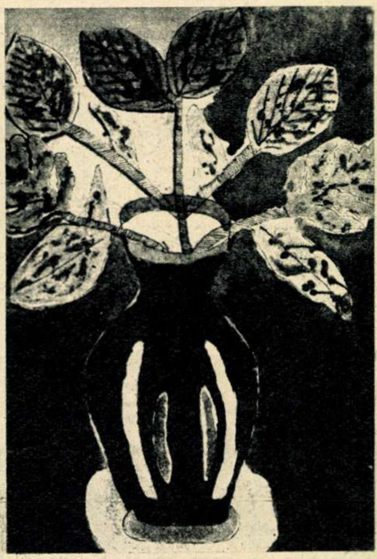

FRUNZE DE TOAMNĂ
de ZORIȚA MOROVICI

STEAGUL CU 404 GLOANȚE

La muzeul din Cetinje se păstrează un trofeu neobișnuit. Acesta este un steag din timpul războaielor cu turcii și păstrează urmele făcute de 404 gloanțe. Mulți din cei ce l-au purtat au căzut loviți, totuși steagul nu a ajuns în mîinile dușmanului. La o expoziție de curiozități organizată la Londra, acest prețios trofeu a luat unul din primele premii.

VLADO KATICI, elev, Banja Luka

CÎINELE DOCTOR

În Aleksinac trăia doctorul Dušan Protici, care avea doi cîini-lup: Jackie și puiul său, Musa. Preferații doctorului se întreceau să ducă plasa stăpînului pînă la piață sau geanta cu instrumente pînă la ambulatoriu. Într-o zi, Jackie a dat buzna în casă, a înșfăcat stetoscopul doctorului și a fugit afară. Cînd medicul Protici a încercat să-i ia stetoscopul, Jackie «s-a supărat» serios. A aruncat stetoscopul și a fugit în magazie. Cînd doctorul s-a dus după Jackie, l-a auzit pe Musa gemînd: Musa nu era însă bolnav, ci astupat de o grămadă de cărbuni. Jackie s-a gîndit că stetoscopul îi va salva cu siguranță puiul!

RADOMIR JELENKOVICI
Aleksinac

Peisaj de toamnă

Mă plimb prin parc în apropiere de Drîna. Sub pași îmi foșnesc frunzele. Peste tot simt toamna.

Deodată începe să bată vîntul care stîrnește în jurul meu puzderie de frunze colorate. Una îmi poposește în palmă și o prind. Am alergat, am rîs, m-am bucurat. Mi se părea că am prins toamna în mînă. Am fugit apoi bucuroasă prin parc. Parcă auzeam glasul toamnei cum mă chema: «vino și mîine».

VERA RONCEVICI — Osjek

COLECȚIA LUI BORIS

Boris Todorovici din Țearța se ocupă cu creșterea iepurilor de casă. Prin curtea sa, se plimbă chiar și un iepure cu o singură ureche. Tot acolo, se află și un pui de găină cu două capete!

GANCEO TASEVSKI,
cl. a VIII-a, satul Tearța

CIOARA ALBA

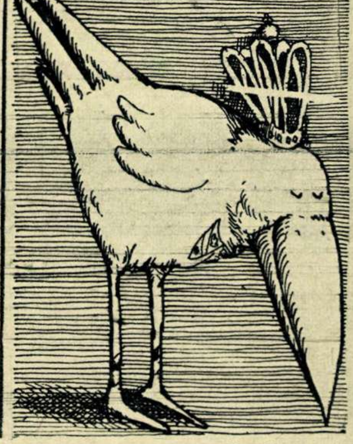

Această pasăre are aripile albe, restul penelor fiind negre. În satul Șipacika, oamenii au putut să admire în vara aceasta cioara albă care, printre celelalte ciori, părea ca o prințesă.

DANILO MIJATOVICI

TROIA
DE PE PLANETA NISIPULUI

Avi se lungi pe nisip. Doi șerpi fierbinți îi suiră de-a lungul picioarelor, unindu-i-se pe piept. Era fierbinte nisipul tăiat ici-colo de muchea unei scoici tocite. Era totuși bine așa, își spuse, trăgîndu-și cu greu răsuflarea. Privi răsucit în urmă. Cîteva stînci pustii arătau, dezolant, orizontul. În față, dunele unduiau nesfîrșit, retezate doar de o tufă uscată, sălbatică. Abia simțit, vîntul rostogolea grăunții pe dunele neîntrerupte, în fiecare clipă altul era creștetul dunei, alta albia dintre două suișuri. Băiatul se înfioră. Uitase ciudata însușire a nisipului de a învia pe nepregătite. Abia acum observă că mica tufă era pe jumătate îngropată. Simți nisipul dușman trăgîndu-l cu nesimțite ventuze în adîncul necunoscut. Avi își dădu seama deodată că e gol, singur și fără apărare între cerul de plumb topit și nisipul înșelător, atît de supus în aparență, atît de viclean. Pe planeta aceasta pustie, nici o vietate care să miște, numai nisipul în cernerea lui, nici un glas care să facă văzduhul să tremure, suind ca în țevile orgilor, numai vîntul mut, părăsit. Dacă stînca aceea s-ar însufleți, dacă precum un arici sau o broască țestoasă ar scoate încet și tainic patru labe zgrunțuroase și, lăsîndu-se pe o parte, s-ar urni înspre el, dacă s-ar întîmpla, nu s-ar speria de fel, dimpotrivă, ar fi bucuros de prezența monstrului, i-ar ieși în întîmpinare, s-ar juca împreună. Stînca nu se clintea însă, prefera să-și păstreze anonimatul. Avi se întoarse la nisipul său.

Iată, acesta e viu. Poate ține să se joace cu mine, își spuse băiatul. Dar nu-l trăgea inima. Totuși, nu-și putea lua ochii de la necontenita mișcare a nisipului. Dacă acum, cînd va cădea stratul acesta, și încă unul, va ieși la iveală o fărîmă de lut, cît o boabă, o insulă de stabilitate în marea uscată a plajei? O fărîmă pe care, dezgropînd-o, ar vedea că ține de un ciob, de o toartă străveche a unui vas de demult... Ce fericire! Ar însemna că planeta lipsită de orice suflare a legănat odinioară o civilizație nemaiștiută! Și săpînd la iuțeală cu mîinile, și ajutîndu-se cu scoica aceea lată, ar ajunge la fundul vechiului vas. Și încercînd, grijuliu să-l ridice din lăcașul lui de milenii, ar vedea că e prins de o temelie și mai adîncă. Și săpînd atunci îndelung, cu dinții strînși sub soarele de foc, s-ar dovedi într-un tîrziu că de un zid din vechimea planetei stă prins vasul. Și atunci, săpînd încă, zile în șir, săptămîni, fără hrană, fără apă, fără alt gînd, ar descoperi că zidul face parte dintr-un antic palat al timpurilor de cine știe cînd. Și săpînd la nesfîrșit, luni și ani, vieți în șir, generații, ar da la lumină nu numai palatul, ci o întreagă cetate înconjurată de ziduri mărețe, cu impunătoare porți și creneluri de piatră. Troia planetei acesteia de stînci goale și de nisip mișcător.

— Troia! strigă atunci Avi, am găsit Troia! Nu mai mi-e frică de tine, cerule-n flăcări, nu mă-nfășoară nisipul ce macină-ntr-una!

Și ridicîndu-se Avi din arșița plajei, stîncile se prefăcură în pietre obscure, dunele se vădiră abia de un deget sub uriașa statură în slipul de baie. Și, cu un chiot, băiatul o rupse la fugă spre ceilalți băieți ce săltau în brațele mării.

HORIA ARAMĂ

cîntecul cîmpiei

Și în asfințitul rumen, și în dimineața de rouă curată, și în amiaza de văpaie, și noaptea, pînă după miez, cînd ochiul stelei clipește amețit de văzduh, cîmpia murmură un cîntec. Același cîntec pe care l-au cunoscut părinții și bunicii și părinții bunicilor, din copilărie pînă la somn. Îl cîntă și în Mărțișor, cînd ierbile mărunte se trudesc să macine lutul, și în tîrziul toamnei, cînd cocorii lunecă pe lespezi amăgitoare de fum și bat piezișe ploile; și în rotirea zăpezilor, furtunatică, și atunci cînd rodia verii se desface, risipindu-și aburul dulce.

De unde vine, unde se naște glasul acesta adînc și învăluitor ca sufletul auzit, de privighetoare?

Poate din făgașul acela care se rătăcește în străfunduri, ca o dîră de lacrimă veche. Poate din floarea ca o lumină albastră, ivită pe gorgan după adiere. Poate din gîndul neprihănit al fîntînii, poate din cumpăna ei ca o lăută înălțată sau ca un semn singuratic. Poate din spice și tulpini, ca din fluiere mătăsoase, șlefuite în vis cu o geană dibace, de aur. Poate de pretutindenea.

Cîntecul acesta e de la începuturi. Își socotește anii cu albinele de prisacă, puzderie, ori cu argintul nisipului din vaduri. De la cîmpie l-au învățat colina și muntele și pădurile. Iar cîmpia l-a învățat de la om. De la străbunul. De la cel care a pus temei la toate, stăpînind lanul și semințele și turmele. De la cel ce a statornicit pentru fiii fiilor, peste timpuri, leagăn liniștit de pămînt și de cer, în cuprinsul întreg al țării.

Omul acela, străbunul, a grăit măsurat și puțin. Graiul lui a fost mai adesea plugul și a fost fluierul de păstor. Iar cîteodată baltagul și lancea, cînd ceasul l-a învățat să se ridice din brazdă să o apere și să o păstreze.

El nu s-a temut de dogoare și vînt. A iubit diminețile și uneltele ca pe niște ciocîrlii de cleștar, și cu ele pe umăr a călcat locurile dintr-o latură într-alta, cugetînd, hotărînd și zidind. A îngropat bobul în brazdă și a ascultat fermecat cum se înmulțesc grîurile; le-a ridicat înspre sine, mlădiindu-le și mîngîindu-le, iar cînd a scos azima din jeratic, a lepădat cu sfiiciune cușma întunecată și grea. A îmblînzit calul, și-a amestecat răsuflarea în viitor cu el, întipărindu-și umbrele laolaltă, pe stînci.

În răstimpuri s-a mîhnit și s-a mîniat. Însă lăuntrul lui, cu netezimi de lună și sunet fără sfîrșit, era aplecat mai mult spre blîndețe și lăuntrul acesta nu cunoștea zăvoare. Îi plăceau jocul și închipuirea frumoasă. Cînd se clătinau frunzișurile, a văzut fără ochi cum își frămîntă copacul aripa, cum se dezleagă și cum zboară, iar păsările i s-au părut că zămislesc rădăcini și roade. Și a rîs. Cînd a sorbit noaptea din ciutură, apa i s-a arătat înstelată, dovedind două bolți cu luceferi. Și iarăși a rîs. În toată ființa lui, bucuria pîlpîia și se aduna ca mierea cînd și-a ridicat pruncii lîngă platoșa lui albă, de in, platoșă de viețuitor blajin al cîmpiei. Le-a deslușit pruncilor ogorul și văzduhul și livezile și luntrea și gingășia ciutelor și puterea bourilor și felul neînclinat și bărbătesc al frunții și tot ce este drept să fie. Și s-a bucurat și a rîs.

Dar în răstimpuri s-a mîhnit și s-a mîniat.

Din mîhnirile lui și din bucuriile lui îngemănate, a izvorît cîntecul, fulgerînd în auzul cîmpiei.

El, stăpînul, străbunul, priveghează și astăzi, călare și teafăr, sub colina înfiorată de taine, pe care oftează brîndușele. Iar cîntecul a trecut trepte de timp, a urcat o dată cu viețile, veac peste veac, vatră peste vatră, sălaș peste sălaș, pînă la noi, care-l ascultăm și îl înțelegem.

VASILE MĂNUCEANU

HARALAMB ZINCĂ

DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ

11

Roman foileton

UN OM INVIZIBIL

Deodată, în oglinda retrovizoare, am văzut la o oarecare distanță de mașina mea, motocicleta milițianului. Nu era singur. Luase pe șeaua din spate un alt bărbat, îmbrăcat în civil. «Sînt urmărit», am tresărit eu nemulțumit. De ce oare? «Dar m-am înșelat. Eu am tăiat șoseaua Mihai Bravu luînd-o drept înainte pe Matei Voievod, în timp ce motocicleta o cotise la dreapta, spre șoseaua Iancului. Așa, fără nici un motiv, am răsuflat ușurat. Și doar nu săvîrșisem nici o infracțiune. În fond, milițianul s-a purtat respectuos cu mine. Nu același lucru l-am făcut și eu. Nu prea i-am explicat rosturile mele în parc, la o oră atît de tîrzie. Și uite așa, mi-am amintit din nou convorbirea mea cu necunoscutul de la telefon și faptul că m-am lăsat tras pe sfoară. Înciudat, am apăsat pe accelerator. Noroc că circulația nu era intensă.

Acasă, primul lucru pe care l-am făcut a fost să scot telefonul din priză. Nu voiam să mai fiu deranjat. M-am băgat repede în pat și am adormit buștean, căci am un somn adînc și odihnitor. Poate să tune, să fulgere, din clipa în care am închis ochii, dorm și uit de toate, pînă și de farsele amare ale zilei.

A doua zi de dimineață, m-am sculat cu forțele refăcute. Am făcut un duș rece, apoi am trecut să-mi fac o cafea turcească. Cînd, deodată, auzii soneria de la ușă. Mecanic, mă uitai la ceas. Era ora șapte și un sfert. Nimeni nu se anunțase la un ceas atît de matinal. Îmi îmbrăcai un halat de casă și mă dusei să văd cine sună. Deschisei ușa și, spre marea mea surprindere, constatai că nu se găsea nimeni în pragul ei. «Ei, drace! nimic de zis, ziua bună se cunoaște de dimineață»... Împinsei ușa la loc. În momentul acela, zării pe jos un plic. Deci, omul care sunase, asta și urmărise. Să-mi atragă atenția că-mi strecurase pe sub ușă un plic. Îl ridicai. Într-adevăr, îmi era adresat. O mînă energică îmi caligrafiase numele cu un pix cu pastă albastră. În drum spre camera mea de lucru, desfăcui plicul. Găsii o scrisoare. Dintr-o privire îmi

dădui seama că era din partea necunoscutului de la telefon.

«Stimate tovarășe Zincă, nu mă așteptam din partea dumneavoastră la un asemenea gest. E drept, v-ați ținut de cuvînt, ați venit la întîlnire, dar nu singur, ci însoțit de miliție. De ce ați făcut-o? Faptul că mă țin în umbră și că doresc ca și în continuare să rămîn în anonimat, nu înseamnă că sînt un individ demn de a fi dat pe mîna miliției. Cu bună știință v-ați tăiat singur craca de sub dv. Nu știu dacă o să vă mai caut la telefon. Eu însă v-am avertizat și vă avertizez: dacă veți continua să dezgropați morții, s-ar putea ca totul să se termine prost, bineînțeles pentru dv. Opriți-vă din acțiune pînă nu va fi prea tîrziu. Ascultați-mi sfatul. A! și încă un lucru: să știți că mi-e indiferent dacă scrisoarea de față o veți preda sau nu miliției. Nu are cum să dea de mine, sînt invizibil».

Mă lăsai fără vlagă într-un fotoliu. De ce să vă mint?! Nu-mi plăcea de loc cum îmi începeam ziua. Conținutul bilețelului mă întristă, în loc să mă amuze (așa cum mă amuză acum cînd vi-l dezvălui vouă). Cine era necunoscutul care se ținea scai de mine? Ce naiba urmărea?

Cafeaua o dădui uitării. Se petrecea ceva în juru-mi și nu izbuteam să înțeleg ce anume. Îmi aprinsei o pipă și începui să meditez. Necunoscutul mă acuza că aș fi cerut sprijinul miliției. E drept, în chestiunea asta, pînă la un punct mă simțeam oarecum vinovat... Miliția își făcuse apariția, dar cu totul și cu totul întîmplător. De aici și încurcătura

care rezultase... Așadar, necunoscutul venise totuși la întîlnire, nu mă trăsese pe sfoară așa cum crezusem, îl văzuse însă pe milițian și bătuse în retragere. Degeaba se lăuda deci în bilețelul său că nu era un individ demn de a fi dat pe mîna miliției. În realitate — ce mai? îi era frică de miliție. Așa, și nu altfel se explica faptul că renunțase la întîlnire. «Da, da, îmi tot spuneam, e un ins certat cu legea, dacă simpla apariție a unui milițian l-a determinat să rămînă ascuns în întunericul nopții».

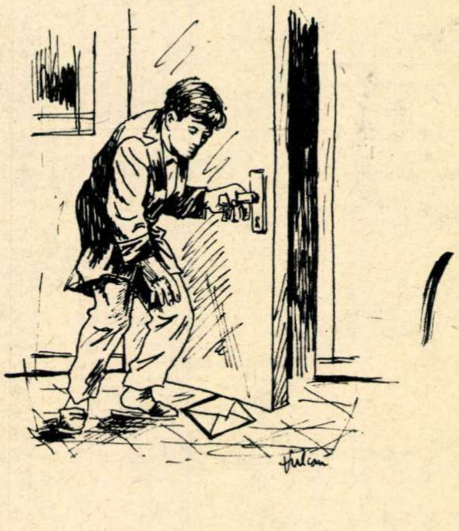

Trăgeam cu disperare din pipă întrebîndu-mă: «Ce voise să-mi comunice? Ce l-a determinat să mă invite în parc după miezul nopții? De ce, pînă și în bilețel, îmi cerea să abandonez cazul pilotului dispărut fără urmă, să nu mai dezgrop morții? În sfîrșit, de ce mă avertiza că am s-o pățesc, că îmi puneam viața în pericol?» O, cîte răspunsuri nu mi-au trecut prin cap! Îmi amintii de figura bănuitoare a milițianului care-mi cercetase actele, de surîsul său ironic, de faptul că la un moment dat am crezut că el ar fi «necunoscutul». Apoi, îmi amintii «turnul parașutiștilor» așa cum se profilase în noapte ca o cetate îngustă și teribil de înaltă. Iar prin asociație de idei, ajunsei la fostul parașutist Dragoș Balaban. Mă repezii ca un apucat să caut caietele acestuia, dornic să confrunt scrisul «necunoscutului» cu cel al fostului parașutist. Eram sigur că voi face o descoperire senzațională. Dar din punct de vedere grafologic, nu găseam nici o asemănare. Trist și descumpănit, îmi reluai locul în fotoliu. Poate că la ora aceea aș fi știut multe amănunte despre aviatorul Puiu Tudoran dacă întîlnirea de la miezul nopții n-ar fi fost dată peste cap de apariția inoportună a miliției. Dar oare miliția a apărut în mod inopinat? Ar fi putut chiar dumnealui s-o cheme, numai așa ca să-și bată joc de mine, să mă irite, să mă descurajeze, să mă împiedice să-mi desfășor cu calm cercetările. Gîndul ăsta mi se înfipse adînc în minte. «Necunoscutului» îi plăcea să se joace. Cum altfel ar fi trebuit să interpretez gestul său de a-mi trimite un bilet scris de mînă! Scrisul său reprezenta, în cele din urmă, un corp delict, un indiciu, iar în fața tribunalului, o probă... Cum de săvîrșise o asemenea imprudență? E drept, ținuse să-mi atragă atenția «mi-e indiferent dacă predai sau nu miliției scrisoarea de față. Nu are cum să mă găsească — sînt invizibil».

Să-i fie oare chiar atît de indiferent? Atunci de ce indiferența sa se transforma în îngrijorare sau poate spaimă, atunci cînd era vorba de pilotul Puiu Tudoran?

Primele ceasuri ale dimineții mi le-am cheltuit într-o continuă frămîntare. Îmi părea nespus de rău că întîlnirea nu avusese loc; cine știe, poate că aș fi fost ceva mai liniștit și mai sigur în ancheta mea. Așa nu-mi rămînea decît să aștept un nou semn din partea necunoscutului. Pînă atunci, orice s-ar întîmpla, îmi voi continua investigațiile.

(Va urma)

FILĂ DIN ALBUMUL VACANȚEI

Veneția - Padova '69

Dinspre Triest trenul te poartă spre Veneția cu viteză amețitoare. Intrarea în marele oraș al lagunei Adriaticii, situat pe 118 insule, se face pe un pod lung, deasupra apelor, numit *Ponte della Liberta*. De aici, pînă în renumitul centru turistic din insula Lido, motoscaful sau vaporul te poartă de-a lungul celui mai circulat canal — «Canal Grande». Turiști din toată lumea, veniți aici să viziteze orașul sau să facă plajă pe litoralul Adriaticii, te întîmpină la tot pasul...

Colonia de vacanță «Anita Garibaldi», situată în incinta școlii «A. Gabelli», de pe via Sandro Gallo, a reunit și vara aceasta, alături de copiii din Italia, pionieri și elevi din România.

Veniți pe plajele de la Lido, copiii români au făcut cunoștință cu copiii acelora care muncesc fie în rafinăriile de la *Mestre*, fie în portul *Marghera*, sau făuresc podoabe din cristalul de Murano, cu copiii acelora care visează și luptă pentru o viață liberă și prosperă.

Sub cerul Veneției, copiii veniți de pe plaiurile României au făcut să răsune în acele frumoase zile de vară cîntece ca: «Tricolorul», «Țară, dragă ne ești», «Sîntem zorii noi» sau «Românașul». Tot în acele zile, gazdele au putut admira frumusețea portului național românesc și avîntatele hore. La rîndul lor, copiii români nu vor uita niciodată cîntecele «Bandierra rosa», «Bella ciao», sau «Fiesta d'Aprile», atît de mult îndrăgite și cîntate de copiii italieni.

...Excursiile cu vaporașele, de-a lungul canalelor, vizitarea unor importante monumente istorice, de artă și cultură, ale Veneției și ale Padovei, au făcut din vacanță o adevărată lecție de istorie la fața locului. *Palatul Dogilor*, cu celebrele sale picturi aparținînd celor mai iluștri maeștri ai genului (Tintoretto, Bellini, Bassano, Veronese, Tiepolo), *Basilica San Marco* — fantezie în marmură, aur și culoare, *Academia de Belle Arte*, *Muzeul Oriental* — iată doar cîteva dintre obiectivele vizitate de către copiii români în orașul lagunei.

Padova, cu renumita sa Universitate, unde și astăzi se află catedra de la care Galileo Galilei a ținut conferințe, precum și amfiteatrul primei facultăți de medicină umană din lume, a fost cel de al doilea oraș vizitat și de unde copiii au plecat cu amintiri de neuitat despre minunata vacanță a lui '69.

IOAN MIHUȚ

ATENȚIUNE MINITEHNICIENI!

La magazinul «CUTEZĂTORII» a sosit combustibil pentru motorașe cu explozie și motorașe Diesel.

Se găsește în flacoane de 250—500 și 1 000 gr, categoria I, a II-a și a III-a.

ŞAH PRIN CORESPONDENŢĂ

UN NOU CONCURS SPORTIV

Ştiaţi că doi jucători de şah pot să-şi dispute oricîte partide doresc fără să stea faţă în faţă la aceeaşi masă, fără să se cunoască şi chiar fără să se vadă vreodată?

Pentru stimularea şi practicarea şahului de către pionieri şi şcolari, revista «Cutezătorii» şi Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, în colaborare cu Federaţia română de specialitate, organizează un concurs de şah prin corespondenţă.

PARTICIPAREA

La acest concurs pot participa pionierii şi şcolarii care au preocupări deosebite în domeniul acestui «sport al minţii». Pentru aceasta este necesar să completeze talonul alăturat, care, în mod obligatoriu, va purta avizul favorabil al comandantului de unitate (acest aviz certificîndu-ne nouă calităţile de şahist ale participantului). Talonul va fi trimis pe adresa: Ioan Torceanu, Căsuţa poştală nr. 2517, Bucureşti, oficiul nr. 17, în termen de 16 zile, adică pînă pe data de 15 noiembrie a.c. inclusiv (data poştei). Concursul va începe pe data de 1 decembrie a.c.

MOD DE DESFĂŞURARE

În baza taloanelor de participare primite, participanţii vor fi organizaţi de către noi în grupe, la nivel de judeţe sau zone. Concursul se va desfăşura în două etape:

A. Etapa pe judeţ (sau zonă), care va avea loc între 9 noiembrie a.c. şi 30 iunie 1970 şi va consta din jocuri desfăşurate prin corespondenţă între pionierii care alcătuiesc aceeaşi grupă.

B. Etapa finală, care se va desfăşura în cadrul unei tabere de vară, aproximativ între 15 şi 31 august 1970, între toţi cîştigătorii grupelor (băieţi şi fete) care-şi vor disputa trofeele şi premiile concursului.

PREMII

În afara locurilor gratuite în tabără acordate celor clasaţi pe locul 1 în grupe, cîştigătorii turneului final — un băiat şi o fată — vor primi, fiecare, cupa «**CĂLUŢUL DE FILDEŞ**», precum şi cîte un premiu în obiecte în valoare de 500 lei. Jucătorii clasaţi pe locurile 2, 3, 4 şi 5 vor primi diplome speciale, precum şi premii în obiecte (ceasuri de mînă, aparate de fotografiat, stilouri etc.).

ALTE AMĂNUNTE

Revista «Cutezătorii» şi Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor vor edita o carte poştală pentru «şah prin corespondenţă» pe care o vor pune la dispoziţia consiliilor judeţene ale pionierilor, în funcţie de numărul de înscrieri. Comisia centrală de şah prin corespondenţă din cadrul Federaţiei române de specialitate va asigura arbitri pe toată durata concursului. Consiliile judeţene şi municipale ale organizaţiei pionierilor vor urmări şi sprijini desfăşurarea în bune condiţii a acestei competiţii. Periodic, revista «Cutezătorii» va publica aspecte din timpul concursului, precum şi materiale de îndrumare.

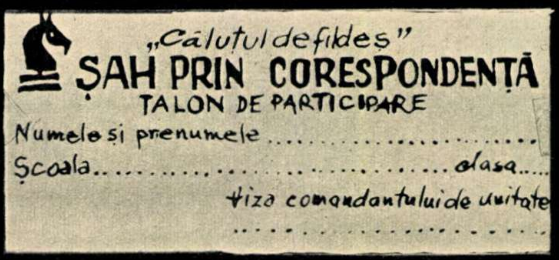

„Călutul de fildeş"
ŞAH PRIN CORESPONDENŢĂ
TALON DE PARTICIPARE
Numele şi prenumele ....
Şcoala .... clasa .....
Viza comandantului de unitate
....

Nu-i neapărat nevoie să fii CELEBRU

12 fete şi 8 băieţi, de la Palatul pionierilor, au ţinut să ne dovedească (şi au reuşit) că şi fără să fii fotbalist celebru poţi să atragi şi să reţii atenţia unui stadion plin cu spectatori, să-i faci pe aceştia să se ridice în picioare pentru a te putea urmări mai bine, să le smulgi exclamaţii de admiraţie şi ropote de aplauze. Evenimentul s-a petrecut duminică, 12 octombrie, pe stadionul «23 August», din Capitală.

Cu puţin timp înainte de începerea meciului România-Portugalia, pe gazon şi-au făcut apariţia fetele din echipa de gimnastică sportivă a clubului pionieresc «Cutezătorii». Timp de cîteva minute ele au încîntat zecile de mii de spectatori cu tot felul de exerciţii la sol executate cu graţie şi siguranţă. Apoi, după retragerea lor, au urmat... piloţii. 8 «aşi ai volanului», între 12 şi 14 ani (şapte pe carturi şi unul — Constantin Sică — pe prima maşină de curse construită la cercul de carturi al Palatului şi denumită «Formula 1»), au evoluat pe pista de tartan în uruit de motoare şi cu o viteză pe care, sîntem siguri, puţini au «gustat-o» la vîrsta lor.

Şi gimnastele, şi piloţii de carturi într-un cuvînt toţi cei 20 de mici sportivi i-au făcut pe cei peste 80 000 de spectatori, veniţi aici pentru fotbal, să uite pentru cîteva momente de Eusebio, Dobrin, Dumitrache şi ceilalţi, să-şi aducă aminte că mai există şi alte sporturi şi că cei mici nu-s de loc mai prejos decît cei mari.

C. DIACONU

DUBLA GREŞEALĂ

Pe Mircea C. l-a prins tatăl său cu minciuna: spusese c-a întîrziat seara acasă, fiindcă a trebuit să caute, o mulţime de timp, stiloul care-i dispăruse din bancă. De fapt, pînă la urmă s-a aflat că Mircea C. hoinărise prin cartier, cu alţi băieţi, iar stiloul îl ascunsese sub salteaua patului său. Drept pedeapsă, tatăl i-a confiscat stiloul (primit în dar).

— De ce-ai minţit? l-am întrebat pe Mircea C.

— Mi-a fost frică.

— Te bate cineva acasă?

— Nu mă bate nimeni, dar nici nu mă lasă să vin mai tîrziu acasă, după ce ies de la şcoală.

— Nu te lasă doar aşa, de «ambiţie», sau ai un program fix, aşa cum are şi el, şi orice om, program pe care trebuie să-l respecţi?

cu microfonul
PRINTRE COPII

— Un om mare este, oricum, mai liber, mai independent.

— Asta îţi lipseşte, independenţa?

— Am împlinit doar 13 ani.

— Şi crezi că, de la 13 ani în sus, eşti om mare, gata crescut şi bun de intrat cu totul în viaţă?

— Nu, nu cred aşa, dar un pic de libertate tot nu mi-ar strica...

— Să zicem că ai dreptate, însă atîta vreme cît ai tăi nu ţi-o acordă, cum de faci tu în aşa fel încît calci regula de două ori, *nu numai odată?*

— Nu prea înţeleg...

— Eu nu prea te înţeleg (deşi, destui fac cum ai făcut tu): întîrziind acasă, erai vinovat. Vinovat o singură dată. *Adăugînd la vina aceasta şi minciuna, iată-te vinovat* de două ori. *Nu-i cam mult?...*

— Drept să spun, n-am gîndit aşa.

— Acum, cînd poţi să gîndeşti astfel, nu crezi că nu-i prea normal să adaugi, la fiecare vină, încă o vină? Se întîmplă ca un copil, fie şi trecut de 13 ani, să mai şi greşească, însă o greşeală recunoscută — după cum se şi zice — este pe jumătate iertată. Dar o greşeală acoperită cu o minciună nu reprezintă decît o dublă greşeală. Aşadar, minciuna nu rezolvă nimic. Acoperă ea răul, cît îl acoperă, şi cînd adevărul iese la lumină, vina pare şi mai gravă. Părinţii, chiar atunci cînd te pedepsesc pentru o vină, rămîn părinţii tăi, oamenii la care vei găsi, în cele din urmă, înţelegere şi sprijin.

* * *

Am încercat să aflu apoi, în mai multe cazuri în care la şcoală sau acasă copiii spuseseră neadevăruri (ca să mă exprim delicat), de ce-au făcut-o; în aproape trei sferturi din cazuri ei minţiseră fiindcă ştiau că au comis ceva interzis. Şi căzuseră, fără să se gîndească prea mult, într-a doua greşeală.

MIHAI STOIAN

13 „Marele drum al Incașilor"

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: **PORUMBUL INCAȘ SE OFILEA ÎNAINTE DE ROD, PREOȚII PĂRĂSEAU TEMPLELE, IAR CUZCO ERA ÎN FLĂCĂRI. HUASCAR NU AJUNSESE ÎNCĂ LA CAJAMARCA, IAR PIZARRO PREGĂTEA JUDECATA LUI ATAHUALPA.**

Scenariu: **DARIE NOVĂCEANU** Desene: **MIHAI SÂNZIANU**

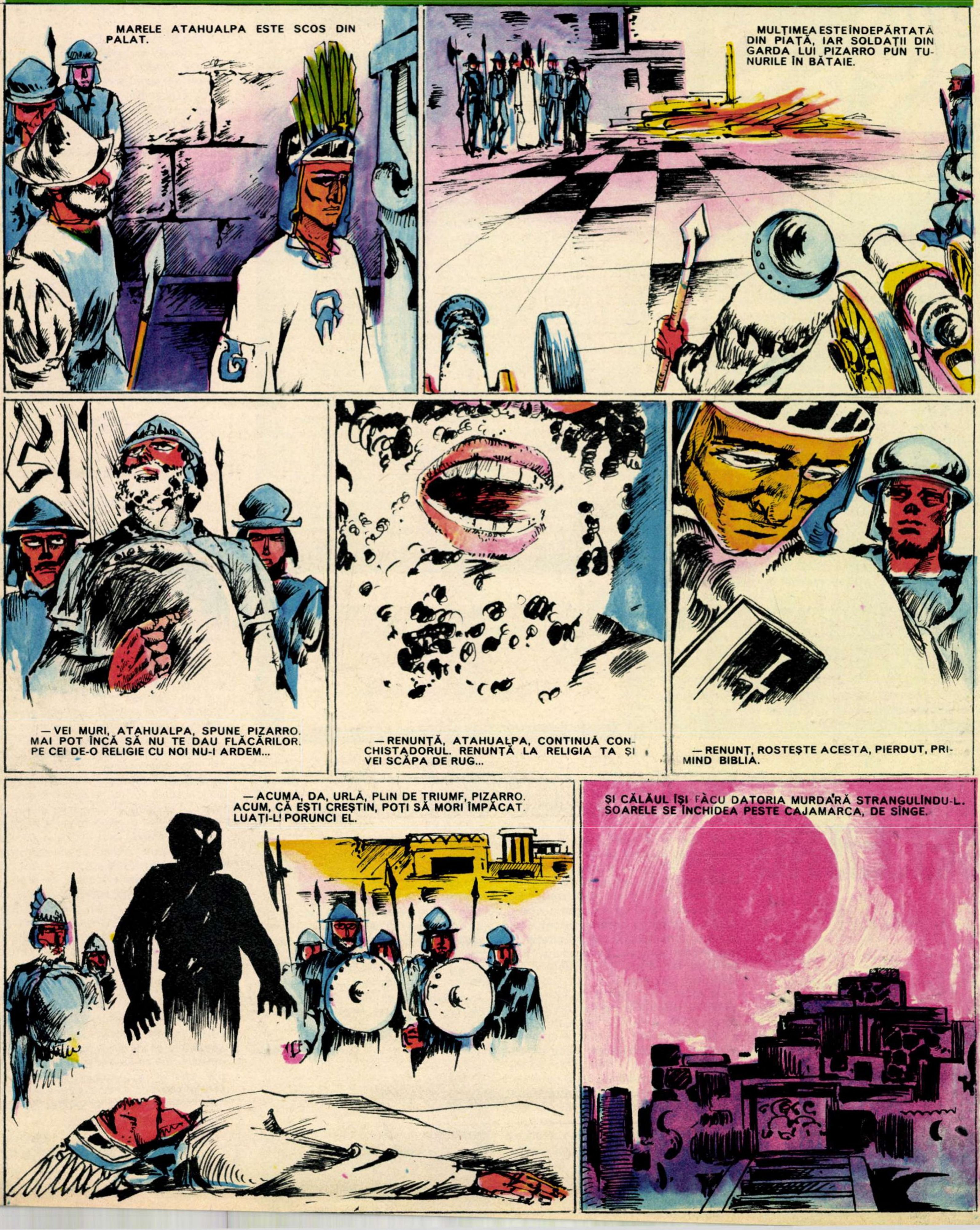
MARELE ATAHUALPA ESTE SCOS DIN PALAT.
MULȚIMEA ESTE ÎNDEPĂRTATĂ DIN PIAȚĂ, IAR SOLDAȚII DIN GARDA LUI PIZARRO PUN TUNURILE ÎN BĂTAIE.
— VEI MURI, ATAHUALPA, SPUNE PIZARRO. MAI POT ÎNCĂ SĂ NU TE DAU FLĂCĂRILOR. PE CEI DE-O RELIGIE CU NOI NU-I ARDEM...
— RENUNȚĂ, ATAHUALPA, CONTINUĂ CONCHISTADORUL. RENUNȚĂ LA RELIGIA TA ȘI VEI SCĂPA DE RUG...
— RENUNȚ, ROSTEȘTE ACESTA, PIERDUT, PRIMIND BIBLIA.
— ACUMA, DA, URLĂ, PLIN DE TRIUMF, PIZARRO. ACUM, CĂ EȘTI CREȘTIN, POȚI SĂ MORI ÎMPĂCAT. LUAȚI-L! PORUNCI EL.
ȘI CĂLĂUL ÎȘI FĂCU DATORIA MURDARĂ STRANGULÎNDU-L. SOARELE SE ÎNCHIDEA PESTE CAJAMARCA, DE SÎNGE.

(Va urma)

CONCURS DE COMPUNERE

Redacția, în colaborare cu Centrala C.E.C., organizează pe lîngă obișnuitul nostru concurs de dezlegări — un concurs de compunere a unui careu.

Se cere realizarea unui careu de 10×10, în care vor fi introduse cît mai multe cuvinte din lista alăturată. Careul nu va trebui să aibă mai mult de 15 puncte negre. Verbe conjugate (ARE, SÎNT, PLEC etc.), substantive declinate sau articulații (CAII, CALUL etc) nu sînt admise. De asemenea, cuvinte inexistente, trunchiate (ORDI în loc de ORDINE de exemplu) cu excepția celor de două litere. Nu sînt permise puncte negre lipite pe orizontal sau vertical, ci numai pe diagonală.

Calitatea careurilor realizate va fi apreciată după numărul literelor din cuvintele tematice date în lista noastră și introduse în careu. Scrieți deci pe foaie cîte puncte ați realizat.

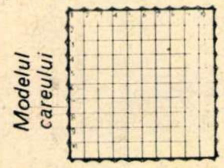

LISTA CUVINTELOR TEMATICE

Ban, cec, foi, leu, mie, set, casa, emis, mare, mică, plus, risc, șase, sold, spor, stat, sumă, sută, urnă, cinci, folos, listă, lunar, marcă, patru, poștă, rețea, sigur, sorți, anuală, bănesc, belșug, cerere, cîștig, ghișeu, întreg, libret, ordine, parolă, premiu, risipa, școlar, secret, termen, timbru, achitat, agenție, avantaj, bucurie, dobîndă, gratuit, prieten, procent, titular, tragere, valoare, chibzuit, depunere, drepturi, economie, emitentă, formular, garanție, gospodar, nominală, păstrare, pierdere, purtători, deținător, moștenire, obștească, retragere, operațiune, restituire.

UN MARE CONCURS

lansat de

CEC

în colaborare cu revista

CRIPTOGRAMĂ

S	T	E	E	C	O	N	O
E	I	N	E	C	L	U	M
E	O	A	M	E	L	M	A
R	T	N	I	R	A	S	I
G	A	T	D	A	C	E	Z
O	B	I	A	C	R	I	G
C	E	L	M	I	T	U	L

Pornind dintr-un anumit colț și urmînd o anumită cale, veți afla o maximă a moralistului francez Nicolas Chamfort (1741—1794).

Avantaj C.E.C.

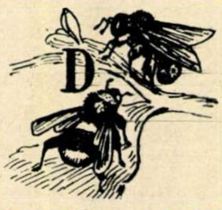

(METAGRAMĂ ANAGRAMATĂ:
XXXXX0X– 0XXXXXX)

Cum se dezleagă: aflați ce reprezintă desenul, apoi amestecați literele înlocuind pe una din ele cu litera de pe desen, așa cum arată cheia.

ARITMOGRIF

16	13	16	①	7	2	11
8	1	②	16	11		
8	11	12	③	14		
7	13	16	6	17	④	15
10	③	5	10	1	6	11
9	14	6	⑤	11		
⑥	13	4	2	11		
8	6	8	①	6	2	13

Inlocuind cifrele cu litere, veți afla 8 oameni de seamă din primul și al doilea set de cecuri de economii școlare.

Carte de vizită

EMIL COTEI

~Dobreni~

(6, 2, 8)

Aflați prin anagramare (amestecul literelor) cu ce se mîndrește elevul Emil Cotei, din comuna Dobreni.

Cutezătorii CU PRILEJUL SĂPTĂMÎNII ECONOMIEI

PREMIILE

- Se acordă un premiu de 1 500 lei școlii care se situează pe primul loc în ceea ce privește numărul participanților la concurs și un premiul de 1 000 de lei școlii care se situează pe locul doi în ce privește numărul participanților.
- Se acordă 20 de premii individuale în valoare de 200 lei fiecare, dintre care 100 de lei depuși pe libret C.E.C., iar 100 de lei în cecuri de economii școlare, reprezentînd cîte două seturi complete.
- NOU! SE ACORDĂ 3 PREMII SPECIALE INDIVIDUALE ÎN VALOARE DE 300, 250 ȘI 200 DE LEI, UNUI NUMĂR DE TREI CONCURENȚI CARE VOR IZBUTI SĂ COMPUNĂ CELE MAI REUȘITE CAREURI PE TEMA ECONOMIEI, folosind o parte din cuvintele indicate sub titlul «CONCURS DE COMPUNERE C.E.C.».

După ce ați dezlegat jocurile treceți **NUMAI** răspunsurile pe curat folosind o foaie de hîrtie din caietul de matematică. Expediați foaia cu răspunsurile și, eventual, jocul compus de voi într-un plic pe care veți scrie citeț cu litere de tipar: **«PENTRU CONCURSUL C.E.C.»**, pînă la data de 15 noiembrie 1969 (data poștei) pe adresa redacției.

NU UITAȚI SĂ INDICAȚI PE FOAIA CU RĂSPUNSURI: NUMELE, LOCALITATEA, JUDEȚUL, ȘCOALA, CLASA ȘI ADRESA EXACTĂ DE ACASĂ.

VĂ RUGĂM SCRIEȚI FOARTE CITEȚ.

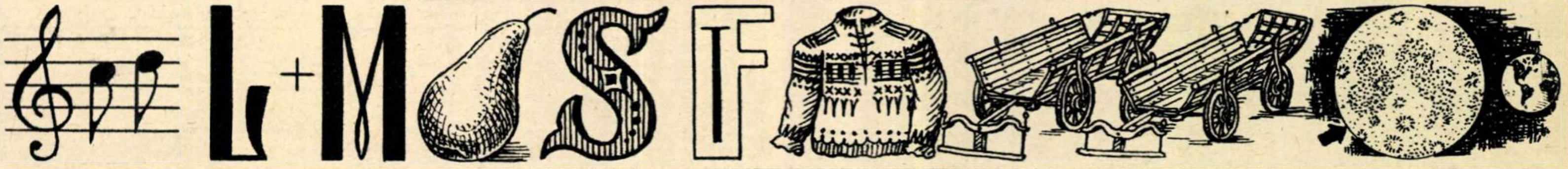

DESPRE CECURILE DE ECONOMII ȘCOLARE (Rebus criptografic: 5, 7, 2, 3, 2, 7, 4)

REBUS
(4, 2, 9, 2, 3.)

Citind literele neanulate veți afla un proverb popular.

~~1~~·~~2~~·~~3~~·4·5

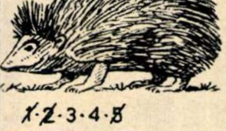

~~1~~·~~2~~·3·~~4~~·5

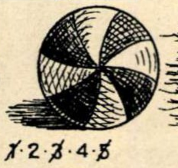

1·2·~~3~~·~~4~~·~~5~~

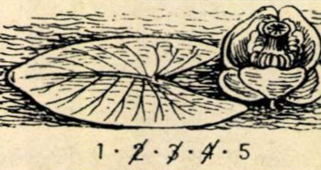

~~1~~·~~2~~·3·~~4~~·5

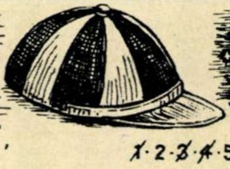

~~1~~·2·3·~~4~~·~~5~~

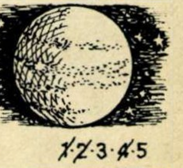

~~1~~·~~2~~·3·4·~~5~~

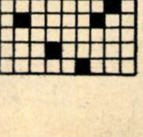

~~1~~·2·~~3~~·4·~~5~~

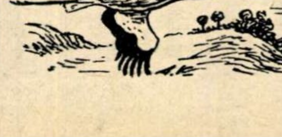

1·~~2~~·~~3~~·~~4~~·5

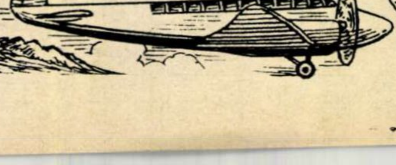

~~1~~·2·~~3~~·~~4~~·5

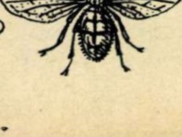

~~1~~·~~2~~·3·~~4~~·5

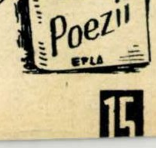

108

ȘOIMII CARPAȚILOR

15

Scenariu: PETRE GHELMEZ Desene: POMPILIU DUMITRESCU

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT:

AFLÎND TRASEUL EXACT AL RETRAGERII COLOANEI HITLERISTE, UNCHIUL MATEI, UNCHIUL SIMION ȘI TOVARĂȘII LOR, ÎMPREUNĂ CU O UNITATE MILITARĂ ROMÂNEASCĂ, ORGANIZEAZĂ ÎN DEFILEUL DE LA RÎPA NEAGRĂ ATACUL DECISIV. ATACUL ESTE DECLANȘAT ASUPRA HITLERIȘTILOR PRIN ȘOIMII DIRIJAȚI DE URSUL PITIC.

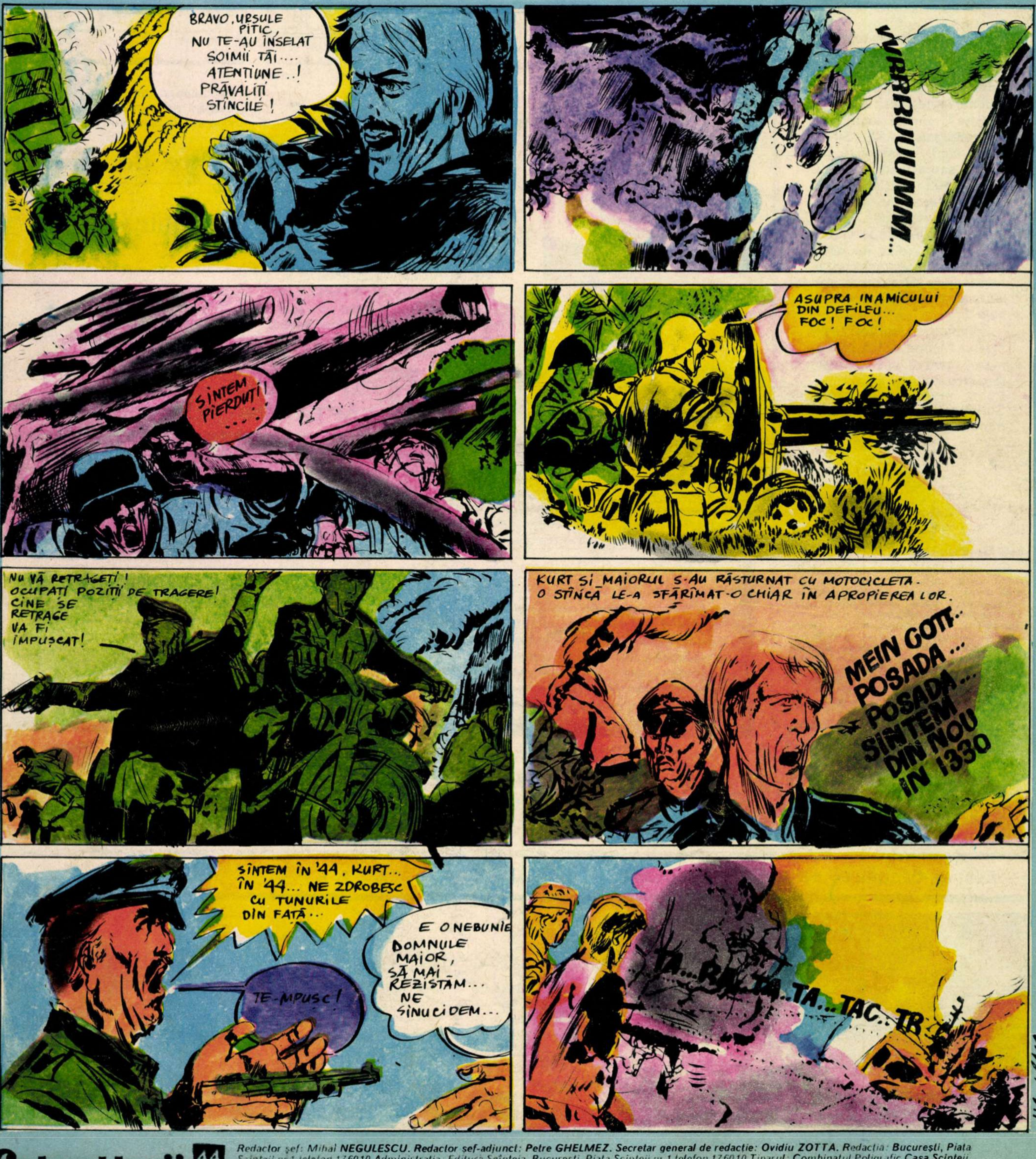
BRAVO, URSULE PITIC, NU TE-AU ÎNȘELAT ȘOIMII TĂI.... ATENȚIUNE..! PRĂVALIȚI STÎNCILE!
VRRRUUUMM...
SÎNTEM PIERDUȚI! ...
ASUPRA INAMICULUI DIN DEFILEU... FOC! FOC!
NU VĂ RETRAGEȚI! OCUPAȚI POZIȚII DE TRAGERE! CINE SE RETRAGE VA FI ÎMPUȘCAT!
KURT ȘI MAIORUL S-AU RĂSTURNAT CU MOTOCICLETA. O STÎNCĂ LE-A SFĂRÎMAT-O CHIAR ÎN APROPIEREA LOR.
MEIN GOTT... POSADA... POSADA... SÎNTEM DIN NOU ÎN 1330
SÎNTEM ÎN '44, KURT... ÎN '44... NE ZDROBESC CU TUNURILE DIN FAȚĂ...
E O NEBUNIE DOMNULE MAIOR, SĂ MAI REZISTĂM... NE SINUCIDEM...
TE-MPUȘC!
TA...RA..TA..TA..TA...TAC..TR

Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Redacția: București, Piața Scînteii nr.1 telefon 176010 Administrația: Editura Scînteia, București, Piața Scînteii nr.1 telefon 176010 Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.
Redactor de număr: Al. Dinu IFRIM. Redactor artistic. Ioan DONCA. Tehnoredactor: Rozalia BARANY
1 leu

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR.

111

45

JOI, 6 NOIEMBRIE
1969, ANUL III

FOTO: GR. PREPELIȚĂ

CE LUME EXTRAORDINARĂ ESTE ȘI LUMEA CĂRȚILOR: O DATĂ CE AI CUNOSCUT-O NU TE MAI POȚI DESPRINDE DE EA.

CITIȚI ÎN ACEST NUMĂR:

MEMORIA CRAVATELOR ROȘII

TRAPPERII VÎNĂTORII ȚINUTURILOR ALBE

Arhipelagul zburător

ACTUALITĂȚI CUTEZĂTORII

45

SE ÎMPLINESC, LA 7 NOIEMBRIE, 52 DE ANI DE LA MAREA REVOLUȚIE SOCIALISTĂ DIN OCTOMBRIE, EVENIMENT CAPITAL ÎN ISTORIA UNIVERSALĂ, CARE A DESCHIS EPOCA REVOLUȚIILOR PROLETARE, A LICHIDĂRII ORICĂREI EXPLOATĂRI ȘI ASUPRIRI A OMULUI DE CĂTRE OM, EPOCA DE ELIBERARE SOCIALĂ ȘI NAȚIONALĂ A TUTUROR POPOARELOR, DE TRECERE A OMENIRII DE LA CAPITALISM LA SOCIALISM.

LA TEMELIA MĂREȚEI VICTORII OBȚINUTE DE CLASA MUNCITOARE, ÎN FRUNTEA MASELOR LARGI ALE POPORULUI MUNCITOR, SE AFLĂ ACTIVITATEA ORGANIZATORICĂ ȘI POLITICĂ A PARTIDULUI COMUNIST, A GENIALULUI SĂU CONDUCĂTOR VLADIMIR ILICI LENIN.

MĂREAȚA VICTORIE DE ACUM O JUMĂTATE DE SECOL ȘI MAI BINE A ÎNSUFLEȚIT MASELE DE OAMENI AI MUNCII DE PRETUTINDENI LA LUPTA PENTRU ÎNFĂPTUIREA IDEALURILOR DE ELIBERARE NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ, PENTRU PACE SI PRIETENIE ÎNTRE POPOARE.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

Dragă redacție,

«Mă numesc Iovăneasă Eleonora, sînt elevă în clasa a VIII-a la Școala generală din Clopotina, județul Hunedoara, și-mi place să scriu poezii. Tăticu zice că am talent, dar mămica nu crede. N-am ce face decît să cer sfatul dumneavoastră».

Iată o situație care, în același timp, ne umple inima de bucurie și gîndul de sfială. Eleonora caută răspuns la o întrebare chinuitoare pentru ea și, alături de oamenii cei mai apropiați de la care consideră că ar putea primi un răspuns, ne așază și pe noi: redacția. *Frumoasă situație! Grea situație! Frumoasă — pentru că Eleonora are atîta încredere în noi. Grea — pentru că ne cere să dăm un răspuns pe care, cu oricîtă pricepere și bunăvoință, nu-l poate da nimeni în afară de ea însăși. Talentul, spun dicționarele, este aptitudinea, capacitatea deosebită într-o ramură de activitate. Foarte simplu, nu? De-ar fi numai atît! Dar cum putem ști, cum poate ști Eleonora în cazul de față dacă are sau nu această capacitate deosebită în domeniul poeziei? Și apoi cine ar avea dreptul să decidă asupra acestui lucru în locul ei? Nimeni! Există totuși în acest domeniu un judecător teribil de sever, dar în același timp teribil de drept: El singur, ca un mare căutător de aur, poate deosebi strălucirea metalului prețios de sclipirea întîmplătoare a firelor de nisip. Dar dacă asupra talentului nu ne putem pronunța cu certitudine, sînt și lucruri asupra cărora nu mai încape nici o îndoială: oricît ar fi de mare talentul, pentru a ajunge la împlinire trebuie să fie dublat neapărat de o muncă îndîrjită, de multă perseverență, de răbdare, de un neliniștit spirit de cunoaștere. Aceste lucruri, mai ales, depind de noi înșine. Adică și de Eleonora. Precum și de toți cei care, poate, ca și ea s-au întrebat: am sau nu am talent?*

Petre Ghelmez

Zilele acestea, un grup de pionieri și elevi de la Școala generală nr. 13 din Pitești au fost oaspeții redacției noastre. De pe terasa «Casei Scînteii» unde se află redacția — au cuprins cu privirea întreaga panoramă a Bucureștiului, cu numeroasele sale obiective culturale și industriale, printre care și Expoziția realizărilor economiei naționale.

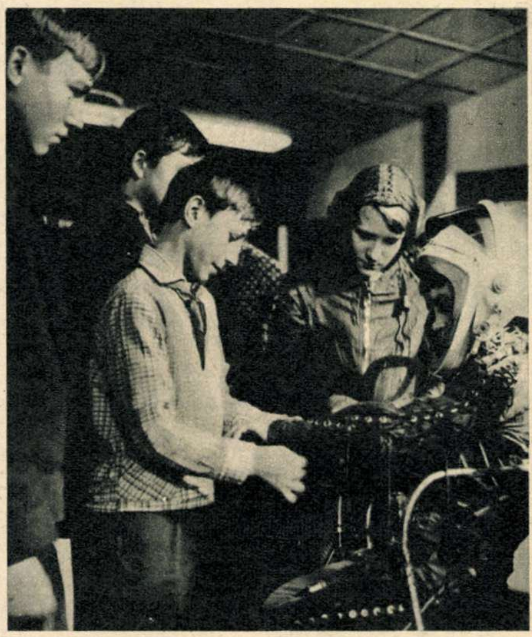

Costumul — la fel ca și diversele aparataje — seamănă leit cu cele ale cosmonauților adevărați. Și, cine știe, poate că aceste antrenamente din cadrul cercului «micii astronauți» de la Palatul Pionierilor din Moscova, sînt chiar preludiile zborurilor cosmice efectuate peste ani de unii dintre acești copii!...

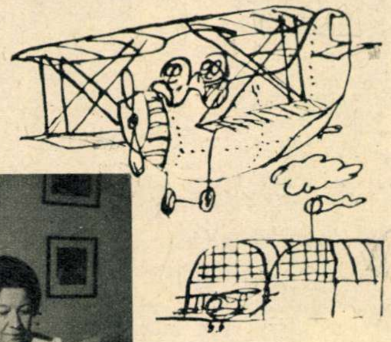

MICRO INTERVIUL NOSTRU

Ne răspunde doctorul Ana Aslan, savantă binecunoscută în lumea întreagă pentru cercetările sale în domeniul combaterii bătrîneții.

— Vă rugăm să ne povestiți o amintire, din vremea cînd erați de vîrsta cutezătorilor.

— În anul 1913 aveam 16 ani și eram elevă. Lumea în jurul meu vorbea despre minunea zborului cu avionul, numele lui Vlaicu, al lui Coandă se afla pe toate buzele. Tînără fiind, n-aveam decît un vis. Să zbor cu avionul. Mi-ar fi plăcut grozav să pilotez eu însămi, dar, cînd făceam asemenea mărturisiri, ai mei nici nu voiau să audă. Mai repede decît mi-am închipuit însă mi-am realizat visul. Vărul meu vorbise cu Andrei Popovici, cunoscut pilot pe atunci, care a admis să mă ia într-un zbor cu avionul. Ziua aceea n-am s-o uit niciodată. Înfofolită în zece cojoace, înarmată cu o caschetă, m-am urcat în avion, care pe vremea aceea, era deschis. Cînd am decolat, pilotul și-a spus pe semne în sinea lui: «Las'c-o lecuiesc eu de aviație; și a încercat în timpul zborului tot felul de lupinguri. Cu avionul deschis, era ceva care putea să te sperie. Mie însă nici prin gînd nu-mi trecea să-mi fie frică. Dorisem atît de mult să zbor încît nimic nu mai avea importanță. Cînd am coborît, toți m-au felicitat pentru curajul meu. Mai tîrziu am trădat aviația pentru medicină, dar ea a rămas pentru mine o a doua pasiune.

B. CARAGIALE

Calendar

- *10 NOIEMBRIE 1969 — se împlinesc 20 de ani de cînd, în locul unde odinioară a fost închisoarea Doftana, a luat ființă un muzeu. Fiecare exponat al Doftanei stă mărturie a luptei eroice, dusă în anii grei ai ilegalității de cei mai iubiți fii ai poporului, comuniștii.*
- *3 NOIEMBRIE 1884 — în ziua aceea, afișele anunțau la București prima reprezentație cu piesa lui I.L. Caragiale «O scrisoare pierdută». În rolurile principale: Constantin Nottara si Aristizza Romanescu.*
- *14 NOIEMBRIE 1321 — este data cînd a murit Dante Alighieri, scriitor italian, unul dintre cei mai mari poeți ai lumii, pe care Engels l-a numit «Ultimul poet al evului mediu și în același timp primul poet al epocii moderne» (n. 1265). Marea operă a vieții sale «Divina comedie» este o alegorie cu o mare bogăție de sensuri. Poemul, alcătuit din 100 de cînturi, numără peste 14 000 de versuri. Prima sa traducere integrală, în limba română, o datorăm poetului G. Coșbuc.*

EXISTĂ O RADIOGRAFIE A CURAJULUI?

DA!

SPUN Cutezătorii

Faptele cuprinse într-o scrisoare, primită de curînd la redacție, confirmă afirmația noastră.

«Am fost aproape de o mare nenorocire — ne scrie tovarășul Niculae Pașcovici. **Singurul meu fiu, Ionel, în vîrstă de 8 ani, trecînd peste un pod de pe rîul Șomuzul Mare, din comuna Pocoleni, a căzut în apă. Primul care i-a sărit în ajutor, fără nici o ezitare, a fost Ion Maxim, elev în clasa a VII-a la Liceul nr. 1 din Fălticeni. Este lesne de închipuit**

recunoștința pe care o port acestui pionier pentru fapta sa. De aceea, m-aș bucura să scrieți despre el în revistă. Am procurat și o fotografie de-a lui. Poate o veți publica...»

Redacția îndeplinește rugămintea tovarășului Niculae Pașcovici cu multă bucurie, iar pionierului Ion Maxim, **«Cutezătorii»** îi transmit multe felicitări pentru purtarea lui curajoasă. Fapta sa ne arată, ca o adevărată radiografie, că Ionel are o inimă de cutezător.

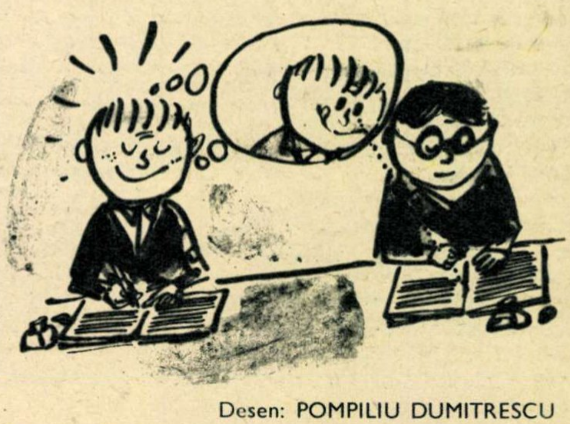

Desen: POMPILIU DUMITRESCU

MOMENT SOLEMN. CA ÎNTR-UN SINGUR GLAS RĂSUNĂ LEGĂMÎNTUL: *„VOI ÎNVĂȚA ȘI VOI MUNCI... VOI FI CREDINCIOS POPORULUI ȘI PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN!...“.* CLIPE UNICE ÎN VIAȚA ACESTOR BĂIEȚI ȘI FETE DIN CLASA A III-A, DE LA ȘCOALA GENERALĂ DIN BOLINTIN VALE, JUD. ILFOV.

JURNALUL OLGUȚEI

Cavalerul singuratic

Octombrie 1969. *Nu spun o noutate: e toamnă. Alaltăieri mi-am prins la butonieră o frunză galbenă de stejar; e de mare efect! A doua zi, o grămadă de colege au venit împodobite în felul ăsta. Sînt mîndră; am creat o modă!*

Eu cunosc anotimpurile si după miros! Deunăzi poposisem la un liceu bucureștean, într-una din clasele a cincea. Abia sunase; urma să intre profesoara de botanică. Gălăgie, tropăială... (Lasă că nici noi, cei dintr-a X-a, nu sîntem mai breji!). Deodată, am simțit că mirosul de cerneală, de cretă și de cărți se îmbină cu acela al caloriferului! Mirosul toamnei tîrzii și al... tezelor care nu sînt prea departe!

Aici învață copii proveniți din mai multe clase a patra. Unii s-au acomodat cu noii colegi, alții încă mai sînt «cavaleri singuratici». În banca a patra văd un astfel de băiat: micuț, timid, speriat.

O colegă se apropie de el și-i întinde o rămurică de salcîm.

— Pentru ce? se miră băiatul.

— Ai uitat? Azi avem, la botanică, tulpina! Tovarășa profesoară ne-a spus să aducem cîte o rămurică. Eu am adus mai multe. Te rog...

Și, deodată, băiatul cel timid nu s-a mai simțit atît de străin în clasă, ba chiar a hotărît ca, îndată ce tovarășa profesoară va începe să asculte, el să ridice mîna cît mai sus!

E foarte frumoasă această toamnă, copii!

Olguța

DE LA COMUNIȘTI ÎNVĂȚĂM CUTEZANȚA

700 DE NAVE AU PORNIT ÎN LARG

Pe omul căruia îi închin rîndurile de față l-am cunoscut în răvășeala unei clipe de eșec.

...Iarnă, cu vînt cumplit învăluind Dunărea vînătă, puțin ospitalieră. Vînt aspru, sarmatic. La șantierul naval din Galați, venise sorocul lansării unei noi motonave de 2 000 tone. Momentul acesta, spre care se adună toate strădaniile, nu putea fi amînat. Știți, desigur, cum se face o lansare la apă. După ce nava e pregătită, vin oamenii lui Dumitru Cazacu, cunoscut lansator de nave. Controlează otgoanele de oțel ce țin vasul în strînsă îmbrățișare cu pămîntul. Apoi, ung «săniile» pe care urmează să alunece colosul de metal. După asta, cu aparatele și topoarele se taie odgoanele. Nava începe să alunece lin, ca pe tobogan. Prova atinge ușor apa.

La fel, s-au petrecut lucrurile și atunci, cu motonava. Numai că, după fluierul semnal al lui Dumitru Cazacu, vasul a alunecat cîțiva metri și... Ei da, s-a oprit.

— Ce-i asta? S-a oprit motonava!... Se înclină! Vîntul izbea turbat. Ușor înclinată, nava aștepta parcă ajutor. Ce se va întîmpla? O imensă răspundere apăsa pe umerii lor. Munca și zbaterile miilor de constructori navali, inteligența turnată în formele armonioase, de metal se afla în pericol. Asemenea clipe pot fi dominate, învinse numai cu o extraordinară prezență de spirit.

— Am lansat în viața mea peste 700 de nave. Mai mari sau mai mici. Am «botezat» cargourile de 4 500 tone. Mai înainte motonavele. Apoi, mineralierul de 12 500. Tocmai mie să mi se întîmple una ca asta...

Mă uitam la omul acesta, la care neprevăzutul stîrnise rezerve nemăsurate de energie. Erau în joc nu numai valorile materiale ce i se încredințaseră, ci în egală măsură prestigiul său profesional. Scund, de-obicei domol în mișcări, Cazacu era acum un resort întins la maximum. Numai nerv. Au urmat ceasuri lungi, neîntrerupte de muncă. Și iată evenimentul final, spectacolul magnific al desprinderii de țărm. Nava proaspătă, cu marele pavoaz arborat pentru întîia oară, asculta de data aceasta porunca omului, chemarea apei și-și va schimba condiția terestră pe existența acvatică. Ambiția generatoare de mari energii învinsese.

Au urmat apoi alte și alte lansări pe șantierul din bătrîna schelă a Moldovei. Semnalul l-a dat de fiecare dată Dumitru Cazacu, omul crescut între vapoare de cînd se știe, integrat acestui peisaj de uriașe lebede negre ce devin apoi albe. Cine se va încumeta vreodată să aștearnă pe hîrtie istoria șantierului gălățean, va trebui obligatoriu să scrie cu majuscule și numele comunistului Dumitru Cazacu, lansatorul.

ILIE TĂNĂSACHE

MEMORIA CRAVATEI ROȘII

1. SEMNE DINTR-O COPILĂRIE FERICITĂ

Plecarea cu trenul mi-a adus în fața ochilor de departe, din copilărie, imaginea altor plecări. Văd pereții albi ai casei părintești, stîlpii groși ai cerdacului, gardul de nuiele de la drum, nucii înalți din grădină, mă văd pe mine în uniforma de licean. Țin șapca în mînă și stau lipit de unul din stîlpii cerdacului pe care tata îl crestează cu briceagul. Cu fiecare plecare in stîlpul de tei rămîne o crestătură: să se știe cît o să cresc pînă în toamna următoare. Sînt multe crestături în stîlpul cerdacului. Și fiecare din ele e o plecare, o despărtire, un semn.

Copilăria a fost din totdeauna tărîmul de vrajă pe care îl descoperim fiecare cu uimire. Meridianele și paralelele care îl străbat rămîn neschimbate. Semnele ce marchează trecerea spre o altă vîrstă sînt însă altele. Iată, deschid carnetul și dintre file îmi răsare în față un plop tînăr. Silueta lui zveltă are ceva de rachetă gata să-și ia zborul. În preajmă s-au strîns cîțiva liceeni. Sînt elevi dintr-un sat sucevean. Elevi în clasa a VIII-a. Plopul a fost sădit de ei, în ziua cînd au primit cravatele de pionieri. L-au îngrijit cinci ani. Azi, au venit să se despartă de el, să-l lase în grija celui mai tînăr detașament din școală, constituit doar de o jumătate de oră.

Tot dintre filele carnetului răsare imaginea unui acvariu. În jurul lui s-au strîns pionierii clasei a III-a — de la o școală din Brăila. Detașamentul are numai o zi, pe cînd acvariul e bătrîn. Are zece ani. Mulți dintre pionierii care l-au construit sînt azi studenți, electricieni, constructori la șantierul naval, siderurgiști la combinatul de la Galați. Acum cinci ani, ei au predat acvariul celor din clasa a III-a A, iar aceștia, ajunși la vîrsta intrării în U.T.C. îl predau azi celor mai tineri pionieri...

2. PREDAREA ȘTAFETEI

In Sinaia m-au oprit veverițele, funigeii, brîndușele, fagii înalți și pletoși, carpenii în veșminte albe, m-a oprit știrea că pionierii clasei a VIII-a A.B. și C de la liceu vor preda ștafeta pionieriei.

— E o acțiune care se desfășoară în fiecare an, mă lămurește la telefon profesoara Maria Dănăciuc, comandanta unității de pionieri. Într-un cadru festiv, detașamentele celor mari vor preda drapelele, goarnele, tobele... E întîlnirea cu pionieria și totodată despărțirea de ea...

O pornesc spre Casa de cultură. E o după-amiază aurie, de toamnă. În zare, Caraimanul sprijină pe umerii săi masivi cerul albastru. Pe străzi, explozie de flori, de bluze albe și cravate roșii, de rîs și veselie. Îmi face impresia că la această întîlnire vor lua parte toți pionierii din oraș. Impresie confirmată pe jumătate. Cei din clasele a VIII-a sînt conduși pînă în parcul din fața Casei de cultură, de prietenii din alte clase sau alte școli. Cei mici sînt însoțiți de părinți, de profesori, de frații și surorile mai mari.

În capătul unei alei, zăresc un băiat subțire, înalt, cu freza cam răvășită. Are în mînă o hîrtie, pe care se uită mereu, vrea să memoreze ceva, dar e prea emoționat și probabil nu reține nimic. Îl întreb:

— Înveți o poezie?

Băiatul clipește des ca și cînd n-ar fi înțeles întrebarea, apoi se lămurește și dă din cap zîmbind:

— Nu. N-am nici o poezie de învățat. Trebuie să evoc două, trei momente mai deosebite din activitatea detașamentului.

— Și e greu?

— E foarte greu. În cinci ani au fost atîtea acțiuni, atîtea momente deosebite. Pe care să le aleg?

Partidului

Cu dreptul meu de a privi lumina,
Cu dorul meu de-a auzi cum cad;
Robuste seve primenind țărîna
Cînd de dogoare sîmburii se sparg,

Cu visul meu boltit pe-o vîrstă nouă,
Uimindu-mă de cîte vești voi ști,
Uimindu-mă de brațele-amîndouă,
De zilele în care voi trăi;

Cu albul din caietele de școală
Pe care-ntîiul semn s-a încrustat,
Cu viața mea solemnă și totală
În care-abia acuma am intrat;

Eu vin rostindu-mi lauda și visul
Prin care trec spre soarele etern,
Eu, temerarul tînăr, eu-trimisul
Acestui ev clocotitor și ferm.

Și-ajuns curat sub steagurile-n care
Se-arată chipul tău eroic, drept,
Aș vrea insigna bărbăției tale
S-o port mereu, străluminînd, la piept!

GHEORGHE ISTRATE

OR

REPORTAJ DE
COSTACHE ANTON

Zîmbesc:

— Pe cele care ți-au plăcut mai mult.

— E și mai greu!

Băiatul își pleacă privirile asupra însemnărilor pe care le ține în mînă, apoi îmi întoarce spatele...

Pe treptele de la intrare apar doi pionieri cu goarnele.

Un sunet prelung anunță începerea întîlnirii.

3. O CHEIE, UN ALBUM, O FLOARE DE COLȚ

Cele 6 detașamente s-au aliniat în careu. Președinta unității primește rapoartele președinților de detașamente, printre care îl zăresc și pe băiatul subțire și înalt cu care am vorbit mai înainte. Dar nu sînt sigur dacă e chiar el. Aici, în fața careului, mi se pare mai subțire și mai înalt. Și are și vocea mai groasă. Oricum, pe băiatul acesta îl cheamă Alexandru Boian — și este președintele detașamentului clasei a VIII-a C. A fost ales președinte în toți cei cinci ani de pionierie. În detașamentul lui, trei colegi au obținut distincția de «Pionieri de frunte», echipa de gimnastică a detașamentului a cîștigat anul trecut campionatul de gimnastică pe școală, o colegă, Olga Trandafir a obținut nota 10 la concursul de literatură.

— Detașamentul nostru, spune Alexandru — apropiindu-se de cei dintr-a III-a C a primit înalta distincție de «Detașament fruntaș». Vă înmînăm steagul detașamentului încărcat de această înaltă cinste. Vă înmînăm și cheia succeselor noastre: învățătura și disciplina.

Doi colegi se apropie și le aduc celor de la a III-a C o cheie uriașă cu care s-ar putea deschide în mod sigur porțile spre împărăția lui Strîmbă-Lemne, Sfarmă Piatră, Păsări-lăt-Lungilă.

Celelalte două detașamente primesc un album — cu imagini din cei cinci ani de pionierie și o floare de colț, de care se leagă cea mai frumoasă excursie în Bucegi.

Văd pereții albi ai casei părintești, gardul de nuiele de la drum, nucii înalți din grădină, crestăturile din stîlpul de tei al cerdacului. Văd un plop tînăr, un acvariu, un album, o cheie, o floare de colț. Sînt semne noi. Semne crestate adînc în stîlpul tradițiilor pionierești, semne ale trecerii spre o altă vîrstă, vîrsta adolescenței.

MIHAI STOIAN
CU MICROFONUL
PRINTRE COPII

DESCHIDEM O LISTĂ A... NEDREPȚILOR

Mi-a fost dat să văd, în plin centrul orașului Ploiești, următoarea scenă: doi băieți îl batjocoreau, rîzînd cu gura pînă la urechi, pe un al treilea băiat, șchiop:

— Tu ai nevoie de o stradă cu gropi, ca să calci drept!

Am intrat în vorbă cu cei doi «bătăioși», reușind cu greu să mă stăpînesc, să-mi păstrez calmul:

— Felicitări.

— Pentru ce?

— Pentru grosolănie.

— Dar ce-am făcut? (o paranteză: ce mă supără mai mult și mai mult la anumiți copii care comit o nedreptate, e faptul că, prinși cu mîța-n sac, ei ți se uită în ochi și, ipocriți, lași, te întreabă ce vrei de la ei, că doar... n-au făcut nimic).

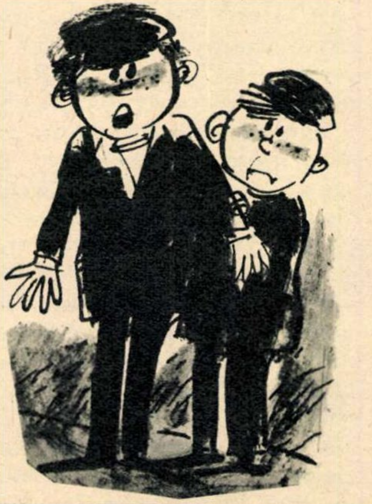

— Ascultă-mă, m-am adresat celui mai înalt dintre ei, crezi, sincer, că băiatul ăsta are vreo vină fiindcă-i șchiop? Crezi c-a vrut să fie așa? Crezi că nu i-ar fi plăcut să fugă și el, ca tine, după minge, să încalece bicicleta și să aibă notă la gimnastică?

— Nu ne-am gîndit... a bîiguit băiatul.

— Bine. Să zicem că nu v-ați gîndit la asta. Dar atunci la ce v-ați gîndit cînd ați strigat ce-ați strigat amîndoi după el?

— E coleg cu noi! sare, salvator, băiatul mai scund, socotind pe semne că dă un argument valabil.

— Te cheamă cumva Ieremia?

— Nu. De ce?

— Pentru că dai cu oiștea-n gard. Păi dacă-i coleg de clasă cu voi, abia că stau și mă întreb cum mai dați ochii cu el mîine, după neomenia de care-ați dat dovadă? Sau cum mai dă el ochii cu voi, de vreme ce, pînă mîine, trebuie să admiteți și voi, n-are cum, oricît s-ar căsni, să-și îndrepte piciorul, nu? Voi parc-ați crede că piciorul ăsta strîmb din naștere e ca o notă proastă în catalog, înveți mai serios și gata, a doua zi ai posibilitatea să ți-o îndrepți. Nota depinde de elev, piciorul strîmb nu.

Am dreptate?

Cei doi au scuturat puternic din cap, afirmativ, semn nu atît c-au înțeles profund ce li se explicase, ci că se cam săturaseră de lecția servită la iuțeală, pe stradă. Mă gîndeam la fapta lor, măruntă în aparență, și la ecourile pe care ea s-ar putea să le aibă în sufletul, și așa destul de chinuit, al elevului șchiop. Și mi-am adus apoi aminte de întregul șir al poreclelor jignitoare pe care copiii au obiceiul să le scornească pe seama defectelor unora dintre ei. Copiii — cel puțin așa se zice — au un înnăscut simț al dreptății. Să-ți bați joc de infirmitatea cuiva, adică de un lucru de care el nu-i în nici un fel răspunzător, vinovat, e absolut nedrept. Cine vrea să poarte pecetea aceasta, mai gravă decît orice infirmitate, pecetea de om nedrept, n-are decît să continue cu grosolăniile la adresa șchiopilor, a gheboșilor... Lista nedreptăților (dar nu din punct de vedere fizic, ci al purtării) e deschisă. Cei doi băieți s-au înscris — deși nu le-am dat numele — la loc de (ne)cinste.

DIN COPILĂRIA LUI VLADIMIR ILICI LENIN

VOLODEA ŞI OLEA

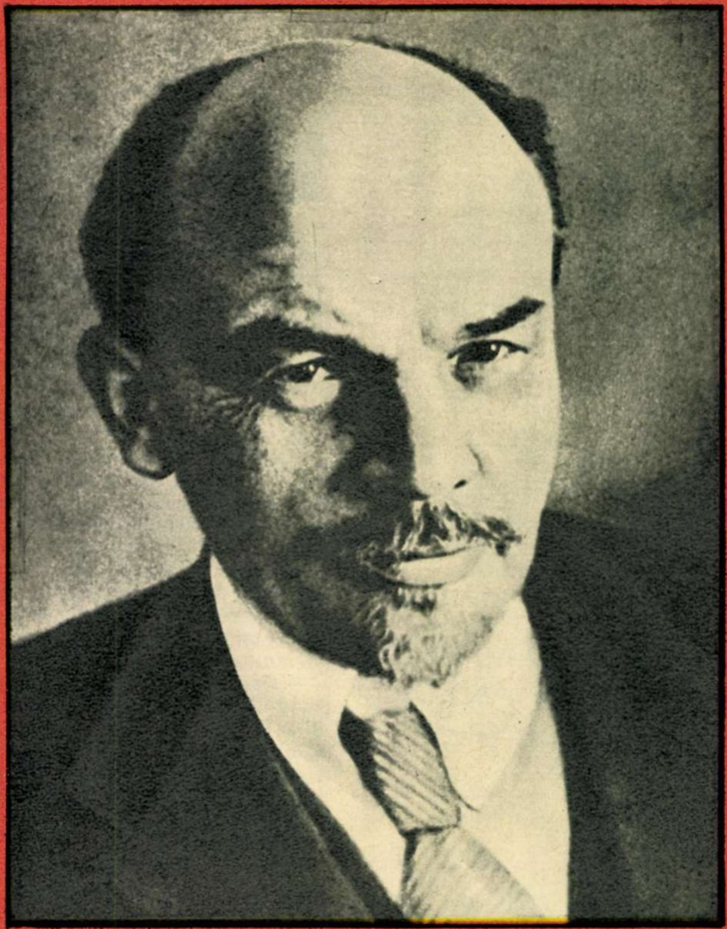

Tatăl lui Lenin, după spusele contemporanilor, avea obiceiul să-şi împartă copiii în perechi, potrivit cu vîrsta.

Anna Ilinicina ne povesteşte:

— Volodea şi Olea erau copiii cei mai mici, iar apoi, după cum spunea cu mîndrie Volodea, au devenit perechea de mijloc, după ei urmau Mitea şi Manea. Mijlociii deveniseră de nerecunoscut: erau cei mai neastîmpăraţi. Lui Volodea îi plăceau jocurile gălăgioase, alergătura, era iniţiatorul tuturor năzdrăvăniilor, iar Olea o fată vioaie, cu apucături băieţeşti, nu se lăsa mai prejos, îi ţinea isonul în toate.

Toţi cei care veneau în casa lui Ulianov observau că Volodea este nedespărţit de Olea.

— Toată ziua puteai să auzi — îşi aminteşte una din vizitatoarele casei Ulianov, — cum Olea cînta, sărea într-un picior, dansa sau se juca cu Volodea. Olea a fost cel mai apropiat tovarăş al lui Volodea în anii copilăriei şi ai tinereţii.

«Eu am fost foarte prietenoasă cu fratele meu — scria mai tîrziu Olga Ilinicina, — şi nu voiam să mă despart de el; părinţii mei nu m-au dat la şcoală, socotind că sînt prea mică şi o să-mi fie greu, dar eu aveam o mare poftă să învăţ cu ajutorul surorii mai mari şi al fratelui».

După ce a intrat la liceu, Olea a ajuns repede cea mai bună elevă.

Volodea a fost totdeauna foarte atent şi grijuliu cu sora sa. Odată, cînd Olea s-a îmbolnăvit, el a ajutat-o să ţină legătura cu liceul, s-a interesat de lecţiile care au fost predate, i-a adus notiţe de la colegele ei.

Olea, ca şi fratele ei mai mare a terminat liceul cu medalia de aur. La optsprezece ani, ea cunoştea patru limbi străine: germana, franceza, engleza şi suedeza.

În faţa ei se punea întrebarea: ce să devină?

Pe ea o interesau mai mult problemele sociale. A făcut cunoştinţă cu operele lui Belinski, Mihailovski, a studiat opera lui Karl Marx «Sărăcia filozofiei» şi «Situaţia clasei muncitoare din Anglia», a lui F. Engels.

La institutul de marxism-leninism, de pe lîngă Comitetul Central al P.C. al Uniunii Sovietice se păstrează un conspect al capitolului trei, din «Capitalul» lui K. Marx, întocmit de Olga Ilinicina. Dimitrii Ilici îşi aminteşte:

— În vara anului 1889 sau 1890, pentru întîia oară, am auzit «Internaţionala». Acea «Internaţională» pe care astăzi o cunosc toţi şi care în Rusia de atunci, se poate spune că nu o cunoştea nimeni. Eram într-un cătun, din apropiere de satul Alexeevka, din gubernia Gamarsk, cînd Olga Ilinicina cînta la pian şi-şi termina muzica cu «Marsilieza». Deodată, (asta era într-o dimineaţă, cînd Vladimir Ilici nu se despărţea de cărţi) el se apropie şi spuse, că trebuie să cînte «Internaţionala». Amîndoi au început să cînte la pian, pentru mine, noul cîntec şi apoi să-l fredoneze în limba franceză. La rugămintea mea, Vladimir Ilici a tradus primul stih:

«Sculaţi, voi oropsiţi ai vieţii!»

Apoi a spus:

«Aceasta va fi ultima şi hotărîtoarea luptă».

Nu întîmplător, în albumul Olgăi Ilinicina se află scrise, cu propria ei mînă, cuvintele şi notele marelui imn proletar. Dezvoltarea acestei fete capabile a mers într-o direcţie absolut determinată.

«Ea — scria Anna Ilinicina, a căutat, de asemenea, căi pentru munca socială şi din ea ar fi ieşit fără îndoială o mare şi convinsă revoluţionară.

Din păcate, aceasta nu s-a putut realiza. Urmînd cursurile unei şcoli superioare din Petrograd, Olga Ilinicina s-a îmbolnăvit de tifos şi la 8 mai 1891, în vîrstă de nouăsprezece ani a murit. La căpătîiul ei se afla Vladimir Ilici.

Pe aceşti oameni minunaţi a putut să-i despartă numai moartea.

A. IVANSKI